

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM
VÝROČNÍ ZPRÁVA
2014

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

OBSAH

1. CHARAKTERISTIKA A POSLANÍ INSTITUCE

Charakteristika instituce
Poslání instituce
Objekty ve správě
Sbírka Slezského zemského muzea
Ocenění v posledním pětiletém cyklus
Další informace o SZM najdete zde:

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Útvar ředitele
Útvar přírodních věd
Útvar společenských věd
Útvar muzeologie
Útvar provozní

3. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

4. PREZENTAČNÍ ČINNOST

Expozice
Výstavy
Akce
Přednášky pro veřejnost
Doprovodné programy
SZM v médiích
Návštěvnost

5. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Charakteristiky sbírky Slezského zemského muzea
Akvizice
Odborné zpracování sbírky
Digitalizace
Ochrana a ošetření sbírkových předmětů
Dislokace sbírkových předmětů

6. PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

7. VĚDA A VÝZKUM

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní identity (NAKI)
Grantová agentura ČR (GAČR)
Interní grantový systém (IGS)

8. PROJEKTY

9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

10. KONFERENCE A SEMINÁŘE

11. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

Výkaz zisku a ztrát
Údaje o majetku a závazcích
Základní personální údaje

PŘÍLOHY

MÍSTO ÚVODU

V roce zahájení oslav 200. výročí českého muzejnictví nás opustil Vilém Borůvka, nejvýraznější preparátor éry poválečného československého muzejnictví, proto jsou následující řádky věnovány vzpomínce na tohoto mimořádného kolegu a vzácného člověka. Životní příběh Viléma Borůvky se uzavřel 18. 8. 2014, tedy přesně čtyři měsíce před dvaosmdesátými narozeninami. Díky mimořádnému pracovnímu elánu a smyslu pro humor s nadhledem překonával různé zdravotní potíže a dovedl tak pracovat doslova do posledního dechu. Osudového rána přišel do své laboratoře ve Slezském zemském muzeu, aby i nadále pokračoval v rozdělané práci, přičemž jej zradilo srdce. Muzejní preparace pro něj nebyla pouhým zaměstnáním, ale doslova vášní, které věnoval téměř všechen svůj čas. Vilémovo čtyřiašedesátileté působení ve Slezském zemském muzeu bylo naplněno obětavou péčí o přírodní bohatství, jehož hodnotu neúnavně popularizoval mezi odborníky i laiky.

Životní dráha Viléma Borůvky se začala odvíjet 18. prosince 1932 ve východočeské Chotěboři, kde jej naplno okouzila práce, kterou vidával v preparátorské dílně známého chotěbořského preparátora Jaroslava Steigerwalda. Měšťanskou školu a jeden ročník studijní nadstavby již absolvoval v Praze. Při studiu i nadále rozvíjel svůj zájem o zoologii a preparátorskou práci, a tak v roce 1947 nastoupil do zaměstnání u pražské firmy s přírodninami dr. Karla Pfliegera. Zde se seznámil především s preparací entomologického materiálu. Současně navštěvoval Baxovu odbornou výtvarnou školu (1947 – 1950), kde se věnoval technikám modelování a kreslení. Poznatky o metodách soudobé preparace zároveň intenzivně čerpal v Národním muzeu, kde již jako student vynikal svým nadáním a tudíž bylo zvažováno jeho profesní působení v této čelní muzejní instituci. I přesto dal přednost Opavě, když dne 1. září 1950 nastoupil na místo preparátora ve Slezském zemském muzeu, jemuž zůstal celý život věrný. Jako první poválečný odborný preparátor výrazně přispěl k obnově muzejní sbírky a k formování jejího zaměření v rámci přírodních věd. Coby špičkový muzejní preparátor naplno rozvinul svůj obdiv a lásku k přírodě, své celoživotní úsilí, které zasvětil záchraně přírodního bohatství. Unikátní techniky rozvíjené Vilémem na poli restaurování, resp. přestaveb zoologických preparátů, obstály v mezinárodní konkurenci a jsou uznávány mnoha generacemi přírodovědců. Obnovu poškozených, nebo téměř zničených preparátů vnímal jako klíčovou otázku muzejní preparace. Díky tomu, že jej někdejší Ústřední muzeologický kabinet Národního muzea jmenoval odborným lektorem, proslavilo se Slezské zemské muzeum také jako školicí středisko muzejních preparátorů pro celé tehdejší Československo. V rámci odborných konzultací Vilém vždy ochotně předával své zkušenosti kolegům z jiných muzeí i ostatním zájemcům z řad odborné veřejnosti. Vlastními sběry

zajistil a vytvořil tisíce mimořádných sbírkových předmětů, které jsou uloženy nejen ve Slezském zemském muzeu, ale i v mnoha dalších evropských muzeích. V rámci „svého“ muzea se Vilém podílel na přípravě tří stálých, tzv. základních expozic. Pro stávající Expozici „Příroda Slezska“, jež byla v Historické výstavní budově zpřístupněna v květnu 2012, připravil Vilém novou sérii preparátů obratlovců i bezobratlých, zvláště pak pozoruhodnou kolekci dermoplastických preparátů velkých savců. Kromě daňka, muflona, divokého praseta a jelena také zcela mimořádný preparát medvěda hnědého. Preparát předního zástupce velkých savců žijících ve Slezsku se stal nejobdivovanějším exponátem Historické výstavní budovy. Neméně významný byl rovněž Vilémův podíl na budování muzejních expozic v zahraničí. V tomto směru nejčastěji působil na Slovensku, dále také v Polsku, Německu a Norsku. Dlužno také zmínit nepřeborné množství muzejních výstav, realizovaných ve Slezském zemském muzeu i v partnerských institucích, svědčící o špičkové kvalitě Vilémovy muzejní práce. Jeden z prvních výstavních počínů nesl název „Za zvěří čtyř světadíl“ (1957), poslední výstava s názvem „Cesta Severem aneb krajina a příroda Fennoskandie“ byla zpřístupněna ve výstavní síni Arboreta Nový Dvůr (2014). Pestré cestovatelské aktivity Viléma zavedly takřka do všech koutů světa, kde v rámci četných terénních výzkumů s velkým odborným zaujetím studoval tamní přírodu a současně intenzivně sbíral zoologický materiál. Není bez zajímavosti, že tyto zahraniční expedice Vilém realizoval ve svém volném čase a s pomocí vlastních financí, mnohdy díky činnorodé spolupráci s významnými osobnostmi československého muzejnictví. Na svých zahraničních cestách Vilém pořídil bezpočet fotografií, jež zachycují faunu i flóru pozoruhodných přírodních lokalit nejen v Evropě, ale i v Asii, Africe a Americe. Ačkoli již Vilém neuskutečnil svůj velký sen, ještě poosmé a naposledy navštívit ostrov Borneo v jihovýchodní Asii, v posledních dvou letech života absolvoval několik zajímavých zahraničních cest: v září 2013 navštívil CHKO Ponitrie na Slovensku, v dubnu 2014 podnikl služební cestu do Longarone v Itálii na Evropský šampionát preparátorů a ještě v květnu téhož roku absolvoval přírodovědný pobyt v západním Řecku. V rámci terénních výzkumů v oblasti Prevezského poloostrova, resp. Amvrakijského zálivu, Vilém podpořil České přírodovědecké muzeum v Řecku, spravované občanským sdružením Natura Opava. Zkušenosti a zážitky ze svých zahraničních cest Vilém prezentoval na desítkách přednášek a v rámci mnoha rozhlasových relací. Ještě do konce roku 2014 měl připraveny dvě přednášky, věnované expedicím do Francouzské Guyany (2007) a na Fidži (2010), žel osud tomuto záměru již nepřál. Aby byl výčet aktivit Viléma Borůvky úplný, je nutno ještě zmínit jeho zapojení v Českém rybářském svazu a v Českomoravské myslivecké jednotě.

Vilém Borůvka byl doslova ztělesněním faktu, že lidský věk může být údajem pouze relativním, i v posledních letech a měsících se netajil mnoha smělymi plány do budoucna. Jeho odchodem vzniká nejen v české, ale i střeoevropské muzejní zoologii jen stěží zacelitelné místo. Čest jeho památce!

Opava, květen 2015

Pavel Petr

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ OKAMŽIKY ROKU 2014

200 let Slezského zemského muzea v roce 2014

Rok 2014 byl pro Slezské zemské muzeum jubilejním rokem, ve kterém si připomínalo dvě století od doby, kdy Opavské gymnaziální muzeum otevřelo pro veřejnost své sbírky. Celý rok byl zasvěcen různým formám oslav a připomínek. V rámci tohoto pro muzeum výjimečného roku, bylo také realizováno několik projektů, především za podpory zřizovatele – Ministerstva kultury, kterému za to patří velký dík. V dubnu 2014 došlo v Pantheonu Historické budovy Národního muzea na Václavském náměstí v Praze k podpisu memoranda o spolupráci na projektu Strážci paměti: 200 let muzejnictví v České republice. Podnět pro tento projekt vzešel z potřeby upozornit na historický význam muzeí a muzejnictví v našich zemích. Muzea stála u zrodu a konstituování většiny vědních oborů, navíc shromažďují největší část movitého kulturního dědictví a ve svých výstavách a dalších akcích se snaží reflektovat aktuální témata, která rezonují ve společnosti. Dalo by se tak říci, že muzea do jisté míry samu společnost formují. Abychom upozornili na tento často opomíjený fakt, snažili se zaujmout nejširší veřejnost a ukázali, že muzeum už dávno není jen zaprášenou institucí. Projekt Strážci paměti bude trvat pět let od roku 2014 do roku 2018 a je záměrně koncipován mezi léta, kdy si tři největší a nejstarší veřejná muzea, připomínají svá dvousetletá jubilea.

Jako první přišlo na řadu Slezské zemské muzeum v roce 2014, spolu s partnery Národním a Moravským zemským muzeem jsme připravili pro veřejnost výstavu Unikáty zemských muzeí. Výstava byla skromných rozměrů, o to více ale přilákala pozornost z řad veřejnosti. V rámci projektu jsme vytvořili velmi zajímavý výstavní objekt, který je mobilní a přitom splňuje náročné podmínky ochrany exponátů. Vždy na necelý měsíc jsme dali návštěvníkům všech tří muzeí možnost shlédnout to nejcennější, co jsme našli ve svých depozitářích.

Většina aktivit pro veřejnost upomínajících na tradici nejstaršího muzea na území současné České republiky byla směřována na přelom dubna a května, protože v tomto období je tradičně připomínáno zpřístupnění Opavského gymnazijního muzea veřejnosti v roce 1814. Pro partnery a spolupracovníky muzea bylo připraveno slavnostní shromáždění v reprezentativním prostoru kostela sv. Václava v Opavě, zde se také odehrály ještě další akce – koncert Janáčkova komorního orchestru a hudební pásmo pánů Raka a Strejčka Vivat Comenius. Na podzim se ještě ve stejném prostoru uskutečnil koncert Hudební skladatelé ve Slezsku připravený ve spolupráci s Církevní konzervatoří Opava a Czech Ensemble Baroque. Nejvíce ohlasu ale získal koncert pro Slezské zemské muzeum slezského básníka a písničkáře Jaromíra Nohavici, který se uskutečnil ve Slezském divadle Opava.

Hlavním prezentačním nástrojem muzea jsou ale výstavy. Kromě již zmíněné putovní společné výstavy unikátů připravilo Slezské zemské muzeum také čtyři výstavy mapující historii svých současných expozičních areálů. Nejvíce úsilí bylo ale směřováno ke dvěma výstavám, které byly realizovány jako aplikovaný výstup z výzkumného projektu programu NAKI. Výstava Země a její muzeum představila již zmíněnou dvousetletou tradici opavského a slezského muzejnictví a výstava Země a její pán zase připomněla složité struktury vlády ve Slezsku a představitele slezské šlechty.

1. CHARAKTERISTIKA A POSLANÍ INSTITUCE

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Sídlo organizace a kontaktní adresa:

Nádražní okruh 669/31
746 01 Opava
Česká republika

Ostatní údaje:

Tel./fax: +420 553 622 999
ID datové schránky: 6nwqxf7
Elektronická adresa podatelny: szm@szm.cz
www.szm.cz

Zřizovatel: Ministerstvo kultury

Právní postavení: Státní příspěvková organizace dle zák. č. 219/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Statutární orgán: Mgr. Antonín Šimčík, ředitel

CHARAKTERISTIKA INSTITUCE

Slezské zemské muzeum (SZM), nejstarší muzeum České republiky (založeno 1814), je třetím největším muzeem vedle Národního muzea v Praze a Moravského zemského muzea v Brně. Slezské zemské muzeum plní funkci muzea ve smyslu ustanovení § 10 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Dle vlastní Zřizovací listiny SZM vydané 4. 3. 2014 plní funkci sbírkotvornou, vědeckou, kulturní a metodickou.

POSLÁNÍ INSTITUCE

Muzeum shromažďuje sbírku hmotných dokladů vývoje přírody, včetně živých rostlin a živočichů, prehistorie, historie české i zahraniční provenience, zejména však z území historického Slezska, severní a severovýchodní Moravy, především v oborech muzeologie, mineralogie, geologie, paleontologie, botanika, dendrologie, entomologie, zoologie, archeologie, etnologie, numismatika, historie, dějiny umění včetně dějin hudby, literatury, divadla, fotografie a nových médií a dějiny vojenství. Svůj sbírkový fond spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Sbírkové předměty a poznatky získané jejich zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a výstav, vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v rámci ČR i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost s přihlédnutím k dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům. Umožňuje studium sbírky badatelům, vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace a tiskoviny. Na základě zvláštních předpisů zapůjčuje své sbírkové předměty k účelům studijním a prezentačním, a to i do zahraničí.

Rovněž spravuje historický knižní fond, veřejnou vědeckou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy. Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR a v kontextu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, realizuje archeologické výzkumy a dohled v Moravskoslezském kraji, případně na dalším území vymezeném vzájemnou dohodou. Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní

hodnoty dle příslušného zákona a eventuálně podává návrhy na prohlášení těchto předmětů za kulturní památky. Jako vědeckovýzkumná organizace provádí základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií.

OBJEKTY VE SPRÁVĚ

SZM má ve správě celkem 37 objektů, z nichž je stále převážná část ve špatném technickém stavu. V minulých letech byla dokončena rekonstrukce Památníku II. světové války, depozitáře v Arboretu Nový Dvůr, došlo rovněž k částečné opravě Památníku Petra Bezruče, rekonstrukci budovy paláce Razumovských a odstranění havarijního stavu objektů na Ostrožné 42. V květnu roku 2012 byla ukončena generální rekonstrukce Historické výstavní budovy a v lednu roku 2013 rekonstrukce Janottovy vily.

Historická výstavní budova

Komenského 419/10, 746 01 Opava

Arboretum Nový Dvůr

Nový Dvůr, 747 51 Stěbořice

Müllerův dům

Komenského 1/8, 746 01 Opava

Památník II. světové války

Hrabyň 192, 747 63 Hrabyň

Blücherův palác

Masarykova 345/35, 746 01 Opava

Bunkr MO-S 17 Štípký - Šilheřovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bývalý Františkánský klášter

Ostrožná 234/42, 746 01 Opava

Bunkr MO-S 18 Obora – Šilheřovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Památník Petra Bezruče

Ostrožná 11/35, 746 01 Opava

Bunkr MO-S 19 Alej - Darkovičky

748 01 Hlučín-Darkovičky

Janottova vila

Tyršova 705/1, 746 01 Opava

Bunkr LO VZ. 37 – Darkovičky

748 01 Hlučín-Darkovičky

Grauerova vila

Nádražní okruh 700/33, 746 01 Opava

Bunkr MO-S 20 Orel – Darkovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Muzeologické centrum

Nádražní okruh 700/33B, 746 01 Opava

Srub Petra Bezruče

Ostravice č. e. 1175, 739 14 Frýdek-Místek

Palác Razumovských

Nádražní okruh 669/31, 746 01 Opava

Výzkumná stanice

Domašov 28, 790 01 Bělá pod Pradědem

Slezský ústav

Nádražní okruh 670/29, 746 01 Opava

Ostrava (Pracoviště novodobých dějin)

Palackého 776/23, 702 00 Ostrava-Přívoz

SBÍRKA SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA

Sbírka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy ČR pod číslem ZMO/002–05–07/150002. Informace o sbírce SZM jsou k dispozici online na webových stránkách CES (<http://ces.mkcr.cz/>). Sbírka SZM má celkem 21 oborových podsbírek, nejnovější z nich podsběrka Živé dřeviny byla zapsána v roce 2014.

Archeologická podsběrka (CES: 9 - archeologická podsběrka)

Botanická podsběrka (CES: 5 - botanická)

Dendrologická podsběrka (CES: 24 - další - dendrologická)

Divadelní podsběrka (CES: 24 - další - divadelní)

Entomologická podsběrka (CES: 7 - entomologická)

Etnografická podsběrka (CES: 11 - etnografická)

Podsběrka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média (CES: 21 - fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média)

Geologická podsběrka (CES: 1 - geologická)

Historická podsběrka (CES: 10 - historická)

Podsběrka Knihy (CES: 18 - knihy)

Muzeologická podsběrka (CES: 24 - další - muzeologická)

Muzikologická podsběrka (CES: 24 - další - muzikologická)

Podsběrka Novodobé dějiny (24 - další - novodobé dějiny)

Numismatická podsběrka (CES: 13 - numismatická)

Paleontologická podsběrka (CES: 4 - paleontologická)

Podsběrka Památník II. světové války (CES: 24 - další - Památník II. světové války)

Podsběrka Písemnosti a tisky (CES: 19 - písemnosti a tisky)

Podsběrka Slezský ústav (CES: 24 - další - sbírka Slezského ústavu)

Podsběrka Výtvarné umění (CES: 15 - výtvarné umění)

Zoologická podsběrka (CES: 8 - zoologická)

Podsběrka Živé dřeviny (CES: 24 - další - živé dřeviny)

OCENĚNÍ ZÍSKANÁ ZA POSLEDNÍ PĚTILETÝ CYKLUS

2014

Cena **Anděl pro lepší svět**, kterou udělují žáci Školičky základů umělecké práce při galerii U Šťastných Bobtailů v Malé Morávce

Dne: 24. 10. 2014

2013

Nominace na cenu EMYA – European Museum of the Year Award

Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy a vybudování unikátní dynamické Expozice Slezsko*

Dne: 5. 12. 2013

Cena občanského sdružení **Anima Viva** Dobré srdce

Projekt: *Pomoc při hledání uplatnění pro lidi postižené duševními nemocemi*

Dne: 9. 12. 2013

Cena Gloria musaealis 2012 v kategorii Muzejní počín roku 2012
Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy a expozice Slezsko*
Dne: 16. 5. 2013

2012

Čestné uznání v soutěži Stavba Moravskoslezského kraje 2011 v kategorii Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce
Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy Slezského zemského muzea*
Dne: 18. 6. 2012

Stavba Moravskoslezského kraje 2011 v kategorii Cena laické veřejnosti
Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy Slezského zemského muzea*
Dne: 18. 6. 2012

Cena Ankety České národopisné společnosti v kategorii nejvýznamnější počín v oboru za rok 2011
Projekt: *Realizace konference Etnologie současnosti. Společnost a kultura a jejich proměny po roce 1989 v etnologických výzkumech* (Ocenění získalo SZM ve spolupráci s Hlavním výborem české národopisné společnosti)
Dne: 23. 6. 2012

2010

Cena Gloria musaealis 2009 v kategorii Muzejní výstava roku 2009
Projekt: *Expozice Doba zmaru a naděje*
Dne: 13. 5. 2010

DALŠÍ INFORMACE O SZM NAJDETE ZDE:

Program expozic a výstav

Newsletter Slezského zemského muzea

www.szm.cz

www.facebook.com/pages/Slezské-zemské-muzeum

www.mkcr.cz

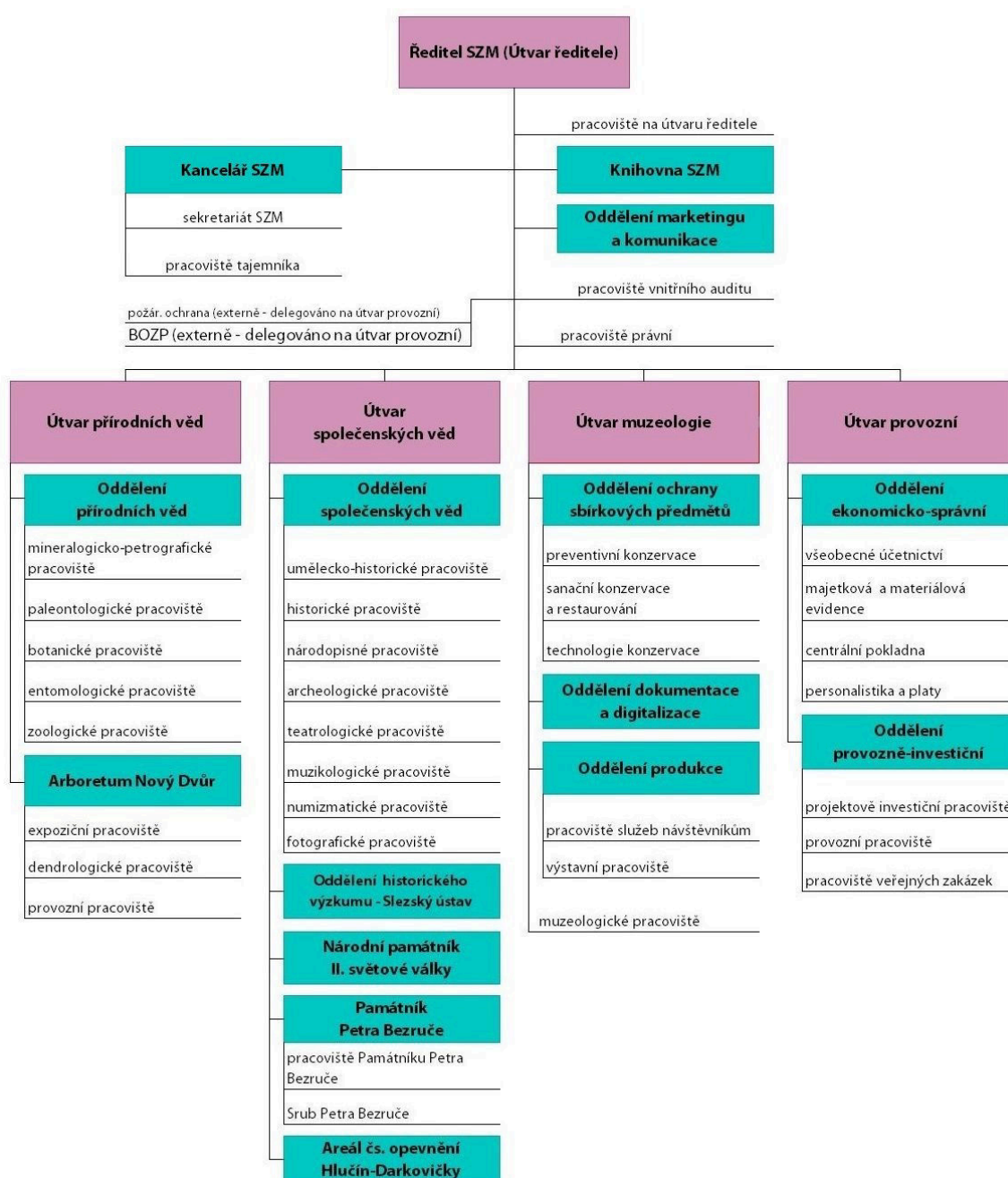
www.cz-museums.cz

www.network.icom.museum/icom-czech/

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Současná podoba organizační struktury byla uvedena do praxe k 1. 5. 2010. Od té doby prošla několika dílčími změnami souvisejícími s větší aktivitou SZM v daných oblastech. V roce 2014 bylo nově vytvořeno pracoviště na útvaru ředitele, do kterého byly postupně zahrnuty dvě pracovní pozice – tajemník pro vědu a výzkum a dále koordinační, projektový a programový pracovník. Také byly vytvořeny některé nové pracovní pozice v rámci různých oddělení (oddělení marketingu a komunikace, oddělení společenských věd, Památníku Petra Bezruče, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky, oddělení dokumentace a digitalizace a oddělení produkce. Tyto změny a doplnění ale neměly vliv na organizační strukturu SZM. V rámci nové zřizovací listiny ze dne 4. 3. 2014 došlo k přejmenování Památníku II. světové války na Národní památník II. světové války.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA

ÚTVAR ŘEDITELE

Ředitel je statutárním orgánem Slezského zemského muzea. Řídí činnost celého muzea ve smyslu zřizovací listiny a zastupuje ho navenek. V přímé podřízenosti ředitele jsou čtyři náměstci (vedoucí ostatních útvarů), vedoucí knihovny, oddělení marketingu a komunikace. Dále je do útvaru ředitele organizačně zařazena Kancelář SZM, pracoviště vnitřního auditu, pracoviště právní a pracoviště na útvaru ředitele, kde působí tajemník pro vědu a výzkum a koordinační, projektový a programový pracovník.)

Knihovna Slezského zemského muzea

Oddělení pod tímto názvem vzniklo k 1. 5. 2012 přeměnou z Ústřední knihovny Slezského zemského muzea. Zaměstnanci knihovny doplňují, zpracovávají, ochraňují a uchovávají soubor knihovnických dokumentů. Vedle toho zajišťují přístup k veřejným knihovnickým a informačním službám (výpůjčky, zápůjčky a meziknihovnické výpůjční služba). Kurátor spravuje podsbírku Knihy.

Oddělení marketingu a komunikace

Oddělení vzniklo v roce 2012 přeměnou pracoviště vnějších vztahů. Nyní zajišťuje a rozvíjí povědomí veřejnosti o činnosti SZM, což zahrnuje komunikaci s médii, přípravu informačních materiálů a aktualizaci webu. Definuje a vytváří marketingové produkty a podílí se na dramaturgii aktivit určených veřejnosti.

Kancelář SZM

Zabezpečuje administrativní agendu ředitele SZM, provoz podatelny, koordinuje personální, finanční a organizační agendu SZM. Oddělení zahrnuje sekretariát SZM a pracoviště tajemníka.

Pracoviště vnitřního auditu

Pracoviště vnitřního auditu provádí plánované i mimořádné audity SZM, navrhuje opatření k nápravě zjištěných nedostatků a spolupracuje s externími auditory a kontrolory.

Pracoviště právní

Pracoviště vzniklo v roce 2013 a zajišťuje výklady a stanoviska v souladu s právními předpisy, podílí se na vypracování vnitřních

předpisů organizace a zastupuje SZM v soudních sporech.

Pracoviště na útvaru ředitele

Na tomto pracovišti, které vzniklo v roce 2014, působí tajemník pro vědu a výzkum, který koordinuje přípravu, realizaci a administraci vědeckovýzkumných projektů a aktivně vyhledává projekty nové.

ÚTVAR PŘÍRODNÍCH VĚD

Náměstek útvaru koordinuje především vědeckou, sbírkotvornou a investiční činnost Oddělení přírodních věd a Arboreta Nový Dvůr.

Oddělení přírodních věd

Pracovníci Oddělení přírodních věd zajišťují získávání, shromažďování, trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracovávání a zpřístupňování sbírkových fondů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost v přírodovědných oborech se specializací botanickou, entomologickou, mineralogicko-petrografickou, paleontologickou a zoologickou.

Arboretum Nový Dvůr

Pracovníci Arboreta Nový Dvůr zajišťují budování kolekce sbírek živých rostlin, jejich výzkum a prezentaci v expozici. Zabezpečují rovněž získávání, shromažďování, trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových fondů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost v oboru dendrologie.

ÚTVAR SPOLEČENSKÝCH VĚD

Koordinuje především vědeckou, sbírkotvornou a investiční činnost Oddělení společenských věd, Oddělení historického výzkumu, Památníku II. světové války, Národním památníku Petra Bezruče a Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky. Útvar je řízen náměstkem.

Oddělení společenských věd

Pracovníci Oddělení společenských věd zajišťují trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových

předmětů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost ve společenskovědních oborech se specializací na archeologii, dějiny umění, historii, etnografii, numismatiku, muzikologii a teatrologii.

Oddělení historického výzkumu – Slezský ústav

Pracovníci Oddělení historického výzkumu zajišťují vědecký výzkum a kulturně-vzdělávací činnost se zaměřením na dějiny Slezska a problematiku vývoje a postavení národnostních menšin v českých zemích.

Národní památník II. světové války

Pracovníci Národního památníku II. světové války zajišťují trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracovávání a zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost v oblasti dějin druhé světové války a nejnovějších dějin.

Památník Petra Bezruče

Pracovníci Památníku Petra Bezruče tvoří a spravují podsbírkou Písemnosti a tisky a dále zajišťují kulturně-vzdělávací i prezentační činnost. Vedle Památníku Petra Bezruče je součástí oddělení také expoziční areál Srub Petra Bezruče.

Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky

Pracovník oddělení zajišťuje provoz pevnostního areálu v Hlučíně-Darkovičkách. Vedle toho provádí kulturně-vzdělávací a prezentační činnost.

ÚTVAR MUZEOLOGIE

Koordinuje především odbornou a investiční činnost v souvislosti se správou, ochranou a využíváním Sbírkou Slezského zemského muzea. Řídí Oddělení ochrany sbírkových předmětů, Oddělení dokumentace a digitalizace, Oddělení produkce a pracoviště muzeologie. Útvar je řízen náměstkem.

Oddělení ochrany sbírkových předmětů

Oddělení bylo vytvořeno organizační změnou v roce 2010 jako centrální pracoviště konzervace a restaurování. Pracovníci oddělení

zpracovávají, aktualizují a realizují strategii ochrany sbírkou SZM v oblasti preventivní konzervace, sanační konzervace, restaurování předmětů a technologie konzervace.

Oddělení dokumentace a digitalizace

Oddělení dokumentace a digitalizace, vytvořené rovněž v rámci organizačních změn v roce 2010, slouží jako centrální pracoviště pro dokumentaci a digitalizaci sbírkových předmětů SZM. Zajišťuje správu sítě a aplikace pro dokumentaci sbírkových předmětů, digitální databáze sbírkových předmětů, realizuje digitalizaci vybraných předmětů. Spravuje také elektronické zabezpečovací systémy budov SZM (elektrickou požární signalizaci – EPS, poplachový zabezpečovací a tísňový systém – PZTS, kamerový systém – CCTV, kontrolu vstupů), vnitřní síť informačních technologií a počítačovou techniku.

Oddělení produkce

Oddělení vzniklo k 1. 5. 2012 přeměnou pracoviště Oddělení prezentace. Zajišťuje kulturně-výchovnou a prezentační činnost včetně realizace výstav, akcí a dalších programů. Zabezpečuje také provoz Historické výstavní budovy.

Muzeologické pracoviště

Původní součást tzv. Slezského ústavu byla v rámci reorganizace včleněna do Útvaru muzeologie jako samostatné oddělení. Oddělení zajišťuje metodické vedení zaměstnanců v oblasti muzeologie a spravuje Muzeologickou podsbírkou a podsbírkou Slezský ústav.

ÚTVAR PROVOZNÍ

Koordinuje především ekonomickou a investiční činnost SZM, pečuje rovněž o správu majetku SZM. Řídí Oddělení ekonomicko-správní a Oddělení provozně investiční. Útvar je řízen náměstkem.

Oddělení ekonomicko-správní

Zajišťuje činnost SZM v oblasti hospodářské, finanční a správní. Vede kompletní účetnictví, administrativu projektů financovaných ze strukturálních fondů, zpracovává evidenci

majetku a zboží, personální agendu, činnost pokladny a mzdové účtárny.

Oddělení provozně-investiční

Jako centrální pracoviště zabezpečuje provozně technickou činnost. Zodpovídá za technický stav všech objektů SZM, koordinuje a řídí realizaci všech veřejných zakázek, připravuje a dohlíží na realizaci investičních záměrů, nakládá s projektovou a technickou dokumentací SZM, zajišťuje provoz automobilového parku.

3. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

Partneři:

Dolní oblast Vítkovice
Moravské zemské muzeum
Muzeum Śląskie, Katowice, Polsko
Muzeum Tatranského národného parku Tatranská
Lomnica, Slovensko
Muzeum w Raciborzu, Polsko
Národní muzeum
Národní technické muzeum
Oberschlesisches Landesmuseum, Ratingen,
Německo
Opavská kulturní organizace
Slezská univerzita v Opavě
Statutární město Opava
Ústřední muzeum Velké vlastenecké války,
Moskva, Rusko
Zoologická zahrada Košice, Slovensko

Spolupracující organizace:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ANIMA VIVA o. s. Opava
Archeologický ústav AV ČR v Brně a Praze, v.v.i.
Armáda ČR
Asociace muzeí a galerií ČR
Astra State Museum Complex Sibiu, Rumunsko
Biskupství ostravsko-opavské
Bludný kámen, o. s.
Celní muzeum – Celní úřad pro Plzeňský kraj
Centrum experimentální archeologie a
ekologické výchovy Villa Nova Uhřetov
Centrum nanotechnologií Vysoká škola báňská -
Technická univerzita Ostrava
Conservation Centre in Vejle, Dánsko
Česká společnost pro ochranu netopýrů
Československá obec legionářská
Český svaz bojovníků za svobodu
Český úřad zeměměřický a katastrální v Praze
Český výbor Mezinárodní rady muzeí (ICOM)
Dogma, o. s.
European Museum Forum
Galerie umění Karlovy Vary
CHKO Jeseníky
CHKO Poodří
Institut umění – Divadelní ústav
International Centre for the Study of the
Preservation and Restoration of Cultural Property -
ICCROM
Jagello 2000
Jan P. van Soest, Jonathan - Anna Stichting
Janáčková akademie múzických umění v Brně
Klášteř minoritů v Opavě
Klub českých turistů
Klub sběratelů Vladyka
Klub vojenské historie Slezsko
Konvent Hospitálského řádu svatého Jana z Boha -
Milosrdných bratří v Brně
Krajské vojenské velitelství Ostrava
KUMU – Art Museum of Estonia, Tallinn, Estonsko
Landek Park - Hornické muzeum
Literárne muzeum Slovenské národné knižnice,
Slovensko
Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší
odborná škola v Opavě
Masarykova univerzita
Masarykovo muzeum v Hodoníně
Matice slezská

Mendelova univerzita v Brně
 Mendelovo gymnázium v Opavě
 Město Budišov nad Budišovkou
 Město Dolní Benešov
 Město Karviná
 Město Kravaře
 Městské informační a kulturní středisko Krnov
 Metodické centrum muzejní pedagogiky
 Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví
 Místní akční skupina Opavsko
 Moravská galerie v Brně
 Moravská zemská knihovna v Brně
 Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
 Museum Fotoateliér Seidel
 Muzeum Beskyd Frýdek-Místek
 Muzeum Hlučínska
 Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
 Muzeum Komenského v Přerově
 Muzeum Kroměřížska
 Muzeum Narodowe w Krakowie, Polsko
 Muzeum narodowe w Warszawie, Polsko
 Muzeum Nowojičínska
 Muzeum Oděska
 Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, Polsko
 Muzeum Slezského venkova Holasovice
 Múzeum školstva a pedagogiky Bratislava, Slovensko
 Muzeum Tatranského národného parku Tatranská Lomnica, Slovensko
 Muzeum Těšínska
 Muzeum Třineckých železáren a města Třince
 Muzeum umění Olomouc
 Muzeum v Bruntále
 Muzeum w Raciborzu, Polsko
 Muzeum w Nysie, Polsko
 Muzeum zimních sportů, turistiky a řemesel v Deštném v Orlických horách
 Národní památkový ústav
   Státní hrad Pernštejn
   Státní zámek Hradec nad Moravicí
   Státní zámek Jánský Vrch
   Státní zámek Raduň
   Územní odborné pracoviště v Ostravě
 Natura Opava, o. s.
 Občanské sdružení Pant

Obec Velké Hoštice
 Oblastní galerie v Liberci
 Olpas moravia s. r. o.
 Olympus Czech Group spol. s r.o., člen koncernu
 Ostravská univerzita v Ostravě
 Ostravské muzeum
 Österreichische Galerie Belvedere, Wien
 Österreichische Staatarchiv, Rakousko
 Památník Lidice
 Památník Tereziín
 Post bellum, o. p. s.
 Poštovní muzeum
 Regionální muzeum v Mikulově
 Římskokatolická farnost Budišov nad Budišovkou
 Římskokatolická farnost Panny Marie Opava
 Slezská tvorba, výrobní družstvo, Opava
 Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s.
 Správa jeskyní České republiky
 Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy
 Tatranský národný park, Slovensko
 TQM - holding s. r. o.
 Trojhalí Karolina
 Universität Leipzig, Německo
 Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
 Univerzita Palackého v Olomouci
 Uniwersytet Opolski, Polsko
 Ústav pro studium totalitních režimů
 Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
 Vědecká knihovna v Olomouci
 Vlastivědné muzeum Jesenicka
 Vlastivědné muzeum v Šumperku
 Vodní mlýn Wesselsky
 Vojenský historický ústav Praha
 Vorarlberg Landesarchiv, Rakousko
 Vorarlberg Museum, Rakousko
 Východoslovenské múzeum, Slovensko
 Vyšší odborná škola restaurátorská, Brno
 Wikimedia Česká republika
 Za Opavu, o. s.
 Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Nyctalus
 Zámecké muzeum Kravaře ve Slezsku
 Zámek Fryštát, Karviná

Zemský archiv v Opavě

ZOO Ostrava

Živá paměť, o. p. s.

4. PREZentační činnost

EXPOZICE

SZM disponuje celkem šesti areály, které nabízejí expozice různého zaměření zachycující vývoj ve Slezsku jak v oblasti přírodního, tak kulturního bohatství. Expozice procházejí postupnou aktualizací v závislosti na možnostech SZM. V roce 2009 byla zpřístupněna nová expozice *Doba zmaru a naděje* v Národním památníku II. světové války. Její podobu oceňují nejen návštěvníci, ale rovněž odborná veřejnost. V květnu roku 2012 byla slavnostně otevřena rekonstruovaná Historická výstavní budova s novou expozicí *Slezsko*. Obě zmiňované expozice byly oceněny odbornou veřejností a obdržely cenu Gloria Musaealis.

Historická výstavní budova

Komenského 10, 746 01 Opava

Expozice Slezsko

Expozice Slezsko je zaměřena na přírodní a kulturněhistorické fenomény jedné ze tří historických zemí České republiky – Slezska. S ohledem na velmi bohatý sbírkový fond Slezského zemského muzea a vzhledem k omezenému prostoru je nový, tzv. dynamický koncept řešením, které umožňuje seznámit návštěvníky s co nejširším spektrem sbírkových předmětů a témat vztahujících se k přírodnímu a kulturnímu bohatství Slezska. Expozice Slezsko zahrnuje všechna tři podlaží Historické výstavní budovy. První oddíl nese název *Příroda Slezska*, druhá část *Křídla myšlenek* byla v roce 2014 reinstalována a prostor využit pro výstavu o dvousetleté tradici opavského muzejnictví s názvem *Země a její muzeum*. Třetí část expozice se jmenuje *Encyklopedie Slezska* a závěrečný oddíl je nazvaný *Historie Slezska*.

Příroda Slezska

Hlavní úlohou expozice *Příroda Slezska* je přiblížení přírodních podmínek a biodiverzity našeho regionu s přesahy do dalších evropských a světových oblastí. Krajina Slezska skýtá velké množství dokladů historie přírody. Geologická část ukazuje ve zkratce nejstarší minulost a geologický vývoj na exponátech ze Slezska a severní Moravy. V oddíle botaniky jsou prezentovány exempláře mechorostů, lišejníků a hub v kombinaci s herbárii významných zástupců rostlinných čeledí se zaměřením na botanicky zajímavá chráněná území, endemity a relikty Slezska a severní Moravy. V části věnované zoologii jsou rovněž zdůrazněny druhy žijící na území Slezska. Jednotlivé exponáty jsou prezentovány vývojově, od nejjednodušších jednobuněčných forem přes měkkýše a členovce až k obratlovcům.

Encyklopedie Slezska

Encyklopedie Slezska prostřednictvím vybraných příkladů přibližuje návštěvníkům dějiny, kulturu a obyvatelstvo českého Slezska od pravěku do 20. století. Vedle abstraktních a obecných hesel se zde nacházejí i hesla odkazující na specificky slezské fenomény typu produkce varhan nebo těžby i zpracování břidlice a uhlí. Pojetí hesel vychází z mezioborové spolupráce, takže návštěvník má možnost danou problematiku poznat komplexně a není omezen možnostmi jednotlivých oborů.

Historie Slezska

Závěrečná část expozice, umístěná na vestavěném ochozu, je věnována stručnému systematickému nástinu dějin celého

historického Slezska. Textové, obrazové a grafické informace jsou obohaceny výběrem předmětů pocházejících ze stejného období. Výběr exponátů ilustruje například to, čím se v různých obdobích platilo, čím se lidé zdobili, jakými nástroji se bojovalo nebo pracovalo. Procházka po ochozu umožňuje návštěvníkovi pohled shora a rekapitulaci celé předchozí tematicky členěné expoziční části – Encyklopedie Slezska.

Arboretum Nový Dvůr

Nový Dvůr, 747 51 Stěbořice

Arboretum návštěvníkům nabízí dendrologickou expozici s názvem Dřeviny pěti světadílů a skleníkovou expozici Tropické a subtropické rostliny.

Dřeviny pěti světadílů

Dendrologická expozice je rozčleněna do dílčích geografických celků pod názvem „Dřeviny pěti světadílů“ a poskytuje tak jedinečnou příležitost seznámit se s bohatým sortimentem dřevin Severní Ameriky, Japonska, Číny, Koreje a Sibíře. Rozkládá se na ploše 23 ha a v současné době je zde evidováno více jak 7 000 druhů a kultivarů domácích i cizokrajných rostlin, např. javory (*Acer*), kaly (*Viburnum*), pustoryly (*Philadelphus*), břízy (*Betula*) či vilíny (*Hamamelis*). V expozici arboreta se nachází rovněž rašeliniště, vřesoviště, písečné duny či skupina časně kvetoucích dřevin. Největší oblibě se těší bohatá kolekce pěnišníků (*Rhododendron*). Nacházejí se zde také zástupci obřích „mamutích stromů“ – sekvojí a borovic osinatých z Arizony. Mezi další dendrologické zajímavosti náleží legendární cedry, metasekvoj – „živá fosilie“ – známá jen z fosilních nálezů či vzácný exemplář nejstarší rostliny světa – *Wollemia nobilis*. Část expozice tvoří historický park založený v roce 1906 Quido Riedlem. Počátkem roku 2014 se podařilo zapsat 58 nejcenějších sbírkových exemplářů stromů rostoucích převážně v historické části parku do nové Centrální evidence sbírek (CES). Vznikla tak 21. podsběrka s názvem *Živé dřeviny*.

Tropické a subtropické rostliny

Expozice tropických a subtropických rostlin si klade za cíl zpřístupnit široké veřejnosti část z rozsáhlých skleníkových sbírek Arboreta Nový Dvůr. V expozici je soustředěno bezmála 280 druhů rostlin ze 70 čeledí. Na nevelké ploše čítající zhruba 220 m² lze vedle sebe zhlédnout geograficky svébytné rostlinné formace americké, africké, australské a asijské flóry tropických deštných, tropických poloopadavých a opadavých lesů.

Národní památník II. světové války

Hrabyně 192, 747 63

Expozice *Doba zmaru a naděje* chronologicky připomíná jak vojenské dějiny 2. světové války, tak přibližuje i civilní život obyvatelstva, válečnou výrobu a soudobou kulturu. Věnuje se rovněž bojům československých vojáků na východní i západní frontě (včetně osudů letců v Polsku, Francii a Velké Británii). Hlavním cílem expozice je emocionální prožitek, postavený na osobních příbězích artefaktů, které pro expozici věnovali přímí účastníci bojů. Další části expozice, umístěné v klínech památníku, *Město v troskách* a *Oběti a vrazi* přibližují bombardování českých měst a utrpení lidí vězňených v koncentračních táborech.

Památník Petra Bezruče

Ostrožná 35, 746 01 Opava

Život a dílo Petra Bezruče

Expozice *Život a dílo Petra Bezruče* je instalována v budově Památníku Petra Bezruče, která se nachází v místě, kde stával rodný dům básníka. Expozice byla otevřena v roce 1967 pod záštitou organizace UNESCO v rámci oslav 100. výročí narození Petra Bezruče. Expozice prezentuje vstup Petra Bezruče do českého literárního prostředí a místa, z nichž čerpal inspiraci pro své básně. Neopomíná také osobnosti, které jej ovlivnily. Závěr expozice tvoří ukázky jednotlivých vydání Slezských písní včetně cizojazyčných překladů.

Aeál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

Hlučín-Darkovičky, 748 01

Pevnostní areál je dnes evropsky vysoce ceněnou prezentací ojedinělého fortifikačního systému naší republiky, která vznikala v letech 1935–1938. Tvoří jej pěchotní sruby MO-S 17, MO-S 18, MO-S 19, MO-S 20 a lehký objekt LO vz. 37A. V interiéru expozice je umístěna originální výzbroj, kterou disponovala československá armáda před 2. světovou válkou. Návštěvníci se tak mohou lépe seznámit s podmínkami života vojáků v opevnění. Součástí venkovní expozice je i těžká bojová technika.

Srub Petra Bezruče

Ostravice 41, 739 14

Srub Petra Bezruče na Ostravici získalo Slezské zemské muzeum jako součást dědictví po básníku Petru Bezručovi. Obytná část srubu byla ponechána v původní podobě včetně zařízení interiéru, který si Bezruč sám navrhl. Přilehlý dřevník byl přeměněn na expozici s názvem Krajem Petra Bezruče. V původním srubu návštěvník nalezne autentické prostředí letního příbytku básníka, odhalí místo, kde Petr Bezruč psal své básně a čerpal inspiraci. Okolní Beskydy dokreslují atmosféru a umožňují poznat kraj, jehož osud, v minulosti tak svízelný, zachytil básník ve svém stěžejním díle – ve Slezských písních.

VÝSTAVY

V roce 2014 nabídlo SZM návštěvníkům celkem 20 výstav z toho tři byly zapůjčeny z jiných muzeí. Mimo prezentační prostory SZM se uskutečnily také tři výstavy. Bezesporu nejzajímavější výstavou roku se stal projekt realizovaný ve spolupráci s Národním a Moravským zemským muzeem *Unikáty zemských muzeí*, kterou jen v Opavě navštívilo za 3 týdnů téměř 11 tisíc návštěvníků.

Preparátor – putování světadily s Vilémem Borůvkou

19. 12. 2012 – 2. 3. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Významné životní jubileum preparátora Viléma Borůvky si Slezské zemské muzeum připomnělo výstavou věnovanou jeho bohatým aktivitám na poli dermoplastiky i cestování. Návštěvníci měli možnost shlédnout zajímavé preparáty, modely a množství fotografií dokumentujících jeho cesty. Výstava byla doprovázena cyklem přednášek reflektujících nejvýznamnější cesty do Afriky, Jižní a Severní Ameriky, Asie i evropských států. Bohužel Vilém Borůvka nás v průběhu roku 2014 navždy opustil.

Děti a válka

1. 5. 2013 – 24. 6. 2014, Ústřední muzeum Velké vlastenecké války v Moskvě
Druhá světová válka zasáhla do osudů stamilionů lidí z celého světa, ale nemalá část z nich byli v té době ještě děti. Stejně jako dospělí umírali, byli vězněni, trpěli hladem či nemocí a strachovali se o životy svých blízkých. Jejich nelehký osud se prostřednictvím fotografií, dopisů, hraček nebo výrobků vězňených dětí pokusila připomenout právě výstava s příznačným názvem Děti a válka. Ta se v roce 2011 uskutečnila v Památníku II. světové války a v roce 2013 byla zapůjčena do Ústředního muzea Vlastenecké války v Moskvě.

Po stopách Slezských písní

3. 9. 2013 – 18. 3. 2014, Památník Petra Bezruče
Sto deset let od prvního vydání básnické sbírky Slezské číslo (později nesoucí název Slezské písně) připravilo muzeum ve spolupráci se statutárním městem Opavou výstavu, v níž prezentovalo vydání tohoto poetického díla ve více než 40 jazycích. Vedle běžných jazyků byly zastoupeny rovněž čínština, japonština, korejština, estonština, albánština a další. Mimo knihy samotné si mohli návštěvníci vychutnat

rovněž cizojazyčné nahrávky textů. Výstava byla součástí 56. ročníku festivalu Bezručova Opava.

Znamení vertikál

24. 9. 2013 – 23. 3. 2014, Historická výstavní budova
Ojedinelý pohled do světa dějin náboženství na území českého Slezska nabídla návštěvníkům výstava Znamení vertikál. Hlavní důraz byl kladen zejména na úlohu katolické církve, opomenuto však nezůstalo ani vyznání evangelické či židovské. Složitost náboženského vývoje rovněž odráží různorodost oborů, jež se na výstavě protkly, mezi jinými dějiny umění, archeologie, etnografie a historie. Výstava se uskutečnila jako součást projektu NAKI s názvem Slezsko: Paměť – identita – region, záštitu nad ní převzali hejtmán Moravskoslezského kraje Miroslav Novák, olomoucký arcibiskup Mons. Jan Graubner a ostravsko-opavský biskup Mons. František Václav Lobkowicz.

Můj svět

25. 3. – 13. 4. 2014, Historická výstavní budova
Pouze dva týdny byla v HVB k vidění výstava nejlepších fotografií přihlášených do soutěže Můj svět. Šestý ročník fotosoutěže Charity Opava, které se každoročně účastní stovky fotografů a která je určena zaměstnancům i dobrovolníkům charit z celé České republiky, představil kromě tradičních kategorií „Portrét“ a „Život kolem nás“ také kategorii „Jak to vidím já“, určenou klientům charity. Ta prezentovala pohled, kterým se na svět kolem sebe dívají ti, které postihla nemoc nebo chudoba. Soutěž se konala ve spolupráci s firmou ASEKOL, Slezským zemským muzeem, patronaci nad ní převzal stejně jako v minulých letech fotograf Jindřich Štreit.

Cesta Severem aneb krajina a příroda Fennoskandie

27. 3. 2014 – 1. 3. 2015, Arboretum Nový Dvůr
Výstava o nejméně narušené přírodě na evropském kontinentu, kterou připravil dr. Miloš Anděra dlouholetý zoolog Národního muzea v úzké spolupráci s pracovníky Slezského zemského muzea. Prostřednictvím mnoha exponátů, unikátních fotografií a doprovodných textů se návštěvníci ocitli v tundře, tajze, u ledovců stejně jako na mořském pobřeží. Výstava byla zároveň doplňkem stálé expozice SZM Příroda Slezska, neboť uváděla do širších souvislostí výskyt některých druhů živočichů či rostlin v našem regionu

Historie Arboreta Nový Dvůr ve fotografiích

27. 3. 2014 – 1. 3. 2015
Prostřednictvím unikátních fotografií byly na výstavě prezentovány počátky arboreta úzce spojené s majitelem novodvorského panství Quido Riedlem, který za svého působení v Novém Dvoře (1906 – 1928) vytvořil malebný přírodně krajinářský park, jež se stal v roce 1958 základem Arboreta Nový Dvůr – jednoho z dendrologicky nejceněnějších objektů ve Slezsku. Výstava fotografií byl jednou z cyklu výstav, kterými si SZM v roce 2014 připomnělo své dvousetleté jubileum.

Rhododendrony

1. 4. – 31. 5. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Jarní měsíce v arboretu se i v roce 2014 nesly ve znamení kvetoucích rhododendronů. Návštěvníci měli možnost zhlédnout kvetoucí pěnišníky pocházející z Dálného východu, Japonska i Sibiře. Pro zájemce o podrobnější informace byly připraveny komentované prohlídky.

Historie Památníku II. světové války

4. 4. – 30. 11. 2014, Národní památník II. světové války
Výstava, která se zařadila do série fotografických výstav představujících historii expozičních areálů SZM, připomněla období 60. let 20. století, kdy bylo rozhodnuto o výstavbě objektu, jenž by upomínal na ostravsko-opavskou operaci. Památníkem II. světové války, jak jej znají návštěvníci dnes, byl vyhlášen až 15. března 2000.

Historie Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

4. 4. – 30. 11. 2014, Národní památník II. světové války

Výstava prostřednictvím fotografií i ukázek dobového vybavení bunkrů představila historii jednoho z nejlépe zachovaných pevnostních areálů z 30. let 20. století. Připomenuty byly okolnosti výstavby pohraničního opevnění na Hlučínsku v letech 1935–1938, stejně jako využití areálu německou armádou v době nacistické okupace. Stěžejní část výstavy přiblížila poválečné snahy o záchranu pevností od vzniku prvních neformálních sdružení v 50. a 60. letech přes rekonstrukční práce v průběhu 80. a 90. let až po současnost.

Češi ve Velké válce

4. 4. – 30. 11. 2014, Národní památník II. světové války

Výstava konaná u příležitosti 100. výročí vypuknutí první světové války připomněla osudy obyvatel českých zemí ve zlomovém období let 1914–1918. Představena byla činnost československých legií v Rusku, Francii a Itálii, stejně jako působení Čechů v rakousko-uherské armádě. Mimo toho se návštěvníci měli možnost seznámit také s dopady válečného konfliktu na život civilního obyvatelstva, pozornost byla samozřejmě věnována rovněž širšímu rámci příčin a důsledků války. V neposlední řadě výstava představila dnes již pozapomenuté osobnosti spjaté se Slezskem, jako byl rakousko-uherský maršál Eduard von Böhm-Ermolli, spoluzakladatel italských legií Jan Čapek či legionář a pozdější generál Heliodor Píka.

Heliodor Píka – legionář a vojenský diplomat

4. 4. – 30. 11. 2014, Národní památník II. světové války

SZM si v roce 2014 připomnělo také 65. výročí justiční vraždy generála, legionáře, významného představitele protinacistického odboje a oběť komunistického teroru Heliodora Píky (1897–1949) výstavou, na níž kromě informací, řady fotografií a dokumentů měli návštěvníci možnost vidět například torzo osobní zbraně Heliodora Píky – předmětu o to vzácnějšího, že po Píkovi se dochovalo jen nemnoho osobních věcí.

Země a její muzeum

1. 5. – 5. 10. 2014, Historická výstavní budova
V pořadí čtvrtá výstava z cyklu výstav v rámci projektu aplikovaného výzkumu NAKI se záměrně zvoleným tématem dvou staletí tradice muzejnictví v Opavě a českém Slezsku. Výstava se soustředila na postižení muzejnictví českého Slezska počínaje gymnaziálním muzeem v Opavě, od jehož založení uplynulo v roce 2014 dvě stě let. K jeho tradici se odkazuje SZM jako nejstarší muzeum v České republice. Výstava se zaměřila na představení typů sbírek a unikátů chovaných v opavských a slezských muzeích a představila i osobnosti muzejníků. Prezentovala také podíl muzeí v regionu na spolupráci v oblasti vědecko-výzkumné práce, upozornila na měnící se způsoby prezentace a ochrany sbírek a zamyslela se nad rolí muzeí v proměňující se společnosti.

Příběh jednoho domu. Historie Památníku Petra Bezruče

13. 5. 2014 – 20. 2. 2015, Památník Petra Bezruče
Výstava k historii Památníku Petra Bezruče se zaměřila na retrospektivu domu, ve kterém je dnes umístěn Památník Petra Bezruče v Opavě. Z původního obytného domu, ve kterém bydlel Antonín Vašek s manželkou v době, kdy se jim narodil syn Vladimír, se stala významná literárněvědná instituce, která položila základy samostatného vědeckého bádání o díle Petra Bezruče. Od roku 1956, kdy byl památník otevřen, se zde konalo nepřeberné množství akcí pro širokou veřejnost. Památník byl od svého počátku místem, kde se člověk setkával s literaturou v jejích nejrozmanitějších podobách. Výstava tuto činnost dokumentuje a dává ji do širších souvislostí.

Kouzlo živých motýlů

1. 6. – 30. 6. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Také v roce 2014 se prostory pěstebních skleníků arboreta proměnily v barevný svět tropických motýlů. V přítomnosti fíkovníků, bambusů a banánovníků mohli návštěvníci spatřit tropické otakárky, atlasy, danajdy, batolce, perleťovce, okáče, bělásky, babočky či bájná modrokřídlá morfa.

Balkónové rostliny

15. 6. – 31. 8. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Třetí ročník této netradiční výstavy se v arboretu uskutečnil v průběhu celého léta. Výstava návštěvníky seznámila s použitím tradičních i méně tradičních balkonových květin, kvidění byla téměř stovka odrůd v různých kombinacích a způsobech použití. Součástí vernisáže výstavy bylo také slavnostní otevření rekonstruované zámecké terasy.

Mouchy a surrealismus

17. 6. – 7. 9. 2014, Muzeum Vysočiny, Jihlava
Originální novoročenky inspirované konkrétními druhy much jsou kolegům Dr. Jindřicha Roháčka již několik desetiletí známé a vyhledávané. Vysokou úroveň jeho tvorby ovlivněné surrealismem mohla v minulém roce posoudit také veřejnost. Vedle oblíbených perokresebných novoročenek návštěvníci obdivovali také Roháčkovy vědecké ilustrace, zejména kresby nově objevených druhů dvoukřídlého hmyzu.

Unikáty zemských muzeí

5. – 27. 7. 2014, Historická výstavní budova
Při příležitosti 200. jubilea Slezského zemského muzea, Národního muzea a Moravského zemského muzea připravily tyto tři instituce výstavu, jakou Opava, Brno ani Praha nikdy nespátřily. Poprvé v historii se návštěvníkům těchto tří muzeí společně představily tři největší unikáty ukryté v jejich depozitářích. Věstonická Venuše, kamenná hlava Kelta ze Mšeckých Žehrovic a meteority z Opavy-Kylešovic se nejprve v červenci představily ve Slezském zemském muzeu. V srpnu se výstava přesunula do Prahy a svou pouť ukončila v září v Brně. Smyslem výstavy bylo nejen ukázat sbírkové skvosty nejstarších muzeí, ale také upozornit na význam a bohatost celého sbírkového fondu České republiky.

Supermarket svět

1. 10. – 31. 10. 2014, Historická výstavní budova
Centrum globálního rozvojového vzdělávání NaZemi připravilo společně se statutárním městem Opavou ve Slezském zemském muzeu interaktivní výstavu o koloběhu zboží a o mezinárodním obchodování. Výstava vznikla v rámci projektu Svět v nákupním košíku.

Země a její pán

12. 11. 2014 – 5. 7. 2015, Historická výstavní budova

Výstava, která uzavírala jubilejní rok SZM, vznikla jako v pořadí pátá v rámci výzkumného záměru programu aplikovaného výzkumu Národních a kulturních identit. Cílem výstavy bylo návštěvníkům představit zejména fenomén správy Slezska od středověku až do roku 1918. Výstava upozorňovala na odkaz, který tu zanechaly nejen významné panovnické rody, ale i aristokracie, církevní představitelé a také reprezentanti měst a venkova. Od středověku do roku 1918 se ve Slezsku u moci vystřídaly významné evropské dynastie: Piastovci, Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci, Habsburkové, Hohenzollernové a Lichtenštejnové.

AKCE

V jubilejním roce 2014 SZM uspořádalo celkem 33 akcí. Část z akcí doprovázela dvousetleté výročí muzea. Nejnavštěvovanější akcí nebyla víkendová akce *Vyřeš/ž si svou dýni* s 3 362 návštěvníky ani *Slezská muzejní noc*, na kterou zavítalo 2 744 osob, ale *Vzpomínková akce Hlučín-Darkovičky* s odhadovanými deseti tisíci návštěvníky. Tradičně návštěvnicky atraktivní byly také Darkovičky v rytmu Swingu, Indiánské léto nebo Vítání jara.

Ozvěny Musaionfilmu

21. 1. a 12. 11. 2014, Historická výstavní budova Musaionfilm je přehlídka muzejní a s muzei související filmové tvorby. Festival nesoutěžního charakteru, který v Uherském Brodě už dvě desítky let každoročně představuje převážně dokumentární filmy. Slezské zemské muzeum využilo nabídky kolegů z Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě a hned dvakrát v roce 2014 uspořádalo „ochutnávku“ toho nejlepšího, co bylo na festivalu k vidění v letech 2013 a 2014.

Vítání jara

26. 4. 2013, Arboretum Nový Dvůr
S příchodem jara je spojen nejen začátek naší hlavní výstavní sezóny, ale také úspěšná akce, příznačně nazvaná Vítání jara. Také v minulém roce mohli návštěvníci arboreta obdivovat rozkvetlé cibuloviny, kvetoucí dřeviny nebo absolvovat jednu z komentovaných prohlídek expozic. Pro děti byly připraveny soutěže, překážková dráha, poznávání přírodnin a další hry.

Den Země

26. 4. 2013, Arboretum Nový Dvůr
Stejně jako v minulých letech i v roce 2014 se Slezské zemské muzeum připojilo k oslavě Dne Země, v rámci níž byly připraveny komentované prohlídky parkové a skleníkové expozice v Arboretu Nový Dvůr.

69. výročí osvobození Hrabyně

26. 4. 2014, Národní památník II. světové války
Umístění Národního památníku II. světové války v obci, jež patřila k nejzničenějším v rámci České republiky, ho předurčilo k připomínání těžkých bojů, které v okolí probíhaly. Při příležitosti výročí osvobození obce Hrabyně připravili

odborní pracovníci muzea komentované prohlídky expozic a výstav.

Janáčkův komorní orchestr – koncert pro Slezské zemské muzeum

30. 4. 2014, kostel sv. Václava, Opava
V rámci oslav dvousetého jubilea Slezského zemského muzea byl ve spolupráci s Opavskou kulturní organizací připraven koncert uskupení předních interpretů Janáčkovy filharmonie Ostrava. Na koncertu zazněly skladby Myslivečka Ditterse z Dittersdorfu, Stamice a Mozarta. Celou atmosféru podtrhl unikátní interiér kostela sv. Václava v Opavě.

Koncert Vivat Comenius – koncert pro Slezské zemské muzeum

2. 5. 2014, kostel sv. Václava, Opava
Další z řady koncertů určených pro příznivce Slezského zemského muzea připravený u příležitosti jubilejních oslav. Pásmo Vivat Comenius bylo poprvé představeno v roce 1992. Alfréd Strojček a Štěpán Rak mají za sebou už více než 650 provedení tohoto koncertního pásma.

Vítání ptačího zpěvu

3. 5. 2014, Stříbrné jezero, Opava
Slezské zemské muzeum a Česká společnost ornitologická připravily pro milovníky ptactva a přírody vycházku kolem Stříbrného jezera u Opavy pod vedením zkušeného ornitologa. Účastníci výletu mohli pozorovat a určovat ptáky podle zpěvu, k dispozici byla i ukázka odchytu ptáků do nárazových sítí a jejich kroužkování.

Slavnostní představení knihy *Proměny. Opava v obrazech a fotografiích*

4. 5. 2014, Historická výstavní budova

Statutární město Opava ve spolupráci se Slezským zemským muzeem a Zemským archivem v Opavě vydalo novou knihu zachycující historii Opavy ve fotografiích. Publikace s názvem *Proměny. Opava v obrazech a fotografiích* nabízí pohled na město od počátků až do současnosti. Slavnostní představení knihy bylo zakomponováno do jubilejních oslav Slezského zemského muzea a proběhlo v Historické výstavní budově.

Jaromír Nohavica – koncert pro Slezské zemské muzeum

4. 5. 2014, Slezské divadlo Opava
Poslední z řady koncertů věnovaných interpretu Slezskému zemskému muzeu v rámci připomenutí 200 let jeho existence se uskutečnil v prostředí Slezského divadla Opava. Známy slezský písničkář a básník nebyl vybrán náhodou, ke SZM ho pojí nejen společný zájem o Slezsko a Petra Bezruče ale píseň *Muzeum*, jejíž rukopis během koncertu věnoval Slezskému zemskému muzeu.

Den vítězství

8. 5. 2014, Národní památník II. světové války
Symbolicky 8. května proběhl v pamětní síni Národním památníku II. světové války pietní akt, kterým si veteráni, pozvaní hosté a veřejnost připomněli ukončení 2. světové války v Evropě.

Vzpomínková akce Hlučín-Darkovičky 2014

24. 5. 2014, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
K připomenutí 69. výročí ukončení 2. světové války a 76. výročí květnové mobilizace roku 1938 uspořádalo Slezské zemské muzeum ve spolupráci s Krajským vojenským velitelstvím Ostrava a městem Hlučín vzpomínkovou akci. Pro návštěvníky byl připraven zajímavý program především statické a dynamické ukázky současné vojenské techniky, nicméně oproti minulým letům byl dán větší prostor také klubům vojenské historie, které společně představili dobovou výzbroj a výstroj a také ukázkou obsazení pevností.

Den dětí

8. 6. 2014, Historická výstavní budova
Slezské zemské muzeum se také v minulém roce připojilo k akci Den dětí města Opavy. Pro své malé návštěvníky jsme přichystali

doprovodný program v Historické výstavní budově zahrnující speciální prohlídku expozice Slezska, vědomostní soutěže, pracovní listy apod.

Víkend otevřených zahrad

7. 6. – 8. 6. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Nepřístupné nebo málo známé zahrady, jejich atmosféru a kouzlo zprostředkovává mezinárodní akce Víkend otevřených zahrad. Protože areál Arboreta Nový Dvůr je návštěvníkům běžně přístupný, připravili odborní pracovníci při této příležitosti pro všechny zájemce komentované prohlídky.

Slezská muzejní noc 2014

20. 6. 2014, Arboretum Nový Dvůr, Historická výstavní budova, Památník Petra Bezruče, Národní památník II. světové války, Knihovna
O tom, že muzeum žije v jakoukoliv hodinu, se mohli přesvědčit návštěvníci již pátého ročníku Slezské muzejní noci. Pro dětské i dospělé zájemce byl připraven pestrý program s cílem pobavit a současně posílit povědomí o Slezsku jako svébytném regionu se silnou kulturní tradicí. Vedle expozičních areálů Slezského zemského muzea se do akce zapojily rovněž další partnerské instituce v regionu: Dolní oblast Vítkovice, Landek park – Hornické muzeum, Městské informační centrum Krnov, Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Muzeum Hlučínska, Muzeum Oderska, Muzeum Novojičínska, Olpas Moravia s. r. o., Opavská kulturní organizace, Vodní mlýn Wesselsky, Muzeum Slezský venkov Holasovice, Slezské zemské dráhy, Železniční muzeum moravskoslezské a Wikimedia ČR.

Darkovičky v rytmu swingu

28. 6. 2014, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
Návratem do 30. let minulého století, tedy do časů swingové hudby, si Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky připomněl rovněž dobu, ve které byly pevnostní objekty dokončeny. Návštěvníci akce „Darkovičky v rytmu swingu“ měli možnost zúčastnit se komentovaných prohlídek, zhlédnout ukázkou výcviku psů pohraniční stráže i hudební vystoupení. Akce se uskutečnila v rámci projektu TECHNO TRASA, jehož cílem je představit návštěvníkům

zajímavé technické památky
Moravskoslezského kraje.

Putování po moravsko-slezském pomezí – setkání na Alfrédce

16. 8. 2014, bývalá Alfrédova chata
Díky spolupráci Slezského zemského muzea, Klubu českých turistů, Matice Slezské a Moravského zemského muzea se mohli příznivci turistiky vydat na zajímavé procházky. Akce měla za cíl propagovat a posilovat u veřejnosti povědomí o třetí a nejmenší historické zemi České republiky. Jejím smyslem je upozorňovat na turistické atraktivity tohoto zajímavého regionu z oblasti historie, přírody a kultury. Na místě srazu, u bývalé chaty Alfrédka v obci Karlov, se zájemci mohli seznámit s historií Slezského zemského muzea, historií samotné chaty i zajímavostmi z hranic Moravy a Slezska.

Indiánské léto

23. – 24. 8. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Park tvořený původními americkými dřevinami a přilehlé louky jsou již tradičně ideálním místem pro konání akce Indiánské léto. V minulém roce se mohli návštěvníci projít po Indiánské stezce, vyzkoušet si střelbu z perkusních zbraní, výrobu indiánských ozdob nebo zhlédnout výstavbu tradičního tepee. V programu nechyběla ukázka divokého westernového ježdění, show mistra světa v práskání bičem, vystoupení dětské westernové kapely, ale také projížďky na koni a zábavné soutěže pro děti i dospělé.

Mezinárodní netopýří noc

29. 8. 2014, Historická výstavní budova
Již po osmé hostilo Slezské zemské muzeum Mezinárodní netopýří noc. Pro dětské i dospělé návštěvníky bylo připraveno promítání filmů, prohlídka preparátů, poslech netopýřích hlasů, technika užívaná pro výzkum netopýřů a mnoho dalších zajímavostí. Večer ukončila vycházka s ultrazvukovým detektorem a ukázkou živých netopýřů.

Dny evropského kulturního dědictví – Po stopách opavských muzeí

6. 9. 2013, Historická výstavní budova
Dny evropského kulturního dědictví otevírají veřejnosti každým rokem brány

nejzajímavějších památek, budov, objektů a prostor, včetně těch, které jsou jinak zčásti nebo zcela nepřístupné. Již několik let se k této akci připojuje také Slezské zemské muzeum. V rámci oslav muzejního jubilea byly zájemcům z řad veřejnosti představeny formou komentovaných prohlídek po Opavě budovy, které v minulosti sloužily jako muzeum. Zároveň byly poprvé veřejnosti zpřístupněny ateliéry restaurátorů a preparátora Slezského zemského muzea v budově bývalého veterinárního ústavu.

Putování po moravsko-slezském pomezí – Vítkovská padesátka

6. 9. 2014, Vítkovsko
Druhá z akcí v rámci spolupráce s Klubem českých turistů a dalšími partnery. Účastníci Vítkovské padesátky pořádané ve spolupráci s městem Vítkov se první zářijovou sobotu vydali po trase Vítkov – Podhradí – Žimrovice – Hradec nad Moravicí. Připraveny byly také další trasy kolem Vítkova dlouhé od 10 do 50 km pro pěší turisty.

Železný týden

12. – 14. 9. 2014, Historická výstavní budova
Sběrná akce pořádaná na několika místě v České republice společností Elektrowin, a. s. Smyslem Železného týdne bylo oslovení široké veřejnosti a její motivace k tomu, aby lidé do muzea přinášeli své vysloužilé elektrické domácí spotřebiče. Pověřený kurátor si vybíral vhodné předměty pro doplnění sbírky a návštěvník se kromě drobných dáreků také dozvěděl něco o recyklaci a historii elektrospotřebičů.

Pochod po linii čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

20. 9. 2014, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
Záříjové události z roku 1938 si připomněli účastníci již 22. pochodu po linii čs. opevnění Hlučín-Darkovičky. Pochod zahrnoval pěchotní sruby MO-S 6 Odra až MO-S 19 Alej, tj. trasu o délce přibližně 7,5 km. V průběhu pochodu byl zajištěn doprovod, odborný výklad a prohlídka vybraných objektů.

Festival ptactva

4. 10. 2014, Štěrkovna u Dolního Benešova

Slezské zemské muzeum a Česká společnost ornitologická uspořádali podzimní ornitologickou vycházku podél štěrkovny u Dolního Benešova a Zábřežských luk. Během šestikilometrového výletu měli účastníci možnosti pozorovat ptáky pomocí stativového dalekohledu s velkým zvětšením, dále pak ukázkou odchyty ptáků a jejich kroužkování.

Vyřeš/ž si svou dýni

18. – 19. 10. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Světla dýňových lamp, svíce a loučí symbolicky ukončila den věnovaný zdobení dýní. Akce Vyřeš/ž si svou dýni dává každoročně návštěvníkům arboreta příležitost vytvořit vlastní dýni dle své fantazie. Nejinak tomu bylo v loňském roce. Vedle vyřezávání dýní mohli zájemci také ochutnat sladké i slané speciality vyrobené z těchto plodů. Podzimní atmosféru si pak ještě lépe mohli vychutnat ti z návštěvníků, kteří absolvovali některou z připravených komentovaných prohlídek arboreta.

Den stromů

18., 20. – 24. 10. 2014, Arboretum Nový Dvůr
U příležitosti mezinárodního svátku Den stromů připravilo Slezské zemské muzeum komentované prohlídky arboreta v Novém Dvoře. Návštěvníci měli možnost prohlédnout si bohatou sbírku dřevin a dozvědět se zajímavé informace o jejich pěstování. Spolu se zbytkem světa si tak symbolicky připomněli význam stromů pro život na naší planetě. Doprovodná akce se konala ve spolupráci se statutárním městem Opavou. V roce 2014 byla navíc víkendová akce doplněná také týdenním dopoledním programem v arboretu pro školní skupiny s názvem Letem světem Arboretumem.

Hudební skladatelé ve Slezsku

21. 10. 2014, kostel sv. Václava, Opava
Slezské zemské muzeum se v roce 2014 zapojilo do Roku české hudby projektem „Hudební skladatelé působící v českém Slezsku ve sbírkách Slezského zemského muzea“. Záměrem bylo oživit skladby zapomenutých skladatelů, kteří působili v českém Slezsku a ve svých dílech, napsaných pro tuto lokalitu, zanechali trvalé hodnoty. Slezské zemské muzeum také uspořádalo spolu s opavskou Církevní konzervatoří koncert, na kterém vystoupili sólisté a sbor této školy, o

instrumentální doprovod se postaral barokní orchestr Czech Ensemble Baroque pod taktovkou dirigenta Romana Válka. Záznam koncertu odvysílal Český rozhlas 3 – Vltava

Advent v Arboretu

1. 12. 2014 – 6. 1. 2015, Arboretum Nový dvůr
V předvánoční čas připravilo muzeum svým návštěvníkům překvapení v podobě adventní výzdoby arboreta. Návštěvníci si mohli užít nejen klid a pohodu, ale také načerpat inspiraci na výzdobu svých domovů.

Vánoce se Slezskou tvorbou

1. 12. 2014 – 4. 1. 2015, Historická výstavní budova
Slezské zemské muzeum nezapomnělo na své návštěvníky ani v období adventu. Připravilo akci věnovanou Slezské tvorbě, jednomu z nejstarších a nejvýznamnějších výrobců vánočních ozdob v České republice. Inspirováni profesionálními ozdobami si mohli návštěvníci společně s pracovníky výrobce vytvořit originální dárek pro své nejbližší.

PŘEDNÁŠKY PRO VEŘEJNOST

Zaměstnanci SZM se v roce 2014 autorsky nebo organizačně podíleli na 26 přednáškách pro veřejnost. V prostorách SZM se konalo celkem 20 přednášek, autorem osmi z nich byli naši odborní pracovníci. Stejně jako v předchozím roce i během roku 2014 pokračovala spolupráce s občanským sdružením Za Opavu, které v našich prostorách připravilo celkem šest přednášek. Mimo SZM se uskutečnila celkem sedm vystoupení.

Přednášky SZM

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Indie (Kanha, Langtan, Váránasi), Vilém Borůvka (SZM), Historická výstavní budova, 22. 1. 2014

Církevní heraldika a sfragistika českého Slezska, Karel Müller (Zemský archiv v Opavě), Historická výstavní budova, 27. 2. 2014

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Kuba a Brazílie, Vilém Borůvka (SZM), Historická výstavní budova, 26. 2. 2014

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Rusko a Mongolsko, Vilém Borůvka (SZM), Historická výstavní budova, 19. 3. 2014

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Vietnam, Vilém Borůvka (SZM), Historická výstavní budova, 28. 4. 2014

Zajímavosti zornitologického depozitáře Slezského zemského muzea, Libor Praus (SZM), Historická výstavní budova, 3. 5. 2014

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Evropa a Afrika, Vilém Borůvka (SZM), Historická výstavní budova, 28. 5. 2014

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Korea a Malajsie (Borneo), Vilém Borůvka (SZM), Historická výstavní budova, 25. 6. 2014

Setkání se Zdenkou Tomáškovou – bývalou sekretářkou Petra Bezruče, Zdenka Tomášková, Památník Petra Bezruče, 14. 9. 2014

Jiří Kolář ve vzpomínkách Emanuela Křenka, Emanuel Křenek (za Bludný kámen), Památník Petra Bezruče, 7. 10. 2014

Vozejk a tyč – večer zvukové poezie, Pavel Novotný a Jaromír Typlt (za Bludný kámen), Památník Petra Bezruče, 8. 10. 2014

Češi ve Velké válce 1914–1918 – o dopadech války na civilní obyvatelstvo a život vojáků v armádě a legiích, Ondřej Kolář (SZM), Knihovna Slezského zemského muzea, 8. 10. 2014

Národní parky severní Evropy, Miloš Anděra (Národní muzeum), Historická výstavní budova, 20. 11. 2014

Přednášky organizované ve spolupráci s občanským sdružením Za Opavu

Jánské koupele – od vzniku k zániku, Jakub Ivánek (Ostravská univerzita v Ostravě), Historická výstavní budova, 8. 4. 2014

Mezioborové restaurátorské průzkumy kamenosochařských děl vterénu, Petr Gläser (arte-fakt), Historická výstavní budova, 29. 4. 2014

Moje Opava – vítězství a prohry památkové péče?, Pavel Šopák (Slezská univerzita v Opavě), Historická výstavní budova, 13. 5. 2014

Městské zásahy Ostrava 2013, Vendula Šafářová, Historická výstavní budova, 8. 7. 2014

Centre for Central European Architecture – CCEA, Karin Grohmannová (CCEA), Historická výstavní budova, 12. 8. 2014

Opavský průmysl z pohledu památkové péče, Alena Borovcová (Ostravská univerzita v Ostravě), Historická výstavní budova, 7. 10. 2014

Přednášky v jiných organizacích

Ornitologická přednáška, Libor Praus (SZM),
Základní škola Oldřišov, 23. 6. 2014

Mezinárodní netopýří noc 2014, Martin Gajdošík
(SZM), ZOO Ostrava, 10. 9. 2014

Štramberské domy – poodhalené střípky historie,
Jana Koudelová (SZM), Muzeum Fojtství,
Kopřivnice, 23. 10. 2014

Historický vývoj příborských domů, Jana
Koudelová (SZM), Muzejní škola (nejen) pro
seniory, Muzeum Novojičínska, Příbor, 10. 11.
2014

*Češi ve Velké válce 1914 – přednáška k výročí
vypuknutí 1. světové války*, Ondřej Kolář (SZM),
Obecní knihovna Petřvald, 14. 11. 2014

Letouni, Martin Gajdošík (SZM), klub Muzea
Těšínska, Český Těšín, 20. 11. 2014

*Češi ve Velké válce 1914 – přednáška k výročí
vypuknutí 1. světové války*, Ondřej Kolář (SZM),
Dům u šraněk, Vítkovice, 26. 11. 2014

DOPROVODNÉ PROGRAMY

Muzejní programy pro děti, žáky, studenty a zájemce z řad široké veřejnosti jsou realizovány ve dvou základních podobách: jako program kvýstavě nebo program ke stálé expozici. Jako doplňkové pak slouží sezónní programy, které jsou obvykle spjaty s významnými svátky či ročním obdobím. V roce 2014 bylo připraveno šest typů programů k výstavám, jedenáct druhů programů k expozici. Čtyři programy byly připraveny jako sezónní.

Programy a workshopy k výstavám

Církevní rok

Znamení vertikál, 25. 9. 2013 – 23. 3. 2014, Historická výstavní budova

Jak se slaví nejvýznamnější církevní svátky? Jaká byla jejich historie? Prostřednictvím zpěvu, povídání a výtvarné dílny si na tyto otázky odpověděli účastníci programu Církevní rok. Program byl určen pro děti z mateřských škol a žáky nižšího stupně základních škol.

Světcí a svěťce

Znamení vertikál, 25. 9. 2013 – 23. 3. 2014, Historická výstavní budova

Studenti šestých až devátých tříd získali možnost se zábavnou formou seznámit s nejvýznamnějšími svatými spjatými se Slezskem, jejich životě i cestě k svatořečení a jednotlivými atributy.

Církevní řády ve Slezsku

Znamení vertikál, 25. 9. 2013 – 23. 3. 2014, Historická výstavní budova

Program zaměřený na církevní řády ČR přiblížil nejen historii a významné představitele, ale zájemce rovněž seznámil s působením nejvýznamnějších řádů ve Slezsku a místy spjaty s jejich činností. Program byl zaměřený na studenty středních škol.

1. světová válka a české země

Češi ve velké válce

4. 4. – 30. 11. 2014, Národní památník II. světové války

První světová válka byla někdy nazývaná také Velká válka. Jaké byly příčiny jejího vzniku, které zásadní okamžiky tohoto světového konfliktu se promítly do života vojáků pocházejících z českých zemí, jaký měla vliv na civilní život obyvatel a kulturu českých zemí, to vše se mohli dozvědět účastníci tohoto edukačního doprovodného programu.

Tajemství muzea

Země a její muzeum, 5. 5. – 30. 9. 2014, Historická výstavní budova

Slezské zemské muzeum oslavilo v roce 2014 200 let od svého založení. Edukační program v rámci výstavy Země a její muzeum, která výročí připomínala, přiblížil historii muzea a zprostředkoval tajemství ukrytá v depozitářích a práci jednotlivých muzejních pracovníků. Program byl určen pro všechny věkové kategorie.

Panovníci ve Slezsku a Slezsko v době panovníků

Země a její pán, 12. 11. 2014 – 22. 3. 2015, Historická výstavní budova

Program návštěvníky muzea seznámil s panovnickými rody, především s Habsburky a Lucemburky a také se samotnými panovníky, zejména pak s Marií Terezií a Františkem Josefem I. Edukační program se zaměřoval na dějiny Slezska, respektive přímo Opavsko v době vlády panovníků, na zdejší církevní řády, šlechtu, ale i na měšťany a venkovany. Program byl určen pro žáky druhého stupně základních škol a studenty středních škol.

Sezonní programy

Hody, hody, doprovody

1. – 30. 4. 2015, Historická výstavní budova

Kdy a proč slavíme Velikonoce? Co je to Pašijový týden? Jaké pokrmy jedli naši předkové? Na tyto a mnoho dalších otázek odpověděl velikonoční edukační program, v rámci něhož byla pro zájemce připravena také výtvarná dílnička, kde si děti mohli ozdobit velikonoční vajíčka. Program mohli absolvovat děti

z mateřských škol a žáci nižších ročníků základní školy.

Tajemství velké noci

1. – 30. 4. 2014, Historická výstavní budova

Program seznámil návštěvníky s biblickým příběhem o ukřižování a vzkříšení Ježíše, s podstatou oslav Velikonoc, s tradicemi a symboly spojenými s těmito jarními svátky a se způsobem slavení Velikonoc v některých zemích světa. Program byl připraven pro studenty vyšších ročníků základních škol, studenty středních škola skupiny zájemců z řad ostatních návštěvníků.

Vánoční dílnička ve Slezském zemském muzeu

Historická výstavní budova

Dílnička věnovaná tradičním vánočním zvykům určena pro všechny věkové kategorie

Jak tráví zimu?

Historická výstavní budova

Program věnovaný životu živočichů v zimním období připravený pro všechny věkové kategorie.

Workshopy a programy k expozicím

Letem světem arboretem

Dřeviny pěti světadílů, 20. – 24. 10. 2014, Arboretum Nový Dvůr

Zábavnou i naučnou formou doplněnou o interaktivní prvky jsme seznámili návštěvníky s rostlinami Arboreta, ale také s obyvateli, se kterými se zde můžeme setkat. Vysvětlili jsme si životní cyklus stromu od semínka po tlející pařez a pomocí různých smyslů prozkoumali nejen listy a plody. Program byl určen pro všechny věkové kategorie.

Do pohádky se zvířátky

Expozice Slezsko – Příroda Slezska, Historická výstavní budova

Světlem zvířat provázejí děti známé zvířecí pohádkové postavy. Program je určen pro děti z mateřských škol a žáky 1. a 2. ročníků základních škol.

Vzácní savci Slezska

Expozice Slezsko – Příroda Slezska, Historická výstavní budova

Do života vzácných savců zasvětil zájemce stejnojmenný program určený studentům základních a středních škol.

Co je to řemeslo? aneb Řemesla a cechy ve Slezsku

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Program zaměřený na cechy a řemeslnou výrobu zprostředkovává studentům informace o tom, co to byly cechy, jak fungovaly, jaká řemesla se v minulosti nejčastěji objevovala v našem regionu a mnoho dalších zajímavostí. Program je určen pro žáky 4. – 9. ročníků základních škol a studenty středních škol.

Vidím před sebou město veliké... aneb Vznik měst ve Slezsku

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Program rozdělený podle náročnosti do dvou kategorií žáky a studenty seznamuje s okolnostmi vzniku nejstarších měst ve Slezsku, s městskými právy nebo s podobou a fungováním městské rady. Program je připraven pro žáky 4. – 9. ročníků základních škol.

Archeologie pro nejmenší aneb Štětečkem a motýčkou prokopem se uličkou

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Prostřednictvím skládání střepečů, vykopáním „nálezu“ z písku, nákresů střepečů apod. získali děti z mateřských škol a žáci 1. a 2. ročníku možnost seznámit se s prací archeologa a jeho oborem.

Slezsko

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Program určený dle náročnosti pro dvě skupiny žáků, tj. 5. – 7., 8. – 9. ročníků základních škol si

kladl za cíl seznámit účastníky zejména s významem pojmu Slezsko. Lektoři studentům zprostředkovali nejen teorie o vzniku názvu, ale také měnící se hranice tohoto státního útvaru, proměňující se význam v minulosti, proces hledání identity a současnou podobu tzv. českého Slezska

Znáte je? aneb Známé i neznámé osobnosti Slezska

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko,
Historická výstavní budova

Ve škole jsme se učili o osobnostech, které jsou významné pro celý stát. Ale známe ty, které se výrazným způsobem zapsaly do minulosti našeho regionu? Se známými i méně známými vědci, spisovateli, staviteli, lékaři a umělci seznamuje účastníky program **Znáte je?** Program je určen žákům vyšších ročníků základních škol, studentům středních škol a skupinám zájemců z řad ostatních návštěvníků.

Život v protektorátu Čechy a Morava

Expozice Doba zmaru a naděje, září – listopad
2013, Památník II. světové války

Prostřednictvím fotografií a dokumentů ze sbírky byli účastníci programu seznámeni s německou okupační správou, přidělovým systémem, totálním nasazením a jinými aspekty běžného života v protektorátě. Program byl určen pro žáky 8. a 9. ročníků základních škol a studenty středních škol.

Holocaust a transporty židovského obyvatelstva

Expozice Doba zmaru a naděje, září – listopad
2013, Památník II. světové války

Co se skrývá pod pojmy holocaust nebo antisemitismus? Jak vypadaly masové transporty židů do ghatt nebo koncentračních táborů? Na tyto otázky odpovídali lektoři programu určeného pro žáky základních a středních škol.

Po stopách slezských písní

Život a dílo Petra Bezruče, Památník Petra
Bezruče

Program představil cizojazyčné překlady Bezručova stěžejního díla – Slezských písní. Nabídl účastníkům možnost prohlédnout si tyto překlady a přečíst si či poslechnout úryvky některých z nich. Součástí programu byla také komentovaná prohlídka výstavy, vyplňování pracovního listu či možnost vyzkoušet si číst Braillovo písmo.

SZM V MÉDIÍCH**Tisk**

Opavský a hlučínský deník
Region Opavsko
Novojičínský deník
Moravskoslezský deník
Havířovský deník
Bruntálský a krnovský deník
Karvinský deník
Frýdecko-místecký a třinecký deník
5plus2
MF DNES
Právo
Týdeník Opavský a Hlučínský Region
Hláška
Haló noviny
Haló noviny

Televize

ČT1
ČT 24

Rozhlas

ČR - Ostrava
ČR - Radiožurnál
ČR - Praha
ČR - Brno

Internet

denik.cz
Ostrava.IDNES.cz
zpravy.rozhlas.cz
Novinky.cz
moravskoslezskenovinky.cz
tyden.cz
Ona.IDNES.cz
i60.cz
jihomoravskenovinky.cz

Počet článků

89
69
49
48
47
47
46
45
34
34
24
22
22
3
3
20
15
10
9
5
3
11
9
7
6
4
4
3
3
3

Slezské zemské muzeum prezentuje svou činnost veřejnosti prostřednictvím vlastních webových stránek a profilu na sociální síti Facebook. O výstavách či krátkodobých akcích informuje také pomocí tištěného Programu, který vychází čtvrtletně a je bezplatně k dostání nejen na pokladnách expozičních areálů SZM, ale také na Slezské univerzitě v Opavě či infomačních centrech v Opavě, Hlučíně, Kravařích, Hradci nad Moravicí, Krnově. Díky ochotě partnerů jsou Programy umístěny rovněž v některých kulturních institucích – Dolní oblast Vítkovice, Zámek Bruntál či Flemmichova vila v Krnově.

Mimo výše uvedeného informuje SZM o své činnosti prostřednictvím médií. Spolupracuje přitom se všemi typy médií – tištěnými, internetovými, rozhlasovými i televizními a zastoupena jsou jak regionální, tak celostátní média, soukromá i veřejnoprávní. Celkový počet zpráv o SZM, které publikovala média v roce 2014, dosáhl 741 záznamů. V uplynulém roce věnovala média největší pozornost oslavám 200 let Slezského zemského muzea a tím spojenou výstavu Unikáty zemských muzeí. O oslavách výročí informovala tištěná, televizní i rozhlasová média napříč celou ČR. Média se věnovala také výstavě Heliodor Píka - legionář a vojenský diplomat, Kouzlo živých motýlů nebo výstavě Země a její pán. Tradičně velký zájem byl o akce v Arboretu Nový Dvůr - Indiánské léto nebo Vyřež/š si svou dýni. Ve vedlejším sloupci je uveden seznam médií, ve kterých se objevilo tři a více zpráv o činnosti SZM.

Webové stránky zaznamenaly 475 892 návštěv a facebookové stránky označilo jako oblíbené 1079 uživatelů.

NÁVŠTĚVNOST

Počet osob, které navštívily alespoň jeden expoziční areál SZM, činil v roce 2014 rekordních 116 457 osob. Nejvyhledávanějším areálem se stalo Arboretum Nový Dvůr (38 102 vstupů). Druhým nejvyhledávanějším areálem se stala Historická výstavní budova, kterou navštívilo 33 504 osob. Na muzejní akce, výstavy a přednášky si nejvíce zájemců našlo cestu již tradičně v průběhu května až července. Tento trend lze vysvětlit realizací několika návštěvnicky atraktivních akcí a výstav (Slezská muzejní noc, Den dětí, Kouzlo živých motýlů) a zahájení hlavní sezóny v exteriérových expozicích. Vedle tradiční Vzpomínkové akce Hlučín-Darkovičky 2014, která dle kvalifikovaného odhadu přitáhla kolem 10 000 návštěvníků, se jako velmi atraktivní ukázala rovněž výstava Unikáty českých muzeí, kterou navštívilo 10 803 lidí. Podrobnější informace o návštěvnosti přibližuje vedlejší tabulka.

Počet návštěvníků

Podle typu:

Akce	28 889
Expozice	102 541
Přednášky, workshopy, komentované prohlídky	4 877
Výstavy	86 232

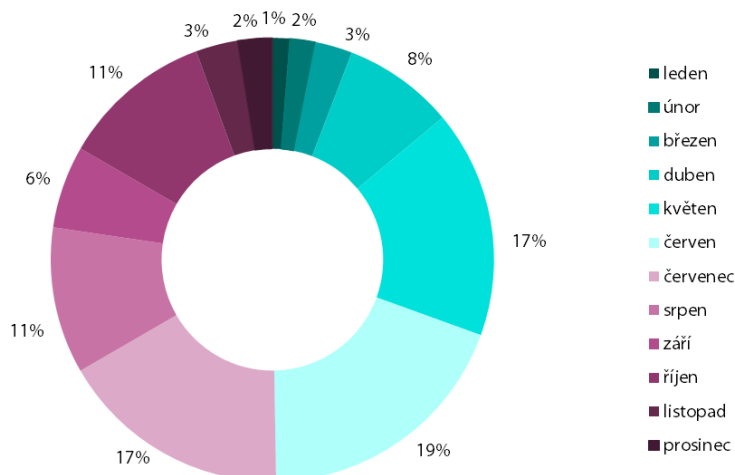
Podle expozičních areálů:

Historická výstavní budova	33 504
Arboretum Nový Dvůr	38 102
Národní památník II. světové války	19 971
Památník Petra Bezruče	1 465
Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky	22 486
Srub Petra Bezruče	929

Podle druhu vstupného:

celé	22 594
snížené	33 315
rodinné	10 222
neplatící	49 560
speciální služby	766

Vývoj návštěvnosti v jednotlivých měsících

Ocenění

„...Centrum Anima Opava občanského sdružení Anima Viva poskytuje pomoc lidem, kteří trpí psychickými potížemi nebo duševní nemocí, ať už sociální rehabilitací, nebo pracovní příležitosti. A právě ti, kteří pracovníkům centra při jejich snaze nejvíce vypomohli, obdrželi Dobré srdce. Jedním z pomáhajících bylo také Slezské zemské muzeum, které umožnilo klientům centra pomáhat a aktivně se podílet na chodu a provozu muzea. „Cena je pro Slezské zemské muzeum ohodnocením a současně i závazkem. Uvědomujeme si, že ne všichni mají stejné možnosti uplatnění a těm, kteří musejí bojovat s handicapem, bychom měli v jejich snažení pomoci. Ostatně od roku 2009 jsme otevřeli již tři nová bezbariérová střediska, která usnadňují handicapovaným návštěvu, a stále ověřujeme nové možnosti vstřícného přístupu ke všem našim uživatelům a partnerům...“

*Muzeum ocenili za pomoc znevýhodněným,
Region Opavsko, 31. 12. 2013*

„Slezské zemské muzeum v předvečer dvoustého jubilea získalo mimořádně cenné uznání zahraničních odborníků, kterým je nominace na cenu EMYA - European Museum of the Year Award.

SZM přihlásilo do prestižní soutěže projekt rekonstrukce Historické výstavní budovy a vybudování unikátní dynamické Expozice Slezsko, který se probojoval až do finále soutěžního klání o tuto cenu pro inovativní muzea. Obstát muselo SZM hned ve třech zkouškách – v posouzení projektu a při dvou návštěvách expertů. Ta druhá, realizovaná inkognito a bez předchozí dohody, ukázala, jak Historickou výstavní budovu vnímají zahraniční návštěvníci, kteří mohou využít služeb jak lektorů, tak také cizojazyčných tištěných a audio průvodců...“

*Muzeum nominováno na prestižní cenu, Region
Opavsko, 18. 3. 2014*

Dvě stě let muzejnictví

„Tři největší česká muzea společně oslaví dvě století své existence a upozorní na význam, tradici a historii muzejnictví. První z řady akcí bude unikátní putovní výstava, která od července do září postupně v Opavě, Praze a Brně představí jejich největší poklady - Věstonickou venuši, hlavu Kelta ze Mšeckých Žehrovic a vzácný meteorit z Opavy-Kylešovic. Na čtvrté tiskové konferenci v Praze zástupci Národního muzea, Moravského zemského muzea a Slezského zemského muzea oznámili, že spojí své síly v projektu Strážci paměti: 200 let muzejnictví v České republice. Smyslem výstavy nebude jen prezentovat tři výjimečné sbírkové předměty, ale upozornit na význam a bohatost sbírkového fondu České republiky... Oslavy 200. výročí muzeí jsou rozděleny do let 2014 až 2018. Letošek patří oslavám opavského muzea, které na výstavě připomene dvoustoletou tradici muzejnictví ve Slezsku a připraví fotografickou soutěž pro děti. Výstava by v budoucnu měla mít vernisáž i v Brně a Praze, případně v partnerských muzeích v zahraničí...“

*Tři největší muzea představí své poklady
společnou výstavou, Týden.cz, 17. 4. 2014*

„Na ty, kdo přišli na zahájení oslav jubilejního dvoustého výročí Slezského zemského muzea, čekalo velké překvapení. Úplně poprvé na něm totiž byla představena ve velkém formátu známka, kterou při této příležitosti chtělo vedení muzea společně s Českou poštou potěšit všechny filatelisty. Oficiální oslavy se uskutečnily poslední dubnový den.

Okřídlená socha Genia, která známce vévodí, pochází z dílny vídeňského sochaře Theodora Friedla. Na kopuli byla poprvé osazena po postavení Historické výstavní budovy Slezského zemského muzea. Ta vznikala v letech 1893 až 1895. Budovu někdejšího muzea císaře Františka Josefa pro umění a řemesla navrhli vídeňští architekti Johann Scheiringer a Franz Kachler. Znamku nepředstavil nikdo jiný než emeritní ředitel Poštovního muzea v Praze Jan Galuška, který v muzeu strávil skoro celý svůj dospělý život – takřka šestatřicet let. Autorkou

známky je grafička Eva Hašková. V pořadí je to už její pátá poštovní známka.“

Klára Jarošová, Slezské zemské muzeum má i poštovní známku, Moravskoslezský deník, 12. 5. 2014

„Nejstarší veřejné muzeum na dnešním území Česka najdete v Opavě, v centru turisticky poněkud opomíjené oblasti českého Slezska. Instituce nesoucí název Slezské zemské muzeum vznikla totiž už v roce 1814, tehdy pod názvem Zemské muzeum pro Rakouské Slezsko (Oesterreichisch-schlesisches Provinzialmuseum). Jednalo se o regionálně zaměřené sbírky s důrazem na tzv. Rakouské Slezsko ... a o jeho vznik se zasloužila, jak bylo v podobných případech obvyklé, místní intelektuální elita včetně profesora opavského gymnázia Faustina Ense.

Jak plynul čas, opavské muzeum měnilo název a také se rozrůstaly jeho sbírky i jím spravované expozice. Jádrem instituce dnes představuje historická budova v centru Opavy, zaměřená na přírodu, kulturu a historii českého Slezska. Za pozornost stojí i samotná budova muzea, monumentální novorenesanční stavba z konce 19. století postavená podle návrhu vídeňských architektů Johanna Scheiringera a Franze Kachlera (stavba je tedy mladší než muzejní instituce sama). Slezské zemské muzeum dnes ovšem spravuje například také Památník Petra Bezruče v Opavě, Arboretum Nový Dvůr, Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky či známý Památník II. světové války v Hrabyni...“

Nejstarší muzeum, IN magazín, 4. 6. 20014

Výstava Země a její muzeum

„S prvním květnovým dnem přišla do Slezského zemského muzea zbrusu nová výstava. Nazvána je Země a její muzeum.

Návštěvníkům nabízí ve své Historické výstavní budově pohled na dějiny muzejnictví ve Slezsku, v rámci kterého představuje historii slezských muzejních institucí. K vidění jsou jednotlivé sbírky, jejich rozmanitost i osudy sbírkových předmětů. Prostor věnuje také osobnostem, které se během svého profesního

života zabývaly poznáváním a uchováváním kulturního a přírodního dědictví. Expozice si pro sebe zabrala celé přízemí a pochlubit se může mnohými unikátními kusy. První část představuje nejstarší sbírkové předměty, návštěvníci se tak mohou pokochat například největším broukem světa nebo vzácným motýlem lišajem oleandrovým. Zajímavé informace poskytne třeba kolekce o městském právu útrpném. Prezентují se také osudy sbírkových předmětů i muzejní budova za druhé světové války, pozornost je věnována osudu dnešní Historické výstavní budovy. Výstava bude k vidění až do 5. října.“

Země a její muzeum, Region Opavsko, 20. 5. 2014

Výstava unikátních zemských muzeí

„Historicky neúspěšnější výstavu má za sebou Slezské zemské muzeum v Opavě. Jedinou expozici tří významných památek Unikátních zemských muzeí vidělo během tří týdnů bezmála jedenáct tisíc lidí, což představuje zhruba třetinu roční návštěvnosti výstavní budovy. Zrekonstruovaným muzeem, které je chloubou českého Slezska, navíc v uplynulých dnech prošel 70tisíc návštěvník od jeho opětovného otevření...“

Výstava ve Slezském zemském muzeu pokořila všechny historické rekordy, Ostravan.cz, 28. 7. 2014

Výstava Země a její pán

„Rituálně zlomený meč posledního Přemyslovce, ratibořského knížete Valentina Hrbatého, je největším lákadlem unikátní expozice Země a její pán, která je jednou ze stěžejních letošních výstav Slezského zemského muzea v Opavě. Výstava je k vidění do 23. března a je zaměřena na fenomén územní správy Slezska od středověku až do roku 1918. Jejím dalším lákadlem bude i unikátní dukát opavského vévody Přemka I. z 15. století, který existuje jen v jediném známém exempláři a do Opavy zamíří ze sbírek Národního muzea v lednu, k vidění zde bude pouhý týden... Výstava Země a její pán nabízí celkem 260 exponátů, které jsou součástí sbírek

Slezského zemského muzea i mnoha dalších domácích a zahraničních institucí. Na výstavě Země a její pán jsou prezentovány také dosavadní výsledky průzkumu, který od léta provádějí archeologové v podzemí opavského kostela sv. Ducha. „Zatím jsme zdokumentovali kryptu v severní boční kapli, ve které se nacházejí ostatky uložené v bohatě zdobených barokních rakvích,“ řekl ředitel Národního památkového ústavu v Ostravě Michal Zezula.“

Aleš Honus, Vystavují i meč posledního Přemyslovce, Právo, 13. 11. 2014

Akce

„V motýlí porodnici se proměnilo arboretum Nový Dvůr u Opavy. Návštěvníkům po celý červen nabízí neobvyklou podívanou. Ve speciálním skleníku mohou pozorovat, jak se až z 800 zavěšených kukel líhnou pestrobarevní tropičtí motýli z Filipín či Afriky. Kromě líhně mohou zájemci pozorovat i krmení.“

V motýlí porodnici se proměnilo arboretum Nový Dvůr u Opavy, ČR Ostrava, 3. 6. 2014

„Tisíce lidí přilákala víkendová dýňová akce v Arboretu Nový Dvůr na Opavsku. Návštěvníci si mohli z přichystaných dýní nejrůznějších velikostí vyřezat, co je napadlo. Cílem tak nebyly jen tradiční halloweenské příšerky, ostatně botanická zahrada pro letošní ročník vyhlásila téma vodní svět, takže mnozí z nažloutlých plodů vyráběli ryby nebo vodníky. V kombinaci se slunečným babím létem se novodvorská akce stala pro rodiče s dětmi velmi atraktivní. A kdo byl unaven, mohl ochutnat speciality, jak jinak, opět z dýní...Prohlídky komentoval průvodce, takže lidé nemohli minout jak obří sekvojovce, tak pamětníka dinosaurů - prastarý léčivý jinan.“

Alexandr Satinský, Dýně a babí léto. Arboretum vábilo davy návštěvníků, Mladá fronta DNES, 20. 10. 2014

Rozloučení

„Jsou zprávy, které potěší, a také jiné, které rozesmtní. K nim patří zpráva o smrti nestora českého muzejnictví, známého preparátora Viléma Borůvky. Ve Slezském zemském muzeu působil třiašedesát let a věnoval se odbornému mapování, sběrům a preparaci savců i ptáků. Procestoval téměř všechny části světa a často ve svém volnu i na vlastní náklady. Z cest přivážel zoologické poklady, kterými se opavské muzeum stále pyšní, a díky němu má jednu z největších sbírek cizokrajných obratlovců v Česku. Jedenaosmdesátiletý preparátor dokonale zapadl do mladého kolektivu restaurátorů a fungoval v něm v podstatě jako motor. Svůj životní i pracovní elán denně přenášel na kolegy „Byl to člověk velkého srdce, přátelský, obětavý, muzejník každým coulem,“ říká vedoucí oddělení ochrany sbírkových předmětů Pavel Petr...“

Zemřel nestor českého muzejnictví Vilém Borůvka, Moravskoslezský deník, 22. 8. 2014

5. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

CHARAKTERISTIKA SBÍRKY SZM

Sbírka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy ČR (dále jen CES) pod číslem ZMO/002-05-07/150002. Informace o ní jsou k dispozici na webových stránkách CES (<http://ces.mkcr.cz/>) a SZM (<http://szm.cz>). Sbírku SZM od roku 2013 (v lednu 2014 došlo oficiální potvrzení zápisu do CES) tvoří 21 oborových podsbírek. Následující tabulka uvádí jejich přehled, stav sbírky a údaje o inventarizaci. Stav sbírky podle CES vyjadřuje počet všech inventárních a přírůstkových čísel, které byly do CES zapsány od roku 2002. Údaj o stavu sbírky na základě vlastní evidence vypovídá o počtu sbírkových předmětů, tedy jednotek. K 31. 12. měla sbírka SZM celkem 2 578 329 sbírkových předmětů. Čtvrtý sloupec vyjadřuje počet inventarizovaných sbírkových předmětů. V roce 2014 bylo inventarizováno celkem 183 856 jednotek (53 565 evidenčních čísel), tj. 7,1 % z celkového počtu sbírkových předmětů. Celkový stav inventarizace sbírky SZM zapsané v CES ke dni 31. 12. 2014 je 90,09 %.

Stav sbírky SZM k 31. 12. 2014	Stav sbírky podle CES	Stav sbírky podle evidence SZM	Inventarizace za rok 2014
Název podsbírk	Počet evidenčních čísel	Počet sbírkových předmětů	Počet sbírkových předmětů
Archeologická podsbírk	18 597	462 458	28 599
Botanická podsbírk	187 484	188 678	21 000
Dendrologická podsbírk	18 424	18 611	Inventarizace dokončena
Divadelní podsbírk	11 131	40 326	2 385
Entomologická podsbírk	3 071	836 642	67 558
Etnografická podsbírk	23 064	50 986	260
Podsbírk Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	19 550	45 344	4 671
Geologická podsbírk	10 613	11 542	1 120
Historická podsbírk	28 788	54 007	4 427
Podsbírk Knihy	23 224	37 974	4 126
Muzeologická podsbírk	4 837	7 009	948
Muzikologická podsbírk	24 211	55 329	225
Podsbírk Novodobé dějiny	42 286	95 106	7 689
Numismatická podsbírk	42 579	104 322	832
Paleontologická podsbírk	17 384	58 952	Inventarizace dokončena
Podsbírk Památník II. světové války	3 437	12 442	1 245
Podsbírk Písemnosti a tisky	34 037	202 183	9 766
Podsbírk Slezský ústav	2 292	21 846	1 180
Podsbírk Výtvarné umění	28 569	45 415	605
Zoologická podsbírk	15 536	229 986	27 220
Podsbírk Živé dřeviny	58	58	0
CELKEM	559 172	2 579 216	183 856

AKVIZICE

Akviziční činnost muzea vyjadřuje nabývání sbírkových předmětů do sbírky. Sbírkové předměty jsou v této fázi zapsány do tzv. přírůstkových knih a zpracovány ve evidenci I. stupně, v tzv. chronologické evidenci. Do tří let od zápisu sbírkových předmětů musí být předměty odborně zpracovány a převedeny do evidence II. stupně. Následující tabulka dokládá počet zapsaných přírůstkových čísel v roce 2014 a počet sbírkových předmětů. Ve sledovaném období bylo zapsáno 1 218 přírůstkových čísel, tj. 18 934 sb. předmětů. Nabývání předmětů do sbírky je možné sběrem, darem, koupí nebo převodem. Tyto údaje zobrazuje tabulka s názvem Druh nabytí. Nejvýznamnější akvizice roku 2014 shrnuje následující oddíl výroční zprávy.

Akviziční činnost

Název podsbírky	Počet přírůstkových čísel	Počet sbírkových předmětů (jednotek)
Archeologická podsbírka	62	11 943
Botanická podsbírka	3	105
Dendrologická podsbírka	2	103
Divadelní podsbírka	180	692
Entomologická podsbírka	8	3 003
Etnografická podsbírka	293	780
Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	23	642
Geologická podsbírka	98	98
Historická podsbírka	58	94
Podsbírka Knihy	0	0
Muzeologická podsbírka	143	297
Muzikologická podsbírka	63	124
Podsbírka Novodobé dějiny	2	96
Numismatická podsbírka	2	4
Paleontologická podsbírka	0	0
Podsbírka Památník II. světové války	0	0
Podsbírka Písemnosti a tisky	0	0
Podsbírka Slezský ústav	0	0
Podsbírka Výtvarné umění	118	790
Zoologická podsbírka	163	163
Podsbírka Živé dřeviny	0	0
CELKEM	1 218	18 934

Druh nabytí

Sběrem	604	4 973
Koupí	16	16
Darem	318	1 611
Jinak	280	12 334
Ubylo	0	0

Nejvýznamnější akvizice**Soubor pěti olejomalb Františka Drtikola**

Česká republika, 1945-1951

olej na plátně

Získáno převodem z Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových

Podsírka výtvarného umění

Lenka Rychtářová

Na podzim roku 2014 bylo SZM z Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových nabídnuto dvanáct obrazů, přičemž autorství bylo určeno pouze u obrazu ostravského malíře Josefa Drhy. O obraz jsme samozřejmě projevíli zájem a pustili se do hodnocení zbylých jedenácti nabízených děl. Některé byly okamžitě vyloučeny, jelikož se jednalo o reprodukce, u pětice obrazů jsme si však povšimli shodných stylových prvků a bylo poměrně jisté, že se jedná o téhož výtvarníka. Celá tato práce probíhala pouze na základě fotografií daných děl, a tedy práce byla poněkud ztížena. Přesto se však podařilo na obrazech nalézt malířské signatury a poprvé jsme se začali zabírat možným autorstvím Františka Drtikola, významného českého fotografa světového renomé. Na základě komparace jeho výtvarné tvorby, rukopisu a signatury bylo autorství následně potvrzeno.

František Drtikol (1883–1961) je považován za jednu z předních osobností české fotografie první poloviny 20. století. Ačkoli jsou jeho fotografie známy po celém světě, jeho malířská tvorba stojí poněkud mimo zájem odborné veřejnosti, a málokdo o Františku Drtikolovi – malíři vůbec kdy slyšel. Malbě se Drtikol začal věnovat až ve svých padesáti letech, tedy okolo roku 1932, plně si jej tato výtvarná oblast podmanila v roce 1935, kdy zrušil svůj pražský fotoateliér a rozprodal veškeré jeho vybavení. Jeho malířská tvorba je hluboce spojena s duchovními naukami, ke kterým ve stejné době přilnul, zabývá se meditací, koncentračními cvičeními a intenzivně se ponořuje do učení buddhismu. Do svých maleb přenáší duchovní zážitky, v námětovém okruhu jeho děl převažují především krajiny, prázdné a hluboké, odpovídající existencionálnímu myšlení Františka Drtikola. Malířská díla netvořil pro diváky a veřejnost, ale tvořil je pro sebe, jako zpověď svých niterných pocitů, a z toho důvodu většina z nich není opatřena názvy.

Pětice krajinomaleb Františka Drtikola výrazně obohatila sbírku Slezského zemského muzea a stala se součástí podsírky výtvarného umění. Tvorba tohoto významného fotografa a malíře doposud nebyla v naší sbírce zastoupena, o to více je pro nás cennější.

*František
Drtikol,
Mořské útesy,
olej na
překližce,
1951.
Foto: Archiv
SZM*

*František Drtíkol,
Krajina se stromem,
olej na desce, 1949.
Foto: Archiv SZM*

*František Drtíkol,
Horská krajina
s jezerem,
olej na desce, 1945.
Foto: Archiv SZM*

Housle značky Rafael Piskorech

Rafael Piskorech

Frýdek-Místek, 1835

Dřevo

Celková délka 60cm, šířka 21cm, krk 23cm, hmatník 27cm, výška lubů 3,5cm.

Muzikologická podsběrka

Získáno koupí

Markéta Wiesnerová

Jde o historicky cenný, ručně vyrobený nástroj místeckého houslaře, významného nástrojáře v rámci Moravskoslezského kraje. Jedná se o 4/4 housle stišťenou vinětou ve znění: Rafael Piskorech, Geigenmacher in Mistek – 1835. Vzhledem k tomu, že některé Piskorschovy nástroje (viola E 116 a housle E 118 z roku 1845) již jsou součástí muzikologické podsběrky SZM,

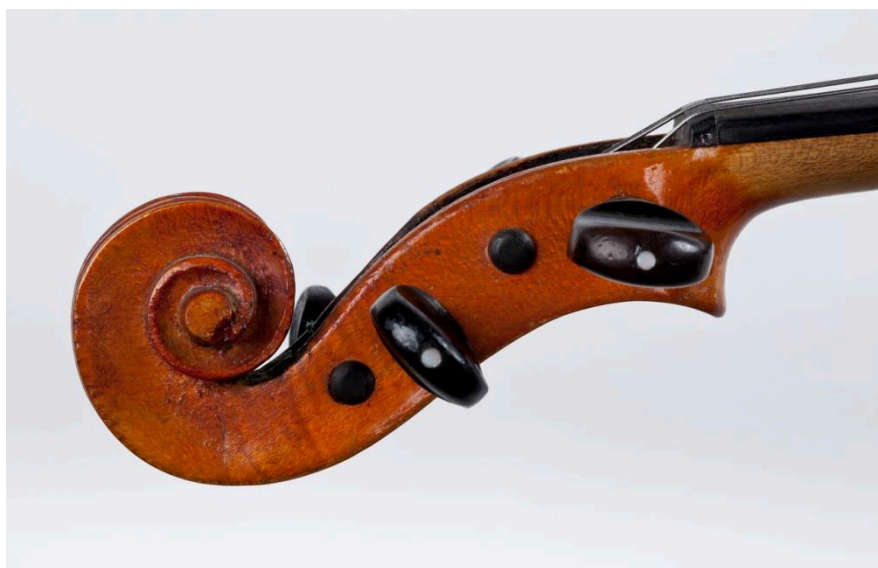

kteřá se ve své koncepci dlouhodobě zaměřuje na sběr regionálních hudebních památek, došlo koupí nástroje k rozšíření dosavadní Piskorschovy sbírky o další cenný hudební nástroj. Nehledě na to, že Piskorschových nástrojů se do dnešního dne zachoval jenom zlomek.

Akvizicí bylo zároveň jasně doloženo, že Rafael Piskorsch neotevřel místeckou dílnu koncem třicátých let 19. století, jak uvádí dostupné prameny, ale už v polovině třicátých let 19. století. Prodejní cena navrhovaná majitelem, která činí 13 000,- Kč je s přihlédnutím na zachovalý stav a historickou hodnotu nástroje více než příznivá. V této cenové relaci se dnes prodávají lepší školní housle vyráběné továrním způsobem. Piskorschův nástroj je vyrobený ručně, tradičními houslařskými postupy.

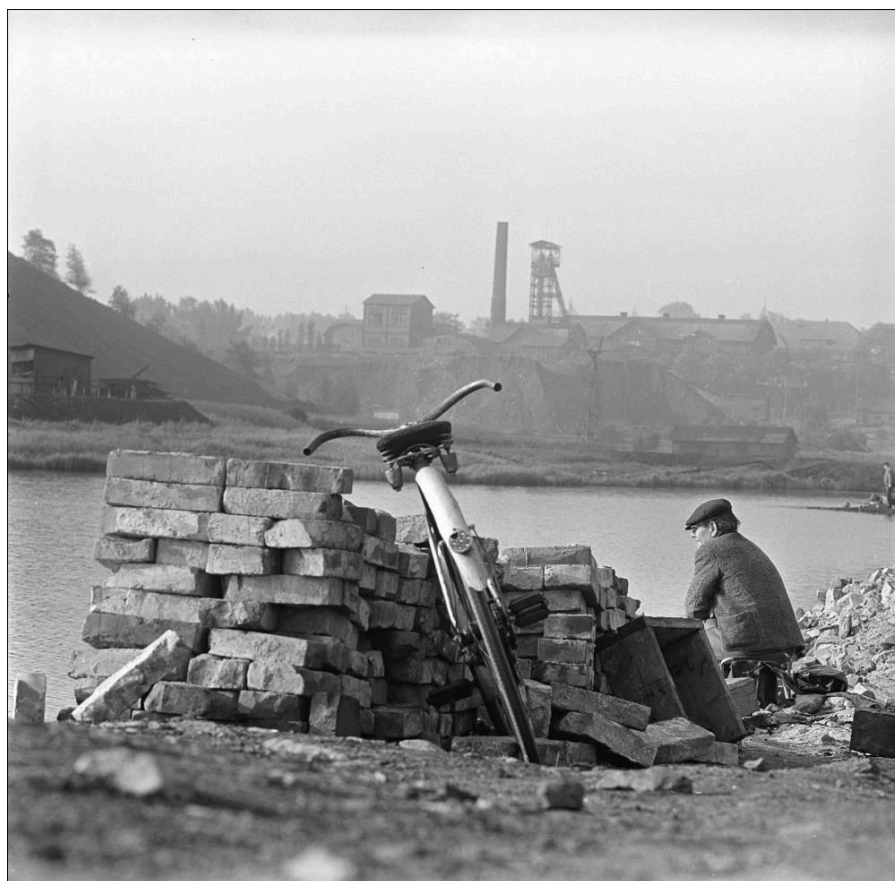
Horní deska je zhotovena ze středně hustého smrkového dřeva. Spodní deska je vyrobena z jednoho kusu žíhaného javoru. Luby jsou z hustěji žíhaného javoru a krk houslí je zhotoven z hladkého nežíhaného javoru. Kolíčky, hmatník, struník a podbradník je z ebenového dřeva. Lak je lihový, oranžového odstínu. Barva laku není pravděpodobně původní. Dostupná literatura popisuje Piskorschovy nástroje jako hnědě lakované. Je ale možné, že vzhledem k malému množství dochovaných nástrojů nejsou jiné odstíny známy. Potahová vrstva laku byla v minulosti opravovaná.

Rafael Rudolf Piskorech, narozen 16. dubna 1805 v Místku, zemřel 30. dubna 1880 tamtéž. Houslař, který se pravděpodobně vyučil u místeckého houslaře Františka Pippera, si koncem třicátých let 19. století, po návratu z houslařského vandru, otevřel v Místku vlastní houslařskou dílnu. Karel Jalovec ho popisuje jako méně známého houslaře, jehož hnědě lakované housle působí dojmem německé práce.

*Housle značky Rafael
Piskorech. Foto: Archiv
SZM*

*Halda Lecián.
Foto: Vojtěch Bartek*

Pozůstalost Vojtěcha Bartka

Vojtěch Bartek

Ostrava, Hlučínsko, Kuba, Indie

Černobílé negativy, fotografie a tiskoviny

312 ks (fotografie), 286 ks, (černobílé diapositivy), 30 ks (tiskoviny)

Získáno na základě závěti Vojtěcha Bartka

Podsbírka Fotografie, filmy a jiná média

Luděk Wunsch

Minulý rok byla na fotografické pracoviště převzata pozůstalost po tragicky zesnulém Vojtěchu Bartkovi, fotografovi a pedagogovi Institutu tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě (dále jen ITF), který ve své závěti odkázal Slezskému zemskému muzeu veškerá fotografická díla včetně všech negativů, diapositivů a fotografický děl v elektronické podobě. Nachází se zde fotografie vyhotovené klasickým mokrým procesem systému negativ-pozitiv, větší počet negativů a diapositivů čistě dokumentačních či z jeho volné tvorby a fotografie vytištěné na inkoustové tiskárně. Součástí pozůstalosti je také nespočet katalogů a pozvánek z různých fotografických akcí, výstav či jiných doprovodných programů. Vojtěch Bartek velice systematicky sbíral veškeré články týkající se fotografické činnosti ITF ale i svých „fotografických“ kolegů, v řadě případů se jedná o velmi významné materiály dokládající fotografické dění v určitých regionech.

Prkno s podpisy dělníků. Foto: Archiv SZM

Prkno s podpisy dělníků

Opava, 1908

Dřevo

Získáno převodem od Slezského divadla v Opavě

Divadelní podsborka

Sylva Pracná

V roce 2014 byla Slezským divadlem Opava předána Slezskému zemskému muzeu část prkna s podpisy dělníků, kteří se v roce 1908 podíleli na opravách opavského divadla. Tento artefakt byl nalezen v zadržované schránce objevené při rekonstrukci v roce 1990. Divadlo jej jako zajímavost publikovalo již v roce 2005, při svém 200. výročí od založení, v knize *Divadlo v Opavě / Theater in Troppau 1805–2005*. Předmět se stal součástí divadelní podsborky a bude uložen ve fondu Trofejí (př. č. T.180/2014).

Halobiontní (= žijící pouze na slaniscích) březnice rodu Ephydra ze slaniska u laguny Stagno di S. Teodoro je jedním ze zajímavých druhů ze souboru dvoukřídlého hmyzu ze severovýchodní Sardinie, který obohatil fond Diptera entomologické podsbírky SZM. Foto: Jindřich Roháček

Soubor dvoukřídlého hmyzu (Diptera) z ostrova Sardinie (Itálie)

Sardinie (Itálie)

1357 kusů

Získáno sběrem

Entomologická podsbírka

Jindřich Roháček

Soubor dvoukřídlého hmyzu zahrnuje 1 357 kusů, z nichž řada patří druhům na tomto ostrově dosud neznámým. Kolekce získaná při terénním výzkumu v rámci projektu IGS201401/2013 obsahuje série exemplářů z pobřežních lokalit, (včetně přímořských slanisek), dále sběry z údolí velkých řek a také z hor (severní svahy pohoří Monte Albo) v severovýchodní Sardinii, z nichž zvláště cenné jsou kromě vzorků ze slanisek zejména zástupci terikolní fauny získané z prosevů hrabanky v původních dubových lesích.

Kůže a lebka prvního slezského šakala obecného (Canis aureus). Foto: Archiv SZM

Kůže a lebka šakala obecného (*Canis aureus*)

Otice, 16. 11. 2013, leg. Petr Šula

Získáno darem od Jana Křempeka dne 17. 7. 2014

Zoologická podsbírka

Libor Praus

Šakal obecný je novým druhem psovitě šelmy ve fauně savců České republiky. Na naše území se přirozenou cestou rozšířil z jihovýchodní Evropy, kde obývá převážně nížinnou zemědělskou krajinu. První věrohodný doklad výskytu šakala v Českých zemích pochází z Uherského Hradiště (2006), další pak z Brna (2009) a ze středních Čech (2011). Mnoho neověřených pozorování naznačuje, že expanze druhu na našem území pokračuje.

Darovaná kůže a lebka šakala obecného pochází z jedinice střeleného 16. 11. 2013 Petrem Šulou na katastru obce Otice na Opavsku. Jedná se o první doklad výskytu šakala ve Slezsku a proto má tato akvizice vysokou dokumentační hodnotu, přesto se majitel trofeje Jan Křempek z Otic rozhodl kůži i lebku Slezskému zemskému muzeu darovat, za což se mu sluší opakovaně poděkovat.

ODBORNÉ ZPRACOVÁNÍ SBÍRKY

Evidence II. stupně, tzv. systematická evidence, odráží intenzitu odborného zpracování jednotlivých podsbírek. Ta se liší v závislosti na charakteru a struktuře podsbírky a typech sbírkových předmětů. Ve sledovaném období bylo do systematické evidence převedeno 9 919 inventárních čísel, tj. 26 427 sbírkových předmětů.

Odborné zpracování sbírky

Název podsbírky	Počet inventárních čísel	Počet sbírkových předmětů (jednotek)
Archeologická podsbírka	5 828	17 342
Botanická podsbírka	0	0
Dendrologická podsbírka	103	103
Divadelní podsbírka	57	227
Entomologická podsbírka	198	3 658
Etnografická podsbírka	252	331
Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	0	0
Geologická podsbírka	98	98
Historická podsbírka	98	319
Podsbírka Knihy	0	0
Muzeologická podsbírka	0	0
Muzikologická podsbírka	204	845
Podsbírka Novodobé dějiny	73	73
Numismatická podsbírka	228	301
Paleontologická podsbírka	0	0
Podsbírka Památník II. světové války	25	166
Podsbírka Písemnosti a tisky	1 015	1 015
Podsbírka Slezský ústav	259	468
Podsbírka Výtvarné umění	1 318	1 318
Zoologická podsbírka	163	163
Podsbírka Živé dřeviny	0	0
CELKEM	9 919	26 427

DIGITALIZACE

Projekt digitalizace a digitální prezentace sbírky je definován jako jeden z dlouhodobých cílů SZM. Od roku 2009 pravidla digitalizace upravuje *Koncepce digitalizace sbírky SZM a Vnitřní směrnice k provádění dokumentace sbírky SZM v digitální podobě*. Digitalizace probíhá na dvou základních úrovních, jednak jako přepis původních evidenčních karet do digitální databáze a jednak jako pořizování digitálních fotografií ke sbírkovým předmětům, které jsou poté připojeny k záznamu v databázi. Fotografie určené pouze ke evidenčním účelům pořizuje kurátor, výstupy pro prezentační nebo publikační účely připravuje fotografické pracoviště Oddělení společenských věd.

Následující tabulka zachycuje oba základní způsoby digitalizace. Sloupec *Katalogizace* uvádí počet sbírkových předmětů, ke kterým byl pořízen záznam v digitální databázi. *Fotodokumentace* zaznamenává počet sbírkových předmětů, ke kterým byla zhotovena digitální fotografie.

Název podsбірky	Digitalizace sbírkových předmětů		Katalogizace		Fotodokumentace	
	Počet inventárních čísel	Tj. počet sbírkových předmětů (jednotek)	Počet inventárních čísel	Tj. počet sbírkových předmětů (jednotek)	Počet inventárních čísel	Tj. počet sbírkových předmětů (jednotek)
Archeologická podsбірka	685	9 505	623	831		
Botanická podsбірka	5 953	5 953	3 156	3 156		
Dendrologická podsбірka	100	100	106	106		
Divadelní podsбірka	460	5 733	38	189		
Entomologická podsбірka	2 531	8 986	104	104		
Etnografická podsбірka	2 393	3 591	736	963		
Podsбірka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	797	920	3 698	3 813		
Geologická podsбірka	4 234	4 630	0	0		
Historická podsбірka	755	791	397	397		
Podsбірka Knihy	0	0	0	0		
Muzeologická podsбірka	297	522	152	200		
Muzikologická podsбірka	1 894	2 636	125	131		
Podsбірka Novodobé dějiny	6 922	7 960	842	1 023		
Numismatická podsбірka	1 265	1 340	500	500		
Paleontologická podsбірka	6	6	0	0		
Podsбірka Památník II. světové války	7 775	7 775	1 556	1 556		
Podsбірka Písemnosti a tisky	1 002	3 173	131	133		
Podsбірka Slezský ústav	359	1 639	179	822		
Podsбірka Výtvarné umění	9 556	9 556	10 516	10 516		
Zoologická podsбірka	1 699	1 699	630	630		
Podsбірka Živé dřeviny	0	0	0	0		
CELKEM	48 683	76 515	31 116	32 697		

OCHRANA A OŠETŘENÍ SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Oblast ochrany sbírkových předmětů značně poznamenaly přípravy a realizace výstavy Země a její muzeum a Země a její pán. Z tohoto důvodu byly primárně ošetřeny sbírkové předměty určené pro prezentaci při této příležitosti. V roce 2014 bylo konzervováno, restaurováno nebo preparováno celkem 3 873 předmětů. Komplexní restaurátorsko-konzervátorský zásah byl proveden u 592 sbírkových předmětů (tj. 436 evidenčních čísel), z toho 590 provedli odborní zaměstnanci SZM. Zisk dotace z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví umožnil financování externí konzervace a restaurování dvou mimořádně poškozených uměleckých děl.

Preparační nebo repreparační zásah byl proveden na 3 283 předmětech, z toho 3 225 sbírkových. Ostatní předměty jsou novými akvizicemi, které v době preparace nebyly zapsány ve sbírce SZM.

Detailní přehled o způsobu a množství ošetřených předmětů uvádí vedlejší seznam.

Konzervace, restaurování a preparace

Počet předmětů

Knihy, grafiky, rukopisy, plány a další písemnosti	30
Umělecko-historické předměty ze dřeva	9
Umělecko-historické předměty z kovů	48
Umělecko-historické předměty z dalších organických nebo kombinovaných materiálů	9
Předměty lidové kultury	10
Numismatika	50
Archeologický materiál	275
Textil	17
Keramika, sklo a porcelán	51
Zbraně a vojenské předměty	33
Fotografie	1
Obrazy, malby	30
Nábytek	6
Historické přístroje	2
Modely a odlitky	19
Preparace	
Savci	8
Ptáci	49
Plazi	1
Hmyz	3 003
Rostlinný materiál	215
Repreparace	
Savci	3
Ptáci	3

VYBRANÉ KONEZRVÁTORSKO-RESTAURÁTORSKÉ ZÁSAHY

Konzervace a restaurování nejsvětější Trojice

Anonym, střední Evropa, 18. stol.
olej na plátně, rozměry 142 x 104 cm

Zásah provedla: Romana Balcarová, akad. mal.
(externí zakázka SZM)

Barokní kopie středověké Svaté Trojice z původního inventáře kostela Svaté Trojice v Opavě (Slezsko, 1473, tempera na dřevě, 163x95cm). Dílo zachycující postavu Boha Otce en face na tmavém pozadí se zlateným světlem po stranách. Bůh Otec v červeném pluviálu se zlatým vzorem, se zářící holubicí jako symbolem Ducha svatého a ukřižovaným Ježíšem Kristem. Olej na plátně byl patrně na konci 19. století sejmut z rámu, stopy po napínacích hřebíčcích po obvodu byly částečně překryty bordurou a plátno bylo připevněno jen k závěsné tyči, která

Plátno po zásah. Foto: Romana Balcarová

Plátno před zásahem. Foto: Romana Balcarová

občas sloužila i k návinu obrazu. Častěji bylo plátno svinováno od spodního okraje bez opory, proto byla malba v dolní polovině více a nepravidelně zpřehýbána a polámana, barevná vrstva silně vydrolena. Avšak četné trhliny od nešetrného zacházení byly rozesety po celé ploše obrazu. Celoplošně uvolněnou a odpadávající zkrakelovanou malbu znečistnila silná vrstva nečistot a ztmavých laků.

Po provedení zevrubného laboratorního průzkumu barevných vrstev, podkladu a plátně podložky byl upřesněn technologický postup konzervace a restaurování. Po fixaci odpadávajících barevných vrstev přelepem japonským papírem a očištění rubu původního plátna bylo přistoupeno k vyrovnání a scelení trhlin, konsolidaci barevné vrstvy a celoplošnému dublování se zpevňující mezivrstvou (voskopryskyřičná rentoaláž). Na základě průzkumu barevné vrstvy bylo realizováno snímání povrchových nečistot a zeslabení ztmavých laků. Dalším krokem bylo přepnutí na nově zhotovený rám, doplněný o

profilaci a možnost klínového dopnutí, tmelení četných defektů a nanesení izolačního laku. Ve finální části zásahu byla provedena scelující retuš (v rozsáhle poškozených partiích akvarelovými barvami, ve zlatém pozadí mušlovým zlatem a iriodinem, korektury Maimeri Restauro) a nanesen závěrečný konzervační lak. Zásah byl průběžně písemně i fotograficky dokumentován a konzultován se zástupcem investora. Díky realizovanému zásahu byla tato pozoruhodná památka komplexně stabilizována a lze ji tak využívat v rámci vědeckých, edukačních a prezentačních aktivit Slezského zemského muzea.

Model hradu po konzervačním zásahu. Foto: Martin Polášek

Konzervace modelu hradu Helfštýna

Georg Wiesner, 1821

rozměry: 53,5 x 105 x 7 cm

dřevo, papírovina, akvarelové a temperové barvy

Zásah provedl: Martin Polášek

Model hradu Helfštýna vytvořený v roce 1821 soběchlebským knězem Georgem Wiesnerem (1782 - 1861) plasticky zobrazuje podobu hradu s přilehlou vsí Týn nad Bečvou a krajinný ráz v blízkém okolí této významné dominantní stavby v blízkosti Lipníku nad Bečvou. Zařazení tohoto atraktivního předmětu do sbírky současného Slezského zemského muzea má původ v akviziční činnosti opavského Městského muzea a muzejní práci Edmunda Wilhelma Brauna, který model poprvé představil širší veřejnosti na topograficky

laděné výstavě v roce 1922.

Model je usazen pomocí dřevěných kolíků na smrkové desce, na které je prostřednictvím silné vrstvy klihu nalepena základna modelu z lipového dřeva, záměrně na několika místech zařezaná, z důvodu zamezení přirozeného kroucení dřeva vlivem vzdušné vlhkosti. Na základnu je pak nalepena hlavní část modelu, vyřezaná z masivního lipového dřeva a opět připevňována k podkladu pomocí dřevěných kolíků a vrstvy klihu. Na tento základ je nanášena barevná vrstva a jednotlivé kolorované modely staveb a krajinných prvků vytvořené z papíroviny. Model je velice detailní a mimo samotného zobrazení krajinného rámce obsahuje i legendu, vepsanou do dvou rohových polí.

Konzervační a stabilizační zásah byl proveden při příležitosti prezentace modelu v rámci výstavního cyklu Slezského zemského muzea. Celkový stav předmětu před zásahem byl neuspokojivý, model byl v celém objemu

Model hradu Helfštýn před konzervačním zásahem. Foto: Martin Polášek

zanesen silnou vrstvou nečistot, podkladová deska byla vlivem přirozeného sesychání nevratně deformovaná a bylo patrných také množství drobnějších prasklin. Barevná vrstva byla na mnoha místech degradovaná, probarvená prachovými částicemi nebo úplně setřená.

Po základním mechanickém očištění a odstranění degradovaného klišu z lepených spojů bylo přistoupeno k důkladnému čištění prostřednictvím štětců a gumovacího prášku Wishab. Veškeré nesoudržné spoje byly nově slepeny pomocí odkyselené PVAc disperze (Duvilax DB-20) a drobnější trhliny byly vyplněny tmelem. Velké trhliny byly stabilizovány prostřednictvím tlakové klišové injekce. Barevná povrchová úprava byla díky gumovacímu prášku obnovena do své původní barevnosti a lokálně stabilizována pomocí vodné akrylové disperze (Lascaux 498 HV). Vzhledem k dobré čitelnosti modelu po čištění a stabilizaci nebylo nutné provádět další restaurování a obnovu zničených prvků modelu.

Po provedení zásahu byl model prezentován v rámci výstavy Země a její muzeum a v současné době je uložen v depozitáři historické podsbírky Slezského zemského muzea.

Konzervátorsko-restaurátorský zásah na opavském wehrschildu

Alois Geldner, 1915

rozměry: 145 x 90 cm

dřevo, kov (slitina železa, slitina mědi), barevné povrchové úpravy

Zásah provedl: Oldřich Schejbal

Jedná se o obranný štít města Opavy – tzv. wehrschild. Tyto štíty, rozšířené především v dobách první světové války, měly symbolický, morální, ale také charitativní význam. Každý občan měl možnost si za stanovenou cenu koupit hřebík, který poté zatloukl do dřevěného štítu. Výtěžky byly věnovány na zaopatření vdov a sirotků po padlých vojácích. Opavský wehrschild byl vystaven v altánku před budovou Hlásky a jeho autorem je významný opavský stavitel Alois Geldner.

Štít je součástí historické podsbírky Slezského zemského muzea, které ho zapůjčilo Opavské kulturní organizaci do její městské expozice

Lícová strana štítu před a po zásahu. Foto: Oldřich Schejbal

„Cesta města“. Před zapůjčením bylo nezbytné stabilizovat jeho fyzický stav.

Před zásahem byl celý povrch štítu pokryt prachovým depozitem a dalšími usazenými

Detail uherské koruny před a po zásahu. Foto: Oldřich Schejbal

nečistotami. Kovové části, především pak hlavičky železných hřebů byly silně zasaženy korozí. Jelikož jsou hřeby natlučeny ve velkém množství těsně vedle sebe (tvoří mozaiky a obrazce), korozní produkty mnohde vytvořily jedolitou vrstvu. Korozí byly zasaženy rovněž větší mosazné hlavičky a lokálně i masivní železný rám, kterým je dřevěný korpus štítu obepnut, a který sloužil k adjustaci při vystavení (pomocí dvojice čepů).

Po prvotním mechanickém očištění bylo přistoupeno k postupnému chemicko-mechanickému čištění kovových hlaviček hřebíků od korozních vrstev. Jako nejefektivnější se ukázalo částečné rozpuštění korozní vrstvy pomocí lokálního tamponování chemickým roztokem – na hlavičky hřebů byly kladeny malé kousky buničiny napuštěné 5% vodným roztokem Chelatonu III. Po sejmutí obkladu byly zbytky chemikálie vymývány demineralizovanou vodou. Korozní produkty byly následně mechanicky dočištěny pomocí mikrobrusky s drátěnými kotoučky a jemné ocelové vaty. Zbýlý povrch předmětu byl očištěn pomocí pěny vodného roztoku Syntaponu L (s následným vymytím demineralizovanou vodou), lokálně ethanolem. Očištěné železné části byly pasivovány opakovanou aplikací tanátovacího roztoku hrubým štětcem, přičemž po každé aplikaci byl nezreagovaný tanát očištěn. Po řádném vysušení celého předmětu bylo přistoupeno k aplikaci závěrečných konzervačních vrstev –

laků (10% Paraloid B 48 N v xylenu na kovové části a 2x 10% Paraloid B 72 v xylenu na celý předmět).

Výsledkem celého zásahu je stabilizovaný, pro prezentační účely připravený sbírkový předmět, který umožní návštěvníkovi plně vnímat jeho muzeální hodnotu.

DISLOKACE SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Dislokace sbírkových předmětů v SZM probíhá v rámci vlastní instituce (záznam o přemístění sbírkových předmětů), formou přenechání sbírkových předmětů k dočasnému užívání mimo objekty SZM (smlouva o výpůjčce, smlouva innominátní), nebo prezenční výpůjčkou badatele (záznam o vydání a vrácení sbírkových předmětů).

Přesun předmětů v rámci instituce byl z převážné části zapříčiněn jejich přípravou pro výstavy Země a její muzeum a Země a její pán. Sbírkové předměty zapůjčené ostatním organizacím na základě smlouvy o výpůjčce byly určeny zejména k prezentaci v těchto organizacích. Innominátní smlouva je užívána při dislokaci sbírkových předmětů mimo instituci z důvodu badatelské činnosti, konzervace, restaurování a preparování.

Následující seznamy uvádějí jednak jednotlivé typy výpůjček a jednak seznam institucí, kterým byly zapůjčeny sbírkové předměty na smlouvy innominátní nebo smlouvy o výpůjčce.

Dislokace sbírkových předmětů**Typ výpůjčky**

	Počet př. (ks.)
Smlouva o výpůjčce	1 351
Inominátní smlouva	2 956
Dočasné přemístění předmětů v rámci instituce	5 974
Počet předmětů předložených badatelům	40 063

Instituce**Počet př. (ks.)**

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	1156
Opavská kulturní organizace	322
Zámek Kravaře, Městský úřad Kravaře	275
Zámek Fryštát, Statutární město Karviná	142
Muzeum Novojičínka	103
Státní zámek Jánský Vrch v Javorníku, NPÚ ÚPS Kroměříž	70
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích	53
Vlastivědné muzeum Jesenicka	51
Město Odry, Muzeum Oderska	32
Národní muzeum	17
Muzeum v Bruntále	15
Státní zámek Hradec nad Moravicí, NPÚ ÚPS Kroměříž	15
Moravské zemské muzeum	13
Muzeum Beskyd Frýdek-Místek	9
Muzeum Těšínska	8
NPÚ, Kroměříž	7
Muzeum Třineckých železáren a města Třince, TRISIA a.s.	6
Vojenský historický ústav	5
Státní hrad Pernštejn, NPÚ ÚPS Kroměříž	3
Muzeum Hlučína	3
Moravská galerie v Brně	3
Oblastní galerie v Liberci	3
Romana Balcarová, akad. mal.	2
Muzeum Komenského v Přerově	2
Vlastivědné muzeum Šumperk	2
Obec Velké Hoštice	2
Galerie výtvarného umění v Chebu, Karlovarský kraj	1
Masarykovo muzeum v Hodoníně	1
Muzeum Kroměřížska	1
Ostravské muzeum, Ostrava	1
Obec Vidnava	1
Muzeum umění Olomouc	1

6. PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

Stav knihovního fondu:	Knihovní jednotka (svazek, kniha)
Nové přírůstky	1 618
Počet knihovních jednotek celkem	294 732
Katalogizace:	
Zpracování přírůstků	1 618
Retrokatalogizace	15157
Celkový počet záznamů	130089
Počet záznamů odeslaných do souborného katalogu ČR Caslin	17 053
Výpůjčky:	
Presenční	1 391
Absenční	2 196
Meziknihovní výpůjční služba:	
Poskytnuté	63
Vyžádané	235
Mezinárodní výměna:	
Příjem	536
Výdej	693
Tuzemská výměna:	
Příjem	220
Výdej	314
Revize:	
Útvar muzeologie	264
Silesiaka	4 126

Knihovna poskytovala knihovnicko-informační služby, prováděla akvizici a zpracování nových přírůstků. Prioritou práce byla retrokatalogizace dokumentů do on-line katalogu knihovny. Depozitáře knihovny byly vybaveny čidly telemetrického systému monitorování mikroklimatu Hanwell, pro kontinuální online sledování teploty a relativní vlhkosti, za účelem vytvoření optimálního prostředí pro uložení knihovního fondu.

Knihovna SZM spravuje vedle běžného fondu rovněž sbírkový fond silesiak a starých tisků. Informace o stavu sbírkového fondu jsou uvedeny v kapitole 5. Sbírkotvorná činnost. Uvedený přehled zaznamenává stav knihovního fondu.

Plastika s názvem *Knihovník*, kterou zhotovil Jaroslav Straka jako dar pro rekonstruovanou knihovnu Slezského zemského muzea. Foto: Archiv SZM

7. VĚDA A VÝZKUM

Jako vědeckovýzkumná organizace se SZM podílí na základním a aplikovaném výzkumu v oblasti přírodních i společenských věd. Výzkum je realizován s podporou interních a externích grantů. V roce 2014 se SZM aktivně zapojilo do řešení celkem 12 grantů, z toho v osmi projektech vystupovalo jako hlavní nositel. Prostřednictvím externích zdrojů (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity, Grantová agentura ČR) byly financovány čtyři granty, další tři projekty se uskutečnily v rámci institucionální podpory poskytované Ministerstvem kultury ČR (Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace).

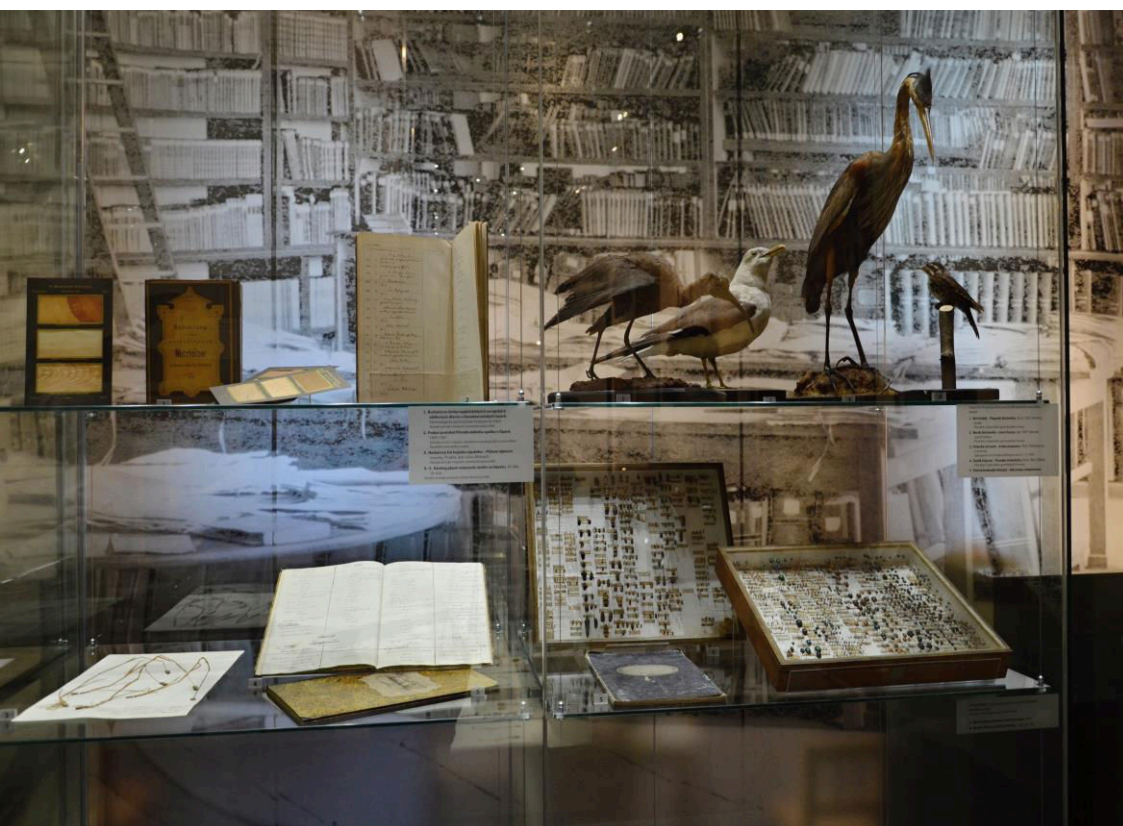
PROGRAM APLIKOVANÉHO VÝZKUMU A VÝVOJE NÁRODNÍ A KULTURNÍ IDENTITY (NAKI)

Slezsko: Paměť – identita – region

Grantový projekt: DF11P01OVV018

Řešitelé: PhDr. Olga Šrajerová, CSc.; doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.; doc. PhDr. Rudolf Žáček, Dr.; doc. PhDr. Irena Korbelařová; Mgr. Petr Kozák, Ph.D.; Mgr. Markéta Kouřilová; Mgr. Sylva Pracná; Mgr. Jana Horáková; Mgr. Jana Koudelová, Ph.D.; Mgr. Václav Michalička Ph.D.; Krisztina Rábai, Ph.D.; Mgr. Jiří Šíl, Ph.D.

Podstatou výzkumné práce během roku 2014 byla stejně jako v předchozích letech heuristika; průzkum archivních pramenů domácí i zahraniční provenience, fondů muzeí; studium odborné domácí i zahraniční literatury, článků a studií v tisku, statistických materiálů, výsledků censů a v neposlední řadě hmotných pramenů – předně sbírkových předmětů a dochovaných roubených staveb.

Výstava Země a její muzeum, která byla jedna ze dvou, jež se uskutečnily v rámci projektu Slezsko: Paměť–identita–region. Foto: Barbora Honková

Během sledovaného roku se v rámci projektu podařilo instalovat dvě výstavy, k nimž byly vydány katalogy. První z výstav, v pořadí již čtvrtá z cyklu *Slezsko: Lidé a země*, byla věnována dějinám muzejnictví ve Slezsku a připomenutí dvouletého výročí od založení nejstaršího muzea v dnešní České republice – Opavského gymnazijního muzea –, jehož pokračovatelem je nyní Slezské zemské muzeum. Výstava s názvem *Země a její muzeum. Slezské zemské muzeum a muzejní tradice českého Slezska* probíhala od 1. 5. do 5. 10. 2014. Druhý výstavní počín, v pořadí pátý z uváděného cyklu se zaměřil na představení historického vývoje zeměpanské organizace ve Slezsku od středověku po rok 1918. Výstava nazvaná *Země a její pán. Struktury vlády a její projevy na území Rakouského Slezska do konce první světové války* byla zahájena 12. 11. 2014 a potrvá až do července 2015.

Rovněž v letošním roce pokračovala doplňující heuristika k problematice historické paměti, etnické a regionální (slezské) identity, národnostní skladby a interetnických vztahů v národnostně smíšené oblasti Slezska po roce 1945. Probíhalo komplexní zhodnocení dat zjištěných sociologickým výzkumem, komparace aktuálně získaných výsledků s výsledky minulých výzkumů národnostních vztahů realizovaných ve Slezském ústavu (nynějším Oddělení historického výzkumu) Slezského zemského muzea. Také byla provedena příprava a realizace doplňujícího kvalitativního výzkumu otázek slezské identity a kolektivní paměti formou focus group (skupinové diskuze), dále pak příprava podkladů pro závěrečnou monografii a koncipování dílčí studie k otázkám interetnických vztahů ve Slezsku po roce 1945. Do tisku byla připravena odborná studie *K problematice sliezskej identity (z prvých výsledkov sociologického výskumu)*, která bude publikována v Slezském sborníku.

V roce 2014 rovněž pokračovalo zpracování rozsáhlé části účtů dvora jagellonského prince Zikmunda. Přikročilo se již k fázi analytické – k transkripci vzácně dochovaného speciálního registra, v němž byla evidována vydání (služné) realizovaná v letech 1493–1509/1510 ve prospěch nejvyšší vrstvy dvora jagellonského prince Zikmunda. Byla dokončena transkripce účetních knih z let 1500–1507.

V rámci projektu bylo realizováno 20 unikátních rozhovorů s pamětníky druhé světové války

metodou oral history (spolupráce s nevládní a neziskovou organizací Post Bellum) a uskutečnila se digitalizace významné části rozsáhlého fondu IIV – vzpomínek pamětníků. Zároveň se podařilo s předstihem oproti původnímu předpokladu ukončit databázové zpracování vzpomínek do evidence PRO Muzeum, kam byla zapsána zbývající inventární čísla, k letošnímu roku je tedy databázově zpracován celý fond vzpomínek, což umožní snadnější orientaci ve fondu a jednodušší vyhledávání jednotlivých položek.

V průběhu roku 2014 probíhala další etapa terénního průzkumu reliktní venkovské architektury se zaměřením na roubené stavby, jak obytné, tak i hospodářské. Průzkum byl opět orientován zejména na oblast Ostravska a Karvinska, která je stále zasažena těžkým průmyslem. Archivní průzkum byl pak zaměřen především na studium pramenů k jednotlivým katastrům, zejména ke Stablnímu katastru slezskému (mapové podklady a vceňovací operáty). Navíc byl terénní průzkum propojen s metodikou a dosavadními výsledky probíhajícího sociologického výzkumu; jedním z témat kvalitativního sociologického výzkumu byla právě i lidová architektura. Výsledky terénního, archivního, dendrochronologického a sociologického průzkumu budou využity rovněž v připravované monografii a metodice provádění soupisů a dokumentace roubených objektů, které nejsou a priori považovány za památky.

GRANTOVÁ AGENTURA ČR (GAČR)

Kritická komentovaná edice dvorských účtů Zikmunda Jagellonského, prince polského a vévody hlohovského a opavského, z let 1493–1507

Grantový projekt: GAČR P405/11/P509

Řešitel: Mgr. Petr Kozák, Ph.D.

V roce 2013 byl uzavřen projekt „Kritická komentovaná edice dvorských účtů Zikmunda Jagellonského, prince polského a vévody hlohovského a opavského, z let 1493–1507“ podpořený Grantovou agenturou České republiky. K vydání výsledné publikace pak došlo v první polovině roku 2014. Projekt byl poskytovatelem grantu hodnocen známkou vynikající.

Muzejní a galerijní prezentace výtvarného umění na Moravě a ve Slezsku v letech 1850–1914

Grantový projekt: GA ČR P409/12/0048

Řešitel: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.

V roce 2014 byla provedena heuristika v archivech, knihovnách, rešerše dobového tisku, knih a časopisů, nákup aktuální odborné literatury, včetně zahraničních a starých tisků. Zpracována byla také koncepce výstupu a práce na textu monografie. Na tyto práce navázal konferenční výstup a publikace odborné studie v recenzovaném časopise.

Definitivní ukončení projektu proběhne v průběhu roku 2015, proto je požádáno o odklad hodnocení závěrečné zprávy do 31. července 2016.

Perzekuce československých občanů v Sovětském svazu (1918–1956)

Nositel: Slezská univerzita v Opavě,
spolunositel: Slezské zemské muzeum
Grantový projekt: GA ČR 409/09/0555

Řešitel: prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc.

Spoluřešitelé: prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc.,
Ph.D.(od roku 2013), doc. PhDr. Tomáš Staněk,
CSc. (do roku 2013)

Pomocník řešitele: doc. PhDr. Dušan Janák, Ph.D.

Řešení projektu bezprostředně navazovalo na výsledky výzkumů této problematiky, již dlouhodobě vedených ve Slezském zemském muzeu. Projekt byl zaměřen na osudy Čechů, československých občanů a dalších obyvatel českých zemí, kteří se stali oběťmi politických represí v bývalém Sovětském svazu. Měl objasnit mechanismy perzekucí a jejich historický kontext, doplnit soupisy obětí, zjistit jejich životní osudy a zařadit tuto problematiku do rámce české historiografie. Proto byl uskutečněn velmi rozsáhlý výzkum ve státních, resortních a některých regionálních archivech v Rusku a na Ukrajině, navazující na informace získané z domácích archivů. Rozvinula se úzká spolupráce s ruskými a ukrajinskými institucemi a nevládními organizacemi, které se zabývají touto problematikou. Podařilo se vytvořit elektronickou databázi více než čtyř tisíc českých a československých obětí politických perzekucí v SSSR, a verifikovat jejich osudy z archivních a jiných zdrojů. K identifikaci obětí přispěly i muzejní webové stránky projektu, umožňující kontakt s veřejností. Získané informace se staly základem pro vydání sedmi monografií, shrnujících výsledky výzkumu v několika tematických okruzích, jež se týkaly vězňů Gulagu z řad utečenců do SSSR, Čechů a československých občanů popravených v Moskvě a na Ukrajině, osudu meziválečných emigrantů do SSSR, obětí tzv. katyňského zločinu a válečných zajatců původem z českých zemí. Dalších 11 studií v odborném tisku a kolektivních monografiích (z toho tři vydané v zahraničí) si všimlo konkrétních případů represí nebo shrnovalo výsledky výzkumu. Ty byly prezentovány též na osmi mezinárodních vědeckých konferencích a na 29 přednáškách a besedách pro odborníky i veřejnost v ČR i v zahraničí (Rusko, Polsko, Slovensko), i v rozsáhlé popularizační činnosti v hromadných sdělovacích prostředcích (včetně dvou dokumentárních televizních filmů).

Lebky neznámých osob zastřelených příslušníky NKVD, nalezené při exhumacích v lese u Bykivni na okraji Kyjeva (expoziční Muzea okupace v Kyjevě. Foto: Mečislav Borák.

Wilhelm Lobkowicz, potomek jedné z větví slavného šlechtického rodu Lobkowiczů, pocházel z Frýdku a byl příbuzným Mons. Františka Václava Lobkowicze, biskupa dnešního Biskupství ostravsko-opavského. Jako důstojník byl pro vymyšlenou špionáž 5. 2. 1938 zastřelen v Moskvě. Na snímku se svou první ženou a dcerou Annou. Foto z pozůstalosti Anny Loginové

Výsledky výzkumu byly využity též při realizaci asi deseti muzejních výstav, konaných v letech 2010–2013 ve spolupráci s Kongresem Poláků v ČR a Ústavem pro studium totalitních režimů v Praze, Ostravě, Liberci, Slaném, Českém Těšíně a Hrabyni u Opavy, a také v Polsku (Varšava, Gdaňsk, Kutno). Během řešení projektu vznikla v SZM unikátní a obsáhlá knihovna ruské a ukrajinské literatury o problematice politických perzekucí, jež bude sloužit i dalším generacím badatelů, stejně jako elektronická databáze československých obětí politických represí v bývalém SSSR. Muzeum trvale poskytuje odbornou pomoc příbuzným po těchto obětech a předává jim informace o osudu jejich blízkých získané z ruských archivů. Ukončení projektu bylo se souhlasem GA ČR stanoveno na 31. 12. 2014. Na podzim roku 2014 byla zpracována podrobná závěrečná zpráva o řešení projektu za celé období

a v řádném termínu předána GA ČR, výsledky hodnocení dosud nebyly sděleny.

INTERNÍ GRANTOVÝ SYSTÉM (IGS)

Obraz opavského muzea v kontextu počátků muzejních institucí habsburské monarchie v osobních výpovědích císaře Františka I.

Grantový projekt: IGS201404/2014

Řešitelka: Prof. PhDr. Irena Korbelářová, Dr.

Spoluřešitel: Prof. PhDr. Rudolf Žáček, Dr.

Projekt byl zaměřen na výzkum mimořádných písemností osobního charakteru k dějinám Slezska a slezských muzejních institucí - deníků císaře Františka I., které si vedl během inspekčních cest do Čech, na Moravu a do Slezska

. Pozornost byla věnována záznamům z návštěv Opavy v roce 1817, kdy ve městě pobyl pouze jeden den, a pak v roce 1820, kdy se zde zdržel u příležitosti mezinárodního kongresu Svaté aliance několik týdnů, konkrétně těch deníkových vkladů, které se týkaly návštěv gymnaziálního muzea v Opavě (zal. 1814). V uvedené souvislosti byly dohledány a

podrobeny průzkumu rovněž záznamy týkající se nově se konstituujících muzeí a sbírkových fondů přístupných veřejnosti v Těšíně (1802), Brně (zal. 1817) a v Praze (zal. 1818).

Monitorování vlivu přízemního ozonu a oxidů dusíku na sbírkové předměty Slezského zemského muzea

Grantový projekt: IGS 201403/2014

Řešitel: Doc. Ing. Miloš Zapletal, Dr.

Spoluřešitel: Bc. Martin Polášek

V rámci řešeného projektu byly monitorovány plynné polutanty ve třech objektech Slezského zemského muzea (Historická výstavní budova, Knihovna a Muzeologické centrum) a následně byl vyhodnocován jejich vliv na sbírkové předměty v těchto objektech uložené. Každý z objektů je vzhledem ke své poloze vystaven odlišné expozici přízemního ozonu a oxidů dusíku a bylo tak možné porovnávat výsledky měření v různých částech opavského centra. Ve všech budovách bylo postupně umístěno zařízení pro monitorování přízemního ozonu

Monitorování polutantů v depozitáři. Foto: Martin Polášek

a oxidů dusíku, prostřednictvím kterého byly monitorovány koncentrace uvnitř budov a v bezprostředním okolí vně budov.

Kontinuální měření bylo prováděno střídavě uvnitř a vně budov v pětiminutových intervalech a z takto získaných dat byly následně vypočteny hodinové průměry koncentrace ozonu vně a uvnitř budovy. Prostřednictvím meteorologické stanice umístěné na střeše Muzeologického centra SZM byla kontinuálně měřena venkovní teplota vzduchu, relativní vlhkost vzduchu, globální záření a rychlost a směr větru. Z takto získaných dat byly stanoveny poměry vnitřní a venkovní koncentrace plyných polutantů, na základě kterých bylo možné stanovit a modelovat úroveň jejich odstraňování povrchem materiálů uvnitř měřených prostor a dále studovat vliv na konkrétní sbírkové předměty.

Realizací tohoto projektu je možné zjistit a dále modelovat závislosti mezi koncentracemi ozonu a oxidů dusíku, a na základě toho vytvořit vědeckou vědomostní bázi výsledků v této oblasti. Výstupy projektu pak mohou být využity mimo jiné pro optimalizaci mikroklimatu v expozicích a depozitářích Slezského zemského muzea.

Výzkum systémových onemocnění ryb

Grantový projekt: IGS 201402/2014

Řešitel: Doc. Ing. Jiří Řehulka, DrSc.

V laboratorním experimentu byl testován toxický účinek tří prioritních kontaminantů životního prostředí - bis(2-ethylhexyl)ftalátu (DEHP), 2,3,7,8-tetrachlordibenzo-p-dioxinu (TCDD) a gama isomeru hexachlorobenzenu na metabolický profil pstruha duhového, imunitní odpověď a genotoxicitu.. Dosažené výsledky přinesly informace, které motivovaly k pokračování pokusů v následujícím IGS v roce 2015.

Metodou fylogenetické analýzy LSU rDNA byl popsán nový rod vláknité houby *Bradomyces* a nový druh *Bradomyces oncorhynchi* izolovaný z klinického případu u pstruha duhového. Případ rozšiřuje okruh patogenů fylogeneticky se nacházejících v bazálních skupinách řádu Chaetothyriales pro studenokrevné obratlovce.

Taxonomie, fylogeneze, bionomie a rozšíření vybraných čeledí dvoukřídlého hmyzu (Diptera)

Grantový projekt: IGS201401/2014

Řešitelé: RNDr. Jindřich Roháček, CSc., Doc. RNDr. Jan Ševčík, Ph.D., Doc. RNDr. Jaroslav Starý, Ph.D. Řešení jednoletého projektu přineslo množství nových poznatků z výzkumu vybraných čeledí řádu dvoukřídlých (Diptera) z oblasti taxonomie, fylogeneze, faunistiky a rozšíření i bionomie, které jsou (nebo budou) zveřejněny v celkem dvanácti odborných publikacích. Studie připravené řešiteli projektu a dalšími, spoluautory se týkají čeledí Tipulidae, Limoniidae, Pediciidae, Diadocidiidae, Mycetophilidae, Opetiidae, Platypezidae, Anthomyzidae a Sphaeroceridae a obsahují nejen popisy nově objevených taxonů (celkem 9 druhů, včetně vymřelých z Baltského jantaru) a nomenklatorické změny (nová synonyma, rodové kombinace), ale také originální poznatky z morfologie imág, nové objevy fylogenetické (na druhové, rodové, nadrodové i nadčeledové úrovni), prvnálezy pro Českou republiku, Slovensko, Rumunsko, Portugalsko,

Španělsko a státy v Nearktické oblasti, i nové poznatky z bionomie a etologie studovaných druhů. Terénní výzkum místních dipterofaun (ČR: Jizerské hory a Frýdlantsko, Slovensko: Muránska planina NP, Itálie: Sardinie) byl přínosný také pro ochranu přírody (hodnocení druhové diverzity a ohroženosti druhů) ve zkoumaných oblastech a přinesl významné obohacení entomologické podsbírky SZM o cenný sbírkový materiál. Výsledky výzkumu fosilních taxonů čeledi Anthomyzidae byly prezentovány i na mezinárodním kongresu v Německu (8th International Congress of Dipterology, Potsdam, 10.-15.8.2014).

*Z výzkumu na hřebeni
pohoří Monte Albo
v severovýchodní
Sardinie (Itálie). Foto:
Jindřich Roháček.*

8. PROJEKTY

Působení SZM v oblasti získávání projektů a jejich realizace je motivováno zejména snahou zajistit financování základních cílů dlouhodobé koncepce instituce, jejichž plnohodnotné naplnění není možné jen z prostředků určených na provoz. SZM tedy aktivně usiluje o získání projektů na poli vědy a výzkumu, jimž je věnovaná předchozí kapitola, a dále z oblasti ochrany sbírkových předmětů, zabezpečení movitého a nemovitého majetku, propagace instituce a komunikace s návštěvníky. V roce 2014 se SZM zapojilo do řešení celkem jedenácti projektů od různých poskytovatelů.

Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů

Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost, Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR

Nositel: Slezská univerzita v Opavě

Spolunositelé: Slezské zemské muzeum, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

V roce 2014 vstoupilo Slezské zemské muzeum do třetího roku intenzivní spolupráce Slezskou univerzitou v Opavě (SU) a Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava

(VŠB-TUO) v rámci projektu *Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů*. Cílem projektu je zvýšení kvality a inovace výuky konzervace a restaurování na obou výše jmenovaných univerzitách. Prostředkem k jeho naplnění je komplexní přístup k výuce, jež je zajištěn díky participaci restaurátorů (SZM), humanitní (SU) a technologické složky (VŠB-TUO).

SZM v tomto projektu zajišťuje odborné zázemí pro praxe studentů na předmětech kulturní hodnoty (dřevo a papír, další organické materiály, silikáty, kovy, archeologické nálezy). V neposlední řadě je věnována pozornost výuce praxe preventivní konzervace. Kromě toho se

Student při
odborné praxi
v SZM.

Foto: Martin
Polášek

SZM v rámci spolupráce se SU podílí na organizaci semestrálních kurzů. Díky uvedenému projektu bylo do výuky SU zařazeno sedm nových a devět inovovaných semestrálních kurzů určených studentům bakalářských oborů studijního programu Historické vědy. Široká spolupráce na tvorbě vysokoškolské výuky a její praxi bude probíhat do roku 2015.

Kulturní aktivity

Kulturní aktivity představují další z dotačních titulů Ministerstva kultury, který Slezské zemské muzeum úspěšně využívá. Finanční prostředky z těchto dotací je možné použít na významné prezentační aktivity. Kulturní aktivity tak výrazným způsobem zvyšují kvalitu našich prezentačních výstupů vůči veřejnosti.

V roce 2014 byly v rámci programu Kulturní aktivity podpořeny dva projekty týkající se pětiletého společného projektu s Národním a Moravským zemským muzeem Strážci paměti. 200 let muzejnictví v České republice. Dále již tradiční Slezská muzejní noc 2014 a v neposlední řadě dva projekty v rámci projektu Ministerstva kultury Rok české hudby.

Slezská muzejní noc 2014

Pátý ročník Slezské muzejní noci si nenechalo ujít celkem 4 404 návštěvníků. Vedle Slezského zemského muzea se do této akce zapojilo celkem čtrnáct institucí (Dolní oblast Vítkovice, Lanek Park, Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Městské muzeum Krnov, Muzeum Novojičinska, Muzeum Oderska, Opavská kulturní organizace, Olpas Moravia, s.r.o. a Vodní mlýn Wesselsky a Wikimedia Česká republika, Slezský venkov, o.s., Slezské zemské dráhy, o.p.s. a Železniční muzeum moravskoslezské, o.p.s.). Slezské zemské muzeum v projektu vystupuje jako hlavní koordinátor zajišťující společnou propagaci individuálních programů jednotlivých institucí.

Dvě století muzejnictví v České republice

Jelikož si v současné době připomínají tři největší a nejstarší česká muzea dvoustleté výročí svého vzniku, iniciovalo Slezské zemské muzeum společně s Národním muzeem

Návštěvníci v expozici archeologie během Slezské muzejní noci. Foto: Archiv SZM

a Moravským zemským muzeem realizaci projektu *Strážci paměti. 200 let muzejnictví v České republice*, který probíhá v letech 2014–2018. Projekt začal být realizován až v roce 2014 a podpořilo jej i Ministerstvo kultury. V tomto roce byla především realizována společná výstava *Unikáty zemských muzeí*, jednalo se o speciální instalaci tří nejvýznamnějších exponátů, jednoho za každé muzeum. Společně se tyto ikonické sbírkové předměty představily pohromadě vždy jen na omezenou dobu tří týdnů postupně v červenci v Opavě, v srpnu v Praze a v září v Brně. Výstava sklídila mimořádný návštěvnický úspěch a dohromady ji vidělo více než 40 tisíc návštěvníků. Z programu kulturní aktivity byl pořízen speciální výstavní fundus, který podtrhoval jedinečnost exponátů a zároveň umožnil instalaci na rozličných místech všech tří partnerských muzeí. Dotace Ministerstva kultury na tento projekt činila 1 212 tis. Kč.

Kromě výše zmíněné výstavy byla v rámci pětiletého projektu *Strážci paměti* připravena také celá řada individuálních akcí, které uspořádalo Slezské zemské muzeum v rámci svých dvoustletých oslav. Šlo vprvé řadě o několik koncertů klasické i populární hudby, *Vzpomínkovou akci Hlučín-Darkovičky* spolu s kluby vojenské historie. Ve spolupráci s Klubem českých turistů, Maticí Slezskou a Moravským zemským muzeem začalo Slezské zemské muzeum realizovat projekt *Putování po moravsko-slezském pomezí*, který má upozornit na tradici historických zemí Koruny české a také

na to, kudy zemské hranice v minulosti vedly. Celkem bylo vyčerpáno z grantu Ministerstva kultury celkem 738 tis. Kč, přičemž největší částka byla určena na platy muzejních pedagogů, kteří v loňském roce připravili celou řadu doprovodných edukačních programů pro výstavy a expozice Slezského zemského muzea, jako symbolický odkaz na původní aktivity a zaměření nejstaršího muzea na území současné České republiky – Opavského gymnazijního muzea, k jehož tradici se Slezské zemské muzeum odkazuje. Také byla s pomocí této dotace vydána jubilejní kniha *Museum Silesiae*, která představuje především současnost této instituce.

Rok české hudby 2014

Skladatelé ve Slezsku ve sbírkách Slezského zemského muzea

Cílem projektu *Skladatelé ve Slezsku ve sbírkách Slezského zemského muzea*, konaného u příležitosti Roku české hudby, bylo zviditelnění a ohlédnutí se za významnými skladatelskými osobnostmi, které výrazně ovlivnily hudbu našeho regionu a přinesly do něj evropskou kompoziční tvorbu špičkové úrovně. Tyto skladatelské osobnosti se v 18. století podstatně zapsaly do povědomí šlechtických salónů a kostelních kůrů, splynuly s českým prostředím a měly nesporně vliv i na tvorbu regionálních autorů. Zprávy o jejich pobytu dokládají díla, která se zachovala a tvoří nedílnou součást fondu starých rukopisů a tisků muzikologického pracoviště Slezského zemského muzea.

Projekt reprezentovala celkem čtyři duchovní díla skladatelů, kteří v českém Slezsku působili určitou část svého života a napsali zde i svá díla. Do projektu byla vybrána tato díla: J. A. Albrechtsberger (*Regina coeli*), C. Ditters von Dittesrsdorf (*Regina coeli*), A. Mašát (*Laudate pueri Dominum*), A. Brosmann (*Offertorium in C*). Po rekonstrukci skladeb a měsících záslužné badatelské práce, byla díla nastudována studenty Církevní konzervatoře Opava a zazněla na společném koncertě dne 21.10.2014. V 18:00 v kostele sv. Václava v Opavě ve svých novodobých premiérách. Koncert byl zaznamenán stanicí Čro 3 Vltava v hudební režii V. Mixy, který vytvořil zvukovou

nahrávku odvysílanou v rámci pořadu o Opavě hudební redaktorkou Renátou Spisarovou.

Publikace „Opava hudební: Kapitoly z dějin hudební kultury města slezského regionu“

Cílem projektu *Opava hudební*, realizovaného v programu Kulturní aktivity u příležitosti Roku české hudby, bylo vydání vědecké monografie shrnující dosavadní dílo bývalého muzikologa a kurátora muzikologické podsbírky Slezského zemského muzea doc. Karla Boženka na poli historiografie hudební kultury na Opavsku do roku 1989. Druhou část publikace tvoří charakteristika hudební scény v Opavě a na Opavsku po roce 1989, jejímž autorem je hudební pedagog Mgr. Petr Hanousek. Při tvorbě knihy bylo mimo jiné využito fondů muzikologické podsbírky Slezského zemského muzea. Kniha mapuje především specifika hudební kultury na Opavsku a v širším regionu od středověku po současnost.

Retrokatalogizace přírůstků z let 1958–1962-pokračování

Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR – RETROKON, Veřejná informační služba knihoven (VISK 5), Ministerstvo kultury ČR

Základním cílem programu VISK 5 je zpřístupnění katalogů a tím i fondů největších českých knihoven prostřednictvím internetu. SZM, které se od roku 2007 programu účastní každoročně, pokračovalo v retrokatalogizaci stávajícího fondu knihovny. V roce 2014 bylo vytvořeno 15 157 katalogizačních záznamů a zakoupeny tři počítače.

Přechod na interní formát MARC 21 v AKIS Clavius Knihovny Slezského zemského muzea

Projekt z programu Ministerstva kultury ČR VISK 3 Informační centra veřejných knihoven (ICEKNI)

České knihovny plánují v roce 2015 přechod na nová katalogizační pravidla RDA (Resource description and access), která vyžadují MARC21

jako formát pro uložení záznamů. Knihovna SZM dosud využívala starší typ formátu a proto díky projektu zakoupila licenci a převedla databázi na nový formát. To umožňuje pokračovat v retrokatalogizaci fondu v programu VISK 5. Součástí převodu byla rozsáhlá kontrola a oprava uložených dat. K 31. 12. 2014 obsahovala databáze 130 089 katalogizačních záznamů. Konečným cílem je převedení celého katalogu do elektronické podoby.

Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví České republiky

Výše zmíněný dotační program administruje Ministerstvo kultury. Tyto finanční prostředky v posledních dvaceti letech výrazně pomohly chránit kulturní dědictví naší země. Slezské zemské muzeum patří také mezi každoroční žadatele. V roce 2014 uspělo ve třech kapitolách a to ISO-A (zabezpečení), ISO-B (evidence a dokumentace movitého kulturního dědictví) ISO-D (preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí).

ISO-A

Finanční prostředky z Ministerstva kultury byly využity k pořízení zabezpečovacích prvků a systémů v objektu Arboreta Novém Dvoru. Konkrétně se jedná o expoziční areál Arboreta (výše dotace 220.000,- Kč).

ISO-B

Tyto zdroje byly využity na výdaje určené k realizaci projektu *Digitalizace sbírky Slezského zemského muzea*. Zatímco v předchozích letech byly přidělené dotace využity na nákup základního vybavení pro zrychlení a zkvalitnění digitalizace sbírkových předmětů, v roce 2014 se z investičních prostředků ISO-B pořídil soubor samostatných serverů a virtualizačních nástrojů. Díky této nově pořízené technologii došlo k virtualizaci serverů a rapidně se tak zvýšila bezpečnost úložného prostoru pro citlivá data.

Data pořízena prostřednictvím digitální fotodokumentace jsou aktivně využívána jak kurátory a ostatními vědeckými pracovníky, tak i laickou veřejností. Digitalizovaný fond SZM je on-line dostupný prostřednictvím projektu eSbírky (www.esbirky.cz), kde naleznete

prezentaci a základní informace o vybraných sbírkových předmětech. Odsud pak jsou veškerá data přebírána také do evropské digitální knihovny Europeana.

ISO-D

Investiční prostředky, určené na preventivní ochranu před nepříznivými vlivy prostředí, byly v roce 2014 vynaloženy na vybavení depozitářů Oddělení přírodních věd (Blücherův palác v Opavě) a Národního památníku II. světové války (Hrabyně). Vzhledem k tomu, že udržování stabilního mikroklimatu ve vytipovaných depozitárních prostorech provázely četné komplikace, bylo nutné jednotlivé depozitáře vybavit monitorovacím systémem. K tomuto účelu byl pořízen telemetrický systém monitorování mikroklimatu Hanwell. Pro pokrytí a zabezpečení všech stěžejních depozitárních prostor Oddělení přírodních věd bylo nutné rozšířit dosavadní systém o čtyři nové radiové snímače. V případě Národního památníku II. světové války byl zajištěn komplexní monitoring depozitárních a expozičních prostor. Díky uvedenému opatření bylo eliminováno riziko nevratných škod na sbírkových předmětech vlivem pozdního zjištění nevhodného vnitřního prostředí.

Neinvestiční prostředky, určené na preventivní ochranu před nepříznivými vlivy prostředí, byly vynaloženy na konzervaci a restaurování vybraných sbírkových předmětů z podsbírký výtvarné umění. S ohledem na vážný stav předmětů a jejich plánované využití v rámci prezentační činnosti byla vybrána tato díla: Nejsvětější Trojice (U 4048 A), Krajina s figurální stafáží (U 3934 A). Konzervaci a restaurování realizovala akad. mal. Romana Balcarová.

9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

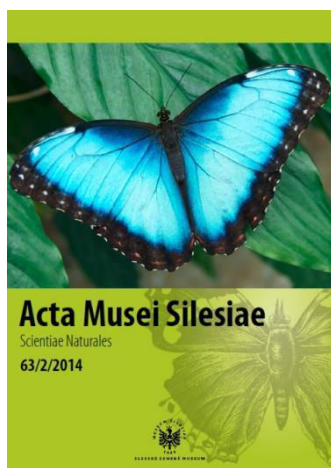
PERIODICKÉ PUBLIKACE

Slezský sborník

roč. 112, 2014, č. 1, č. 2

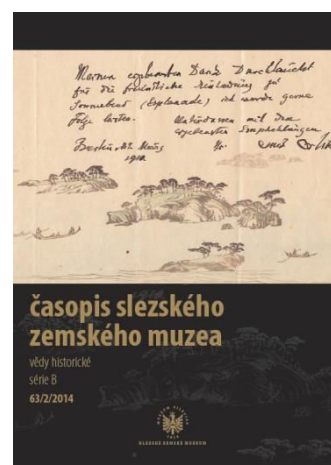
Slezský sborník se řadí k nejstarším odborným historickým časopisům v České republice. Založen byl pod titulem Věstník Matice opavské již roku 1878, přičemž od roku 1892 vychází periodicky. Dnešní název pak nese trvale od roku 1936. Slezský sborník je evidován v rámci mezinárodní databáze European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH Plus).

Acta Musei Silesiae – vědy přírodní

roč. 63, 2014, č. 1, č. 2, č. 3

Acta Musei Silesiae – vědy přírodní uveřejňuje původní (dosud jinde nepublikované) studie a nálezové zprávy z oborů přírodních věd (geologie, paleontologie, botaniky, zoologie) v maximálním rozsahu 30 stran rukopisu, psané anglicky. Všechny práce podléhají recenznímu řízení a o jejich uveřejnění a pořadí otištění rozhoduje redakční rada. Acta Musei Silesiae také přijímá zprávy o zajímavých nálezích, personálie a recenze literatury.

Časopis Slezského zemského muzea – série B

roč. 62, 2013 č. 1, roč. 63, 2014, č. 1, 2

Obdobně odborná a vědecká náplň Časopisu Slezského zemského muzea, série B vychází od počátku především ze společenskovedních disciplín zastoupených v organizaci, tedy archeologie, historie, umělecké historie, numismatiky, etnografie, muzikologie, dějin divadla, dějin literatury a muzeologie. V průběhu existence časopisu zde ovšem byly rovněž publikovány studie interdisciplinárního charakteru, prezentující široké spektrum výzkumných zájmů badatelů domácích i zahraničních a vědeckých pracovníků SZM.

MONOGRAFIE

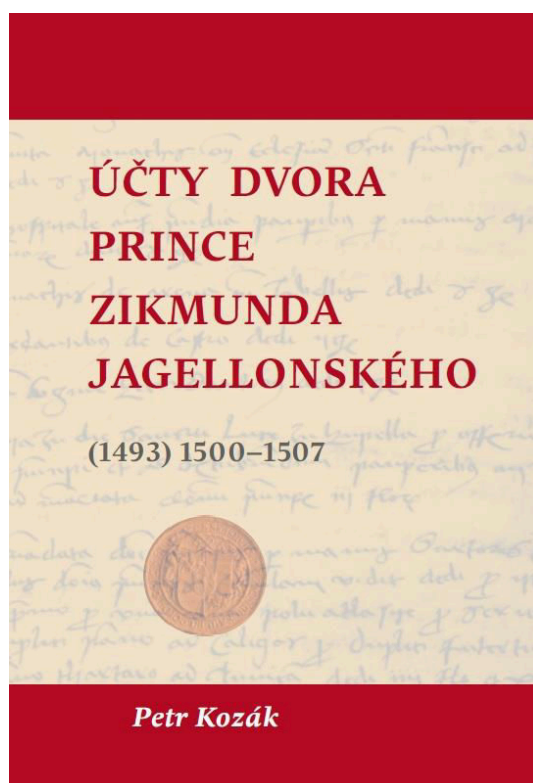
Kozák, Petr: Účty dvora prince Zikmunda Jagellonského, vévody hlohovského a opavského, nejvyššího hejtmána Slezska a Lužic, z let (1493) 1500–1507: Kritická edice pramene. Rationes curiae Sigismundi Jagellonici, ducis Glogoviensis et Opaviensis, Silesiae et Lusatiarum summi capitanei, de annis (1493) 1500–1507: Editio critica. Scriptorium a Slezské zemské muzeum, Praha a Opava 2014, 808 s.

ISBN 978-80-87271-98-8 (Scriptorium)

ISBN 978-80-87789-15-5 (Slezské zemské muzeum)

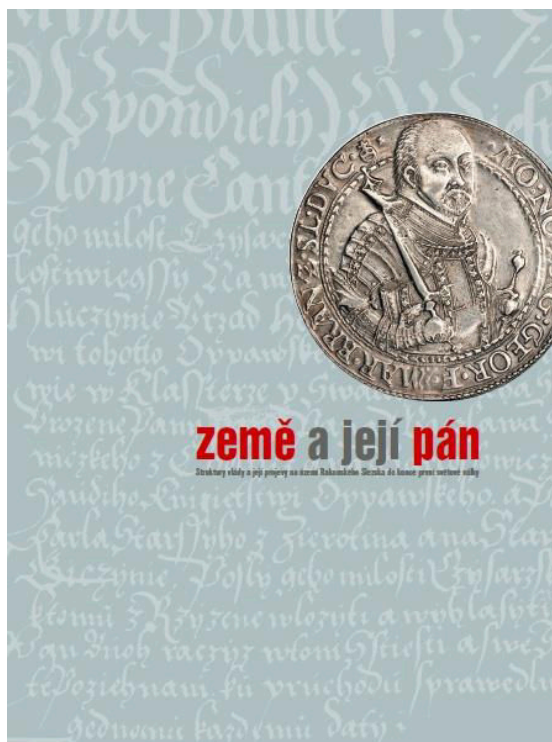
Kniha je standardní vědeckou edicí latinsky psaných účtů, které zachycují každodenní provoz (výdaje, příjmy) dvora prince Zikmunda Jagellonského, pozdějšího polsko-litevského vládce Zikmunda I. Starého († 1548) a bratra českého a uherského krále Vladislava Jagellonského († 1516), jenž na přelomu 15. a 16. století dočasně vystupoval v roli knížete hlohovského (pol. Głogów) a opavského a královského místodržitele ve Slezsku a v Lužicích. Bez nadsázky se jedná o unikátní pramen nejen v českém, ale obecněji středo- a východoevropském kontextu. Účty vedené v prostředí panovnických dvorů se pro české a uherské prostředí doby středověku a počátků raného novověku buď nedochovaly, nebo existují v pouhých torzech. Účetní materiál spojený s dvorským okruhem polských a litevských panovníků se sice dochoval ve vzácně kompaktních řadách. K dějinám českých a uherských zemí však promlouvá spíše okrajově. Účty dvora prince Zikmunda, jenž se v době před svým nástupem k moci v polsko-litevském prostoru de facto bez přestání pohyboval v hranicích všech zemí

podléhajících jagellonské dynastii, z titulu hejtmána vykonával úřad panovníkova zástupce v severní polovině českého státu, a jakožto leník krále Vladislava sám vládl v dolnoslezském Hlohovsku a na Opavsku, jsou jedinečným zdrojem informací, který přirozeně konvenuje zaměření mnoha národních historiografií střední a středovýchodní Evropy. Geografický záběr pramene (a akční radius jeho původce) je ohromný: od Dunaje na jihu po Baltské moře na severu, od Drážďan na západě po Moskvu na východě. Aktivita, zájmy a životní nároky jagellonského krále současně takto vymezený teritoriální rámec dále propojovaly se západní Evropou, Skandinávií či říší Osmanských sultánů a krymských tatarských chánů. Účty dvora prince Zikmunda jsou navíc mimořádně podrobné, posuzovány touto perspektivou dokonce podrobnější než analogická materie dochovaná ke dvorům jeho sourozenců, polských, českých a uherských králů a litevských velkoknížat. Po stránce obsahové a tematické je potenciál pramene bez nadsázky nevyčerpatelný – lze očekávat, že důkladně vedené, takřka každodenní rutinní záznamy osloví nejširší mezinárodní komunitu vědců nejen společenskovědních oborů (historiky kulturních, hospodářských, sociálních i politických dějin, etnology, stejně jako např. religionisty či muzikology), ale rovněž přírodovědných a smíšených vědních disciplín (archeology, geografy či kartografy). Potenciál knihy je tudíž programově interdisciplinární.

Matejko-Peterka, Ilona a kol.: Země a její pán. Struktury vlády a její projevy na území Rakouského Slezska do konce první světové války. Slezské zemské muzeum, Opava 2014, 536 s.

ISBN: 978-80-87789-19-3

Katalog si klade za cíl přiblížit široké veřejnosti pomocí artefaktů a objektů náležejících do sféry umělecké a vědecké kultury, struktury zeměpanské moci, které existovaly na území historického Rakouského Slezska od středověku do konce první světové války. Teritoriálně je tedy vymezen územím Slezska, které zůstalo součástí habsburské monarchie po skončení tzv. první slezské války v roce 1742.

Katalog se skládá ze dvou sekcí, které jsou označeny písmeny „A“ a „B“. Sekce „A“ (Teritoriální horizonty zeměpanské vlády), se čtenáři pokouší nastínit historicko-teritoriální vývoj území, jehož se katalog výstavy týká a kterým byl určen výběr artefaktů. Sekce „B“, (Struktury zeměpanské moci na území Rakouského Slezska), je hierarchicky rozdělena do tří tematických bloků podle nositelů zeměpanské moci, tedy oněch „pánů“ země. V první části se nacházejí artefakty a objekty spojené s osobou panovníka, tj. českého krále. Druhá část se věnuje knížecím rodům, které se výrazně zapsaly do dějin na území Rakouského Slezska od středověku do konce první světové války (opavští Přemyslovci, Lichtenštejnové,

braniborští Hohenzollernové, těšínský Piastovci, Habsburkové). Další část tvoří předměty reprezentující osobu církevního zeměpána. Na uvedeném teritorium mezi držitele zeměpanské moci či vrchnostenské správy patřili například olomoučtí biskupové, vratislavští biskupové, Řád německých rytířů na bruntálském panství nebo Maltézští rytíři – Johanité. Čtvrtá část sekce „B“ se týká problematiky „pána země-vlastníka“ v nižší instanci. Skládá se ze tří podkapitol. První čtenáři nabízí setkání s řadou zajímavých předmětů reprezentujících zástupce stavovské obce (především z řad šlechty). Druhá podkapitola je věnovaná postavení měst a vymezení jejich „země-panských“ práv. Poslední část se zabývá problematikou poddaných na vrchnostenských panstvích, v jejichž očích byla vrchnost pánem v první instanci.

Předkládaný katalog obsahuje pestrá škálu předmětů z mnoha českých a polských institucí. Je dílem širokého kolektivu odborníků pocházejících z celé řady specializovaných pracovišť, zabývajících se dějinami Slezska (muzeí, archivů, univerzit, ústavů památkové péče atd.).

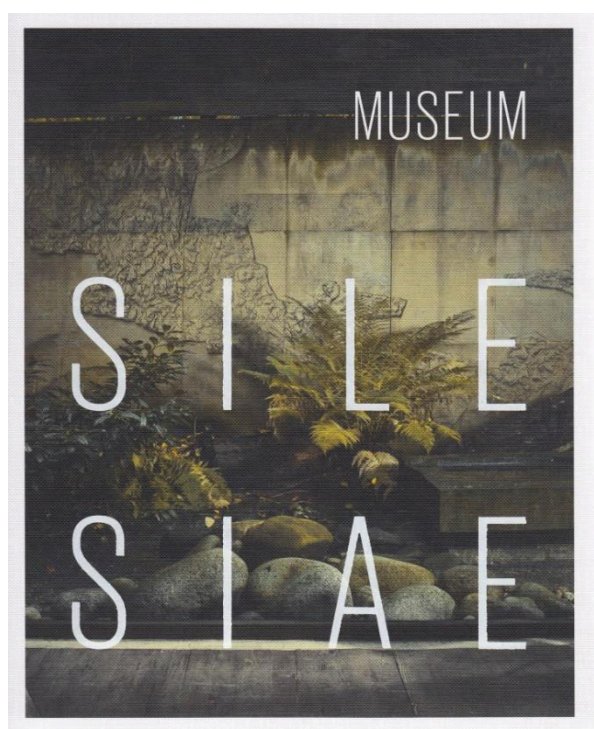
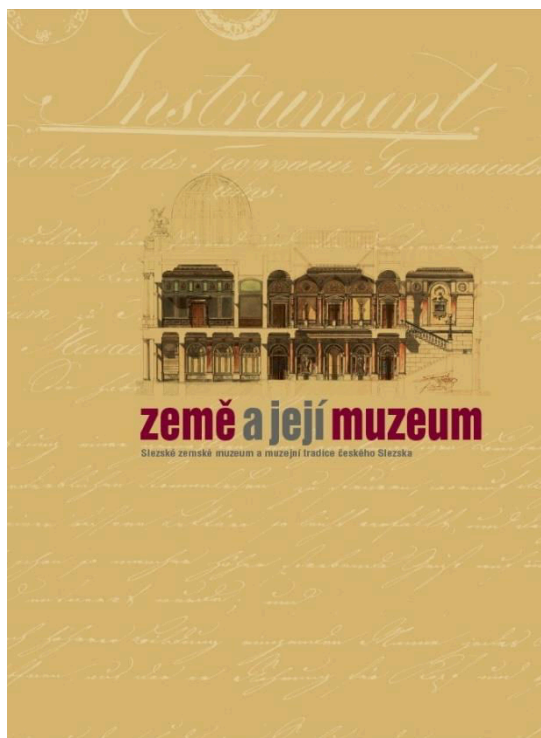
Šíl, Jiří a kol.: Země a její muzeum. Slezské zemské muzeum a muzejní tradice českého Slezska. Slezské zemské muzeum, Opava 2014, 485 s.

ISBN: 978-80-87789-20-9

Příběh, který výstava a katalog *Země a její muzeum* vypráví, se skládá nejen z osudů lidí, sbírek a institucí, ale je mnohem širší sondou do historie regionu. Motivací pro realizaci této zemské výstavy i katalogu nebylo pouze připomenutí dvousetého jubilea českého muzejnictví, nýbrž i pokus přiblížit osudy země a jejích obyvatel právě prostřednictvím příběhu muzeí. Naskytla se zde příležitost podat zprávu o prioritách těch, kteří muzea budovali i těch, kteří je využívali k poučení, práci i rozptýlení.

Základní periodizační schéma, se opírá nejen o klíčová data v dějinách Slezského zemského muzea, ale rovněž o mezníky celospolečenské. Použitá periodizace názorně odráží skutečnost, že události celospolečenského významu zpravidla zásadně ovlivňovaly také činnost muzeí. Výstava, stejně jako katalog, byla rozdělena do čtyř časových období s příznačnými názvy: Ve službách veřejnosti (1802) 1814–1882, Země muzeí 1882–1918, Republika a okupace 1918–1945 a Dědictví 1945–2014.

Katalog „Země a její muzeum“ představuje více než pěti stovkami sbírkových předmětů muzejní činnost v různých rovinách prostřednictvím uměleckých děl, knih a písemného materiálu, archeologických nálezů, zoologických preparátů, entomologických exemplářů, minerálů, fosilií a dalších rozmanitých sbírkových předmětů.

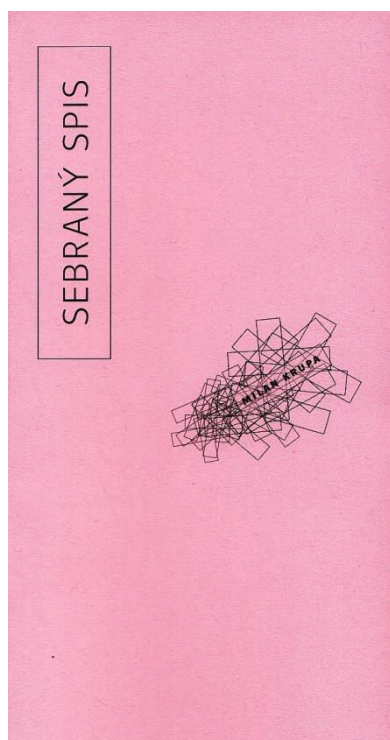

Kolektiv autorů: Museum Silesiae. Slezské zemské muzeum, Opava 2014, 358 s.

ISBN: 978-80-87789-18-6

Jako jeden z hlavních výstupů projektu *Strážci paměti. 200 let muzejnictví v České republice* v roce 2014 připravilo Slezské zemské muzeum publikaci s názvem *Museum Silesiae*. Kniha není klasickou retrospektivou posledních dvou století instituce. Není ani pouhým katalogem muzejní sbírky. Čtenář by si měl naopak udělat obraz o tom, jak vypadá současné muzeum dnes, jak je organizováno a jak spravuje svou Sbíрку, pro kterou je zřizováno.

Krupa, Milan: Sebraný spis. Slezské zemské muzeum a Protimluv, Opava a Ostrava 2014, 88 s.

ISBN: 978-80-87789-21-6 (Slezské zemské muzeum)

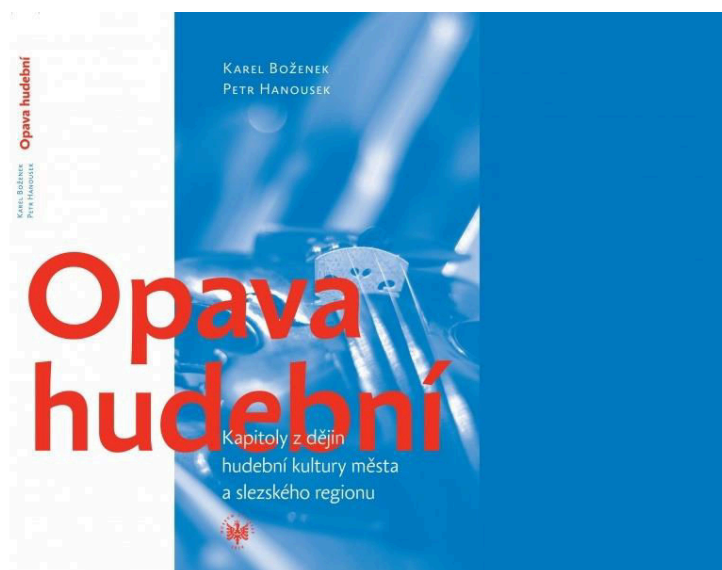
ISBN: 978-80-87485-22-4 (Protimluv)

Žánrově i obsahově pestrý „Sebraný spis“ Milana Krupy přináší básnické i prozaické texty, které vznikly většinou v období od konce 80. let do první poloviny 90. let 20. století. Rukopisy předal autor svému příteli Vladimíru Holcovi kotičtění v „Sebraném spisu“, který vydal Památník Petra Bezruče v nově zřízené edici ŽIVÁ/MRTVÁ spolu s ostravským nakladatelstvím Protimluv, za laskavé podpory Statutárního města Opava. Na podobě knihy se autorsky podepsala sérií „buddhovských kreseb“ výtvarnice Markéta Vaňková. O autorovi a jeho tvorbě napsali doslov Jiří Surůvka a Iva Málková.

Boženek, Karel – Hanousek, Petr: Opava hudební - Kapitoly z dějin hudební kultury města slezského regionu. Slezské zemské muzeum, Opava a Ostrava 2014, 167 s.

ISBN: 978-80-87789-16-2

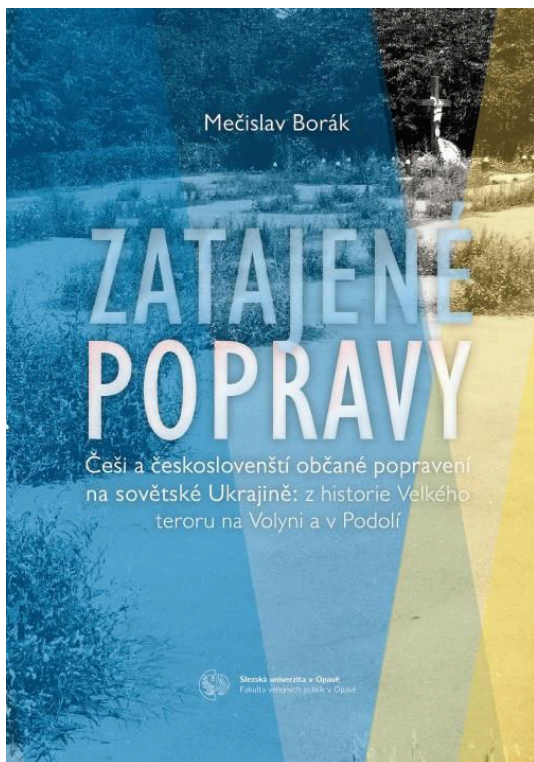
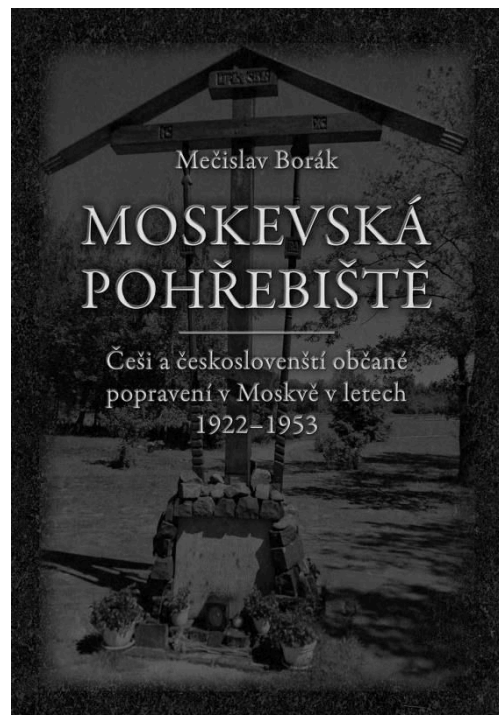
Vědecká monografie shrnuje dosavadní dílo bývalého muzikologa a kurátora muzikologické podsbírky Slezského zemského muzea doc. Karla Boženka na poli historiografie hudební kultury na Opavsku do roku 1989. Druhou část publikace tvoří charakteristika hudební scény v Opavě a na Opavsku do roku 1989, jejímž autorem je hudební pedagog Mgr. Petr Hanousek. Při tvorbě knihy bylo mimo jiné využito fondů muzikologické podsbírky Slezského zemského muzea. Kniha mapuje především specifika hudební kultury na Opavsku a v širším regionu od středověku po současnost.

Borák, Mečislav: Moskevská pohřebiště. Češi a českoslovenští občané popravení v Moskvě v letech 1922–1953. Slezská univerzita v Opavě, 2014, 275 s.

ISBN: 978-80-7248-934-3

Teprve po pádu sovětského režimu a uvolnění bývalých sovětských archivů bylo možné zjistit a prokazatelně doložit, že mezi oběti politických represí byli také bývalí českoslovenští občané a obyvatelé českých zemí, stejně jako příslušníci české menšiny v Sovětském svazu. Výzkum již jmenovitě určil 121 osob českého a československého původu, které byly popraveny v Moskvě. Těžištěm knihy jsou životní příběhy popravených, ve většině případů sestavené z vyšetřovacích spisů Správy NKVD pro Moskvu a Moskevskou oblast, převedených z bezpečnostních archivů do Státního archivu Ruské federace.

Borák, Mečislav: Zatajené popravky. Češi a českoslovenští občané popravení na sovětské Ukrajině: z historie Velkého teroru na Volyni a v Podolí. Slezská univerzita v Opavě, 2014, 351s.

ISBN: 978-80-7510-037-5

Na konci třicátých let přišla o život většina z více než 600 jmenovitě zjištěných Čechů, československých občanů a obyvatel českých zemí, zastřelených na Ukrajině v letech 1919–1941. Téměř polovina politicky motivovaných poprav se odehrála na východní Volyni a v Podolí, v dnešní Vinnycké, Žytomyrské a Chmelnycké oblasti, kde žila početná česká menšina. S využitím nedávno zpřístupněných archivních materiálů i rodinných pamětí byly rekonstruovány tragické osudy některých obětí politického teroru z těchto oblastí.

Janák, Dušan – Jirásek, Zdeněk: Z historie československých vystěhovaleckých družstev v Sovětském svazu (1923–1939). Slezská univerzita v Opavě, 2014, 241 s.

ISBN: 978-80-7510-038-2

Monografie představuje historii pěti československých vystěhovaleckých družstev – Pragomašiny, Kladenské komuny, Interhelpa, Reflektoru a Slovácké komuny, s nimiž odjelo ve 20. letech do SSSR na dva a půl tisíce československých občanů. Přibližuje životní příběhy vybraných členů družstev i jejich rodinných příslušníků, zejména různé případy politické perzekuce, a obsahuje dosud nejkompaktnější jmenný přehled osob, které chtěly s jednotlivými družstvy emigrovat do Sovětského svazu.

STUDIE V IMPAKTOVANÝCH ČASOPISECH

Hubka, Vít – Réblová, Martina – Řehulka, Jiří – Selbmann, Laura – Isola, Daniela – de Hoog, Sybren G. – Kolařík, Miroslav: *Bradomyces gen.nov. (Chaetothyriales, Trichomeriaceae), a new ascomycete genus accommodating poorly differentiated melanized fungi*. Antonie van Leeuwenhoek. Journal of Microbiology, roč. 106, č. 5, 2014, s. 979–992.

Praus, Libor – Hegemann, Arne – Tieleman, B. Irene – Weidinger, Karel: *Predators and predation rates of Skylark *Alauda arvensis* and Woodlark *Lullula arborea* nests in a semi-natural area in the Netherlands*. Ardea, roč. 102, 2014, č. 1, s. 87–94.

Roháček, Jindřich – Tóthová, Andrea: *Morphology versus DNA – what will bring clarity to the relationships of phylogenetically unclear genera of Anthomyzidae (Diptera)?* Arthropod Systematics & Phylogeny, roč. 72, 2014, č. 2, s. 165–176.

Roháček, Jindřich: *The identity and family affiliation of *Scelomyza hirticornis* (Diptera: Opomyzidae, Anthomyzidae) with a new checklist*

of Afrotropical Anthomyzidae. Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, roč. 54, 2014, č. 1, s. 383–398.

Roháček, Jindřich: *Reliquantha eocena sp. nov., first tertiary representative of an extant genus of Anthomyzidae (Diptera)*. Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, roč. 54, 2014, č. 2, s. 773–784.

Starý, Jaroslav: *Two new species of Austrolimnophila from the Mediterranean (Diptera: Limoniidae)*. Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, roč. 54, 2014, č. 1, s. 355–360.

Starý, Jaroslav: *Additions to the Limoniidae of Israel (Diptera)*. Israel Journal of Entomology, roč. 43, 2013, s. 149–157.

Ševčík, Jan – Kaspřák, David – Mantič, Michal – Ševčíková, Tereza – Tóthová, Andrea: *Molecular phylogeny of the fungus gnat family Diadocidiidae and its position within the infraorder Bibionomorpha (Diptera)*. Zoologica Scripta, roč. 43, 2014, č. 4, s. 370–378.

Tkoč, Michal – Roháček, Jindřich: *Diversity, distribution and biology of Romanian flat-footed flies (Diptera, Opetiidae and Platypozidae) with taxonomic notes on Callomyia saibhira Chandler*. ZooKeys, 2014, č. 459, s. 95–118.

STUDIE V KOLEKTIVNÍCH MONOGRAFIÍCH A SBORNÍCÍCH

Havlíčková, Margita – Pracná, Sylva – Štefanides, Jiří: *Německojazyčné divadlo na Moravě a ve Slezsku / Deutschsprachiges Theater in Mähren und Schlesien 2/3*. Brno, Olomouc, Uherské Hradiště, Znojmo, Jihlava, Šternberk, Prostějov. Univerzita Palackého v Olomouci 2013, 260 s.

Havlíčková, Margita – Pracná, Sylva – Štefanides, Jiří: *Německojazyčné divadlo na Moravě a ve Slezsku / Deutschsprachiges Theater in Mähren und Schlesien 3/3*. Krnov, Moravská Ostrava, Opava, Šumperk, Těšín, Bruntál, Frýdek, Moravská Třebová, Nový Jičín, Rýmařov, Svitavy. Univerzita Palackého v Olomouci 2014, 302 s.

Janák, Martin: *Sbírka nábytku ve Slezském zemském muzeu*. In: Design/nábytek/interiéry. Sborník k 70. narozeninám Daniely Karasové. Ed. Ladislav Zikmund-Lender. Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha 2014, s. 190–197.

Jarošová, Lenka.: *Jeskyně Na Špičáku*. In: 730 let obce Supíkovice. Ed. Pavel Macháček a kol. Supíkovice 2014, s. 305–323.

Kolář, Ondřej: *Czechoslovak Gendarmery and Creation of the Republic*. In: The Great War: Regional Approaches and Global Contexts. Sarajevo 2014. (Online)

Kolář, Ondřej: *Nástin policejní historie Vítkovic do roku 1945*. In: Almanach příspěvků z IX. konference policejních historiků. Praha 2014, s. 150–157.

Kolář, Ondřej: *Specifika života českého obyvatelstva na Opavsku v době nacistické okupace*. In: Období nesvobody 1938–1945. Brno 2014, s. 165–176.

Matejko-Peterka, Ilona: *Książę jako wódz, rycerz i panujący. Imago potestatis w świetle pieczęci Piastów legnicko-brzeskich*. In: Oblicza władzy. Relacje między władzą a społeczeństwem z perspektywy historycznej, politologicznej i prawnej. Ed. Tomasz Nowakowski. Bydgoszcz 2014, s. 47–64.

Michalička, Václav: *Tworzenie lokalnej tożsamości za pomocą aminacji zjawisk kulturowych (na przykładzie terenów górskich czeskiej części Śląska Cieszyńskiego)*. In: Regiony i regionalizmy w Europie. Badania – kreacje – popularyzacje. Edd. Anna W. Jacek Schmidt. Polskie towarzystwo ludoznawcze, Wrocław 2014, s. 287–292.

Oosterbroek, Pjotr – Brodo, Fenja – Lantsov, Vladimir – Starý, Jaroslav: *17.22. Tipuloidea (Craneflies: Tipulidae and Limoniidae)*. In: The Greenland Entomofauna. An Identification Manual of Insects, Spiders and their Allies. Edd. Jens Böcher, Niels P. Kristensen, Thomas Pape, Lars Vilhelmsen. Fauna Entomologica Scandinavica, Vol. 44, Brill, Leiden, s. 389–401.

Roháček, Jindřich: *17.22. Sphaeroceridae*. In: The Greenland Entomofauna. An Identification Manual of Insects, Spiders and their Allies. Edd. Jens Böcher, Niels P. Kristensen, Thomas Pape, Lars Vilhelmsen. Fauna Entomologica Scandinavica. Brill, Lieden 2015, s. 611–615.

Roháček, Jindřich: *Tertiary Anthomyzidae (Diptera): a review of described taxa, with discussion on habitat association and diversity*. In: 8th International Congress of Dipterology. Edd. Netta Dorchin, Marion Kotrba, Ximo Mengual a Frank Menzel. Potsdam 2014, s. 292.

Řehulka Jiří: *Impact of three chemical stressors on the metabolism of rainbow trout, Oncorhynchus mykiss (Wallbaum)*. In: Proceedings of 3rd International Summit on Toxicology & Applied Pharmacology, Journal of Clinical Toxicology, roč. 2014, č. 4, s. 128.

Šopák, Pavel: *České Slezsko: Muzejní prezentace fenoménu a tradice památkové péče*. In: Sborník Národního památkového ústavu v Ostravě 2013. Ostrava: Národní památkový ústav,

územní odborné pracoviště v Ostravě 2013, s. 8–21.

STUDIE V RECENZOVANÝCH ČASOPISECH

Kolář, Ondřej: *Kčinnosti finanční stráže na Bohumínsku 1918–1938*. Těšínsko, roč. 57, 2014, č. 1, s. 9–15.

Kolář, Ondřej: *K problematice válečného humoru ve Slezsku*. Těšínsko, roč. 57, 2014, č. 4, s. 17–22.

Kolář, Ondřej: *„Soumrak četnictva“ – literární pramen k historii bezpečnostní služby v meziválečném Československu*. *Historica olomucensia*, roč. 46, 2014, s. 169–178.

Kolář, Ondřej: *Spolek pro poctu padlých za Těšínsko*. Slezský sborník, roč. 112, č. 2, 2014, s. 219–230.

Koudelová, Jana – Michalička, Václav: *Dokumentace reliktů venkovské architektury s důrazem na doposud nezapomované roubené stavby v prostoru ostravsko-karvinského uhelného revíru*. *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, 2014, č. 1, s. 57–72.

Kozák, Petr: *Účet poselstva stavů knížectví opavského ke králi Ludvíkovi do Uher z roku 1523: Edice pramene*. *Časopis Slezského zemského muzea – série B*, roč. 62, 2013, č. 2-3, s. 171–177.

Roháček, Jindřich: *First cavernicolous population of *Crumomyia parentela* (Séguy, 1963) and a review of cave-dwelling fauna of Sphaeroceridae (Diptera) in the Czech Republic*. *Acta Musei Silesiae - Scientiae Naturales*, roč. 63, 2014, č. 2, s. 97–109.

Starý, Jaroslav: *Some records of Limoniidae and Peditidae (Diptera) from Portugal and Spain. 2334-3193*, *Acta Musei Silesiae Scientiae - Naturales*, roč. 63, 2014, č. 1, s. 83–95.

Šopák, Pavel – Kouřilová, Markéta: *Pátrání po identitě. Lichtenštejnové ve Slezském zemském muzeu*. *Časopis Matice moravské*, roč. 132, 2013, Supplementum 5 Lichtenštejnové a umění, s. 211–223.

Šopák, Pavel: *Věda v muzeu. Poznámky k výměru pojmu vědy na příkladu Gymnazijního muzea v Opavě v 19. a v první polovině 20. století*. *Historica. Revue pro historii a příbuzné vědy*, roč. 5, 2014, č. 1, s. 16–32.

STUDIE V NERECENZOVANÝCH ČASOPISECH

Kolář, Ondřej: *Karel Vyčítal, první velitel československého četnictva ve Slezsku*. *Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy* 2014, č. 1, s. 30–32.

Kolář, Ondřej: *Opavské gestapo pohledem jeho příslušníka*. *Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy* 2014, č. 2, s. 31–33.

Praus, Libor: *Hnízdní výskyt havranů polních (*Corvus frugilegus*) v Opavě v roce 2014*. *Zprávy Moravského ornitologického spolku*, 2014 č. 72, 66–71.

KATALOGY

Lička, Dalibor – Mücková, Kamila (edd.): *Index Seminum Novodvorensis 52 2013/2014*, Slezské zemské muzeum, Opava 2014, 32 s.

PROPAGAČNÍ MATERIÁLY

Anděra, Miloš – Praus, Libor: *Cesta Severem aneb Krajina a příroda Fennoskandie*. Slezské zemské muzeum, Opava 2014, nestr.

Kolář, Ondřej: *Češi ve Velké válce*. Slezské zemské muzeum, Opava 2014, nestr.

Wiesnerová, Markéta: *Beethoven and the musical history of the Château of Hradec nad Moravicí*. *Newsletter for Friends of Czech Historic Heritage*, 2014 č. 11, str. 6–11.

10. KONFERENCE A SEMINÁŘE

Účastníci sekce
Fossil Diptera na 8.
Mezinárodním
dipeterologickém
kongresu v
Postupimi
(Německo).
Foto: Ch. Borkent

Konference s aktivní účastí pracovníků SZM

zahraniční

EMYA 2014 – European Museum of the Year Award

Council of Europe, European Museum Forum,
KUMU – Art Museum of Estonia
14. – 17. 5. 2014, Tallinn – Estonsko
Berger, Ivan: *Silesian Museum, Opava, Czech Republic*

The Great War: Regional Approaches and Global Contexts

University of Sarajevo
Sarajevo – Bosna a Hercegovina, 18. – 21. 6.
2014
Kolář, Ondřej: *Czechoslovak Gendarmery and Creation of the Republic*

8th International Congress of Dipterology

Professional Congress and Marketing Agency
gmbh
Potsdam – Německo, 10. – 15. 8. 2014,

Roháček, Jindřich: *Tertiary Anthomyzidae (Diptera): a review of described taxa, with discussion of habitat association and diversity*

Mezinárodní konference Jagiellonowie i ich świat: Dynastia królewska w drugiej połowie XV i w XVI wieku

Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego,
Muzeum Zamek w Oświęcimiu
Oświęcim, Polsko, 16. – 18. 10. 2014
Kozák Petr: *Mezi centrem a periferií. Zikmund Starý před nástupem na trůn polských králů*

Mezinárodní konference Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti – dejiny, súčasný stav a perspektivy II.

Katedra etnológie a muzeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského
Bratislava – Slovensko, 21. – 23. 10. 2014
Šopák, Pavel: *Muzea a české země (1814–2014): výzva k revizi historiografické tradice*

domácí

Konference environmentální archeologie

Přírodovědecká a Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Olomouc, 27. – 29. 1. 2014

Skalická, Pavla: *První doklad sladovnického provozu ve středověké Opavě*

34. plzeňské sympozium Útisk – charita – vyloučení / Sociální 19. století

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze ve spolupráci s Plzeňskou filharmonií,

Západočeským muzeem v Plzni a Archivem města Plzně

Plzeň, 27. 2. – 1. 3. 2014

Šopák, Pavel: *Periférie periférie: koncept muzea pro Rakouské Slezsko (k dvoustému výročí Gymnazijního muzea v Opavě)*

Období nesvobody 1938–1945

Moravský zemský archiv

Brno, 12. 3. 2014

Kolář, Ondřej: *Specifika života českého obyvatelstva na Opavsku v době nacistické okupace*

Workshop Preventive Conservation

Slezská univerzita v Opavě, Slezské zemské muzeum, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Opava, 8. – 10. 4. 2014

Berger, Ivan: *Thesaurus Silesiae – New Approach of Central Storage House for Modern Museum*

Zapletal, Miloš – Polášek, Martin: *Ozone concentration and deposition flux in outdoor and indoor environments of the Silesian museum*

200 let: muzea a české země

Ústav historických věd, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě

Opava, 10. 4. 2014

Wiesnerová, Markéta: *Hudba ve Slezském zemském muzeu*

Konference Dřevěné a polodřevěné sakrální stavby

Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při České národopisné společnosti, Ústav evropské

etnologie Filozofické fakulty Masarykovy

univerzity Brno, Muzeum Novojičína v Novém Jičíně

Příbor, 14. – 15. 5. 2014

Koudelová, Jana: *Kostel sv. Ondřeje v Hodslavicích – poznatky z průzkumů*

Seminář geologů muzeí České a Slovenské republiky

Muzeum Říčany, České muzeum stříbra

Vyžlovka, 26. 5. – 30. 5. 2014

Jarošová, Lenka: *Kamenní poutníci ze severu - o severských horninách včetně popularizace geologie na školách v Mariehamn, hlavním městě Ålandských ostrovů*

Specializovaná

konference

stavebněhistorického průzkumu Otisk života v historických stavbách

Archeologický ústav Akademie věd České republiky, Fakulta architektury Českého vysokého učení technického, Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, Vlastivědné muzeum ve Slaném

Slaný, 17. – 20. 6. 2014

Koudelová, Jana: *Roubený dům č. p. 81 v Doubravě – osamocený svědek zmizelého světa*

Čtyři léta do pole okovaná

Vojenský historický ústav

Praha, 16. – 18. 9. 2014

Kolář, Ondřej: *Počátek války v egodokumentech příslušníků pěšího pluku 54.*

X. konference policejních historiků

Muzeum Policie ČR

Praha, 16. – 18. 10. 2014

Kolář, Ondřej: *Nástin policejní historie Vítkovic do roku 1945.*

Seminář Etnografické komise Asociace Muzeí a galerií České republiky

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti

Uherské Hradiště, 21. – 22. 10. 2014

Suchánková, Miroslava: *Projekty poslední doby*

Workshop Conservation of Cultural Heritage

Slezská univerzita v Opavě, Slezské zemské muzeum, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Opava, 4. – 6. 11. 2014

Plachká, Zuzana: *Examples of Museum Conservation and Restoration - Metal Archeological Findings*

Mezinárodní konference Prežije slovenčina

v ČR?

Obec Slovákov v ČR

Praha, 21. 11. 2014

Šrajerová Olga: *Jazyk Slovákov v Česku (z výsledkov výskumov SÚ SZM Opava)*

11. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

Přehled rozepsaných ukazatelů

Název položky	Účet	Upravený rozpočet	Skutečnost k 31.12.
Spotřeba materiálu	501	1 949 588	2 286 949
Spotřeba energie	502	6 683 000	4 529 836
Prodané zboží	504	300 000	227 454
Aktivace dlouhodobého majetku	506	0	-115 211
Opravy a udržování	511	2 315 000	2 129 789
Cestovné	512	643 000	655 224
Náklady na reprezentaci	513	318 000	228 196
Ostatní služby	518	7 585 000	8 547 869
Platy	521	24 059 540	23 945 722
Ostatní osobní náklady	521	1 378 000	2 080 955
Zákonné sociální pojištění	524	8 208 709	8 407 291
Jiné sociální pojištění	525	73 557	69 181
Zákonné sociální náklady	527	1 422 786	1 439 277
Daň z nemovitostí	532	5 000	6 518
Jiné daně a poplatky	538	35 000	35 867
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0	5 534
Jiné pokuty a penále	542	0	487
Manka a škody	547	0	0
Odpisy dlouhodobého majetku	551	11 917 000	12 387 865
Prodaný dlouhodobý majetek	553	0	0
Tvorba a zúčtování opravných položek	556	20 000	7 217
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	1 434 000	1 386 350
Ostatní náklady z činnosti	549	430 000	592 497
Úroky	562	0	1
Kurzové ztráty	563	10 000	12 230
Daň z příjmů	591	30 000	7 360
NÁKLADY CELKEM		68 817 180	68 874 460
Výnosy z prodeje služeb	602	1 960 000	2 593 269
Výnosy z pronájmů	603	1 300 000	1 091 597
Výnosy z prodaného zboží	604	300 000	371 839
Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	0	41 565
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0	1 229
Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	646	0	500
Čerpání fondů	648	3 400 000	1 724 876

Ostatní výnosy z činnosti	649	100 000	243 568
Výnosy z činnosti		7 060 000	6 068 443
Úroky	662	0	692
Kurzové zisky	663	0	891
Finanční výnosy		0	1 583
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	61 757 180	62 804 435
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky rozpočtu ÚSC	672	0	0
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státních fondů	673	0	0
Výnosy z ostatních nároků	674	0	0
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR, ÚSC, SF			
VÝNOSY CELKEM		68 817 180	68 874 460
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM			
Závazky vůči státnímu rozpočtu z titulu odvodu z odpisů celkem			4 300 000
Ukazatel podmiňující čerpání příspěvku na provoz - nákup knihovního fondu			220 000

Zdůvodnění rozpočtových opatření provedených u rozepsaných závazných ukazatelů v průběhu roku

V pravomoci správce kapitoly bylo realizováno celkem 13 úprav schváleného rozpočtu na rok 2014 v celkové výši 61 943 462,00 Kč a šest oznámení o uvolnění prostředků - nároků z nespotřebovaných výdajů v celkovém objemu 7 507 391,00 Kč, z toho:

a) Dotace zřizovatele na dlouhodobý majetek byly čerpány ve výši 3 403 789,45 Kč, z toho v rámci oznámení o uvolnění NNV 812 636,00 Kč, takto:

Investiční účelové dotace	Upravený rozpočet a oznámení o uvolnění NNV	Skutečné čerpání
IP DKRVO	1 820 282	1 805 153
ISO/B - Dokumentace a evidence SZM	340 000	340 000
ISO/D - Preventivní ochrana	226 000	226 000
ISO/A - Zabezpečení objektu SZM - AND	220 000	220 000
Podpora reprodukce majetku Státních kulturních zařízení - SZM Müllerův dům - rekonstrukce objektu a zahrady 134V112000128	2 000 000	700 590
Podpora reprodukce majetku Státních kulturních zařízení - SZM výstavba centrálního depozitáře 134V112000001	4 720 943	112 046
DOTACE OD ZŘIZOVATELE CELKEM	9 327 225	3 403 789

b) Příspěvky a dotace na provoz byly čerpány v celkové výši 59 387 656,00 Kč, z toho:

Specifikace dotace	Upravený rozpočet a oznámení o uvolnění NNV
Příspěvky a dotace na provoz	51 386 910
z toho: Podmiňující ukazatele čerpání příspěvku na provoz	220 000
Veřejné informační služby knihoven	271 000
Výdaje na výzkum a vývoj – institucionální podpora	1 553 718
Účelová podpora na programy aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací	4 559 000
Kulturní aktivity	2 248 000
ISO/D neinvestice	105 000
PŘÍSPĚVKY A DOTACE NA PROVOZ OD ZŘIZOVATELE CELKEM	60 123 628
NEPOTŘEBNÉ ÚČELOVÉ PROSTŘEDKY K VRÁCENÍ DO 15. 2. 2014	
Účelová podpora na programy aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, NAKI DF11P01OVV018 Slezsko: Paměť - identita - region	498 905
Institucionální podpora na DKRVO	219 493
Kulturní aktivity - projekt Rok české hudby - publikace Opava hudební	17 573
PŘÍSPĚVKY A DOTACE NA PROVOZ CELKEM	59 387 657

Vyčíslení a zhodnocení přijatých prostředků na výzkum a vývoj od jiných poskytovatelů než od zřizovatele

Neinvestiční finanční prostředky přijaté na řešení projektů výzkumu a vývoje od poskytovatelů jiných než od zřizovatele byly čerpány k poskytnutému účelu v souladu se schváleným projektem a smluvně sjednanými podmínkami.

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Poskytnuté prostředky	Skutečné čerpání
P409/12/0048	Grantová agentura ČR	468 000	132 872

Vyčíslení a zhodnocení prostředků přijatých z rozpočtu územně samosprávných celků (ÚSC)

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Poskytnuté prostředky	Skutečné čerpání
Memorandum o spolupráci - příspěvek na propagaci činnost Slezského zemského muzea	Statutární město Opava	20 000	20 000
Neinvestiční dotace na realizaci projektu: Edice památníku Petra Bezruče Milan Krupa	Statutární město Opava	30 000	30 000

Vyčíslení a zhodnocení finančních prostředků ostatních

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Skutečně čerpané neinvestiční prostředky
Účast na soutěži EMYA, Estonsko	ČV ICOM	37 200
Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů - program OPVK	Slezská univerzita v Opavě	695 482

Vyčíslení a zhodnocení prostředků přijatých jako peněžní dary

Dárce	Poskytnuto	Použito	Účel
Model obaly, a.s.	10 000	10 000	Na úhradu nákladů spojených s oslavami 200 let muzejnictví
Teva Czech Industries, s.r.o.	53 520	0	Na pořízení publikace Příroda Slezska sloužících k výuce na středních školách v regionu. Dar byl přijat dne 22. 12. 2014, přičemž obdarovaný je dle smlouvy povinen použít tento dar do 60 dnů od přijetí.

Srovnání výše prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a vlastních výnosů organizace v časové řadě

Rok	Náklady celkem	Vlastní výnosy celkem	Dotace na provoz celkem	Ostatní dotace	Podíl SR na financování v %	Zisk(+) Ztráta (-)
2011	83 980	6 459	55 864	21 657	67	0
2012	72 795	5 950	66 845	0	92	0
2013	71 214	4 915	66 299	0	93	0
2014	68 874	6 070	62 804		91	

ÚDAJE O MAJETKU A ZÁVAZCÍCH**Celková hodnota závazků a pohledávek evidovaných k 31. 12.**

Ukazatel	Hodnota v tis. Kč
Krátkodobé závazky celkem	8 396
z toho	
dodavatelé, přijaté zálohy a ostatní závazky	1 950
krátkodobé přijaté zálohy	41
zaměstnanci	2 197
zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	1 263
jiné přímé daně	308
závazky k ústředním rozpočtům	1 086

	přijaté zálohy na transfery	732
	výdaje příštích období	571
	výnosy příštích období	40
	dohadné účty pasivní	33
	ostatní krátkodobé závazky	175
Krátkodobé pohledávky celkem		3 811
z toho	odběratelé	433
	krátkodobé poskytnuté zálohy	17
	pohledávky za zaměstnanci	55
	daň z příjmů	16
	krátkodobé pohledávky z nástrojů	0
	náklady příštích období	299
	příjmy příštích období	11
	dohadné účty aktivní	2 961
	ostatní krátkodobé pohledávky	19

ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věková skupina	Muži		Ženy		Celkem	
	Počet	tj. % z celk. počtu	Počet	tj. % z celk. počtu	Počet	tj. %
21 - 30 let	8	17,39	18	25	26	22,03
31 - 40 let	13	28,26	13	18,06	26	22,03
41 - 50 let	12	26,09	25	34,72	37	31,36
51 - 60 let	7	15,22	14	19,44	21	17,80
61 let a více	6	13,04	2	2,78	8	6,78
CELKEM	46	100	72	100	118	100

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Nejvyšší dosažené vzdělání	Muži		Ženy		Celkem	
	Počet	tj. % z celk. počtu	Počet	tj. % z celk. počtu	Počet	tj. %
základní	0	0	2	2,77	2	1,69
vyučení	0	0	0	0	0	0
střední odborné	9	19,57	12	16,67	21	17,8
úplné střední	0	0	0	0	0	0
úplné střední odborné	6	13,04	18	25	24	20,33
vyšší odborné	0	0	0	0	0	0
vysokoškolské	31	67,39	40	55,56	71	60,18
CELKEM	46	100	72	100	118	100

**Trvání pracovního poměru
zaměstnanců**

Doba trvání	Počet	tj. %
do 5 let	52	44,07
do 10 let	23	19,49
do 15 let	14	11,87
do 20 let	7	5,93
nad 20 let	22	18,64
CELKEM	118	100

**Celkový údaj o vzniku
a skončení pracovních poměrů zaměstnanců**

Ukazatel	Počet
Nástupy	14
Výstupy	10
Průměrný hrubý měsíční plat	18 825

Přehled o celkových mzdových nákladech v Kč

Název položky	Rozpočet	Skutečnost k 31.12.
PLATY		
Provoz	22 589 081	22 461 005
Věda a výzkum - institucionální podpora - IGS	555 235	555 235
Věda a výzkum - účelová podpora - NAKI	622 000	622 000
VISK	0	0
OPVK	34 000	34 000
GAČR – mimorozpočtové zdroje	35 482	35 482
Kulturní aktivity	238 000	238 000
Celkem	24 073 798	23 945 722
OON		
Provoz	526 000	
Věda a výzkum - institucionální podpora - IGS	212 000	211 994
Věda a výzkum - účelová podpora - NAKI	640 000	640 000
VISK	200 000	200 000
OPVK	438 600	438 600
GAČR – mimorozpočtové zdroje	0	0
Kulturní aktivity	60 000	60 000
Celkem	2 076 600	2 080 955
MZDOVÉ PROSTŘEDKY CELKEM	26 150 398	26 026 677

PŘÍLOHY:

1. Rozvaha

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 26.01.2015 čas: 08.45

Rozvaha

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU
 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, SVAZKY OBCÍ, REGIONÁLNÍ RADY REGIONŮ SOUDRŽNOSTI
 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
 STÁTNÍ FONDY, POZEMKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY

IČO : 00100595	Název organizace : Slezské zemské muzeum
Právní forma : příspěvková organizace	Sídlo : Nádražní okruh 31, 746 01 Opava

sestavená k 31.12.2014
 v Kč, s přesností na dvě desetinná místa
 okamžik sestavení: 26.01.2015 08:45

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
	AKTIVA CELKEM		606 195 223.78	155 521 715.50	450 673 508.28	454 608 130.12
A.	Stálá aktiva		581 279 263.36	155 290 299.10	425 988 964.26	432 993 013.42
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		3 220 162.85	2 235 529.70	984 633.15	917 060.00
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
2.	Software	013	1 116 695.00	650 763.65	465 931.35	264 624.35
3.	Ocenitelná práva	014				
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015				
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	629 053.20	629 053.20		
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	1 474 414.65	955 712.85	518 701.80	652 435.65
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný	041				
8.	Uspořádací účet tech. zhodnocení	044				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	051				
10.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k	035				
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		578 043 100.51	153 054 769.40	424 988 331.11	432 059 953.42
1.	Pozemky	031	28 450 512.97		28 450 512.97	28 450 378.97
2.	Kulturní předměty	032	4 744.70		4 744.70	6 344.70
3.	Stavby	021	444 963 944.16	92 770 653.02	352 193 291.14	358 137 891.04
4.	Samostatné hmotné movité věci a	022	76 778 343.28	36 791 779.18	39 986 564.10	42 059 080.91
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025				
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	23 492 337.20	23 492 337.20		
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný	042	4 353 218.20		4 353 218.20	3 406 257.80
9.	Uspořádací účet tech. zhodnocení	045				
10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	052				
11.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k	036				
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Majetkové účasti v osobách s	061				
2.	Majetkové účasti v osobách s	062				
3.	Dluhové cenné papíry držené do	063				
4.	Dlouhodobé půjčky	067				
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068				
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043				
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	053				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
IV.	Dlouhodobé pohledávky		16 000.00	0.00	16 000.00	16 000.00
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci	462				
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených	464				
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	16 000.00		16 000.00	16 000.00
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466				
5.	Dlouhodobé pohledávky z nástrojů	468				
6.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
7.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na	471				
B.	Oběžná aktiva		24 915 960.42	231 416.40	24 684 544.02	21 615 116.70
I.	Zásoby		4 396 413.99	0.00	4 396 413.99	4 355 637.85
1.	Pořízení materiálu	111				
2.	Materiál na skladě	112	232 698.74		232 698.74	269 562.40
3.	Materiál na cestě	119				
4.	Nedokončená výroba	121				
5.	Polotovary vlastní výroby	122				
6.	Výrobky	123				
7.	Pořízení zboží	131				
8.	Zboží na skladě	132	4 146 154.75		4 146 154.75	4 044 155.25
9.	Zboží na cestě	138	17 560.50		17 560.50	41 920.20
10.	Ostatní zásoby	139				
II.	Krátkodobé pohledávky		3 810 583.74	231 416.40	3 579 167.34	3 880 022.41
1.	Odběratele	311	432 640.94	212 750.20	219 890.74	234 836.90
2.	Směnky k inkasu	312				
3.	Pohledávky za eskontované cenné	313				
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	17 177.00		17 177.00	468 217.70
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315				
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci	316				
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených	317				
8.	Pohledávky z přerozdělovaných daní	319				
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	54 758.00		54 758.00	40 156.00
10.	Sociální zabezpečení	336				
11.	Zdravotní pojištění	337				
12.	Důchodové spoření	338				
13.	Daň z příjmů	341	15 500.00		15 500.00	15 500.00
14.	Jiné přímé daně	342				
15.	Daň z přidané hodnoty	343				
16.	Jiné daně a poplatky	344				
17.	Pohledávky za vybranými ústředními	346				
18.	Pohledávky za vybranými místními	348				
19.	Pohledávky z vyměření daní	352				
20.	Zúčtování z přerozdělovaných daní	355				
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního	356				
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358				
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361				
24.	Pevné termínové operace a opce	363				
25.	Pohledávky z finančního zajištění	365				
26.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367				
27.	Krátkodobé pohledávky z nástrojů	371				
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na	373				
29.	Náklady příštích období	381	299 274.39		299 274.39	252 639.48
30.	Příjmy příštích období	385	11 009.00		11 009.00	10 724.00
31.	Dohadné účty aktivní	388	2 961 170.41		2 961 170.41	2 848 508.33
32.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	19 054.00	18 666.20	387.80	9 440.00

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
III.	Krátkodobý finanční majetek		16 708 962.69	0.00	16 708 962.69	13 379 456.44
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251				
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253				
3.	Jiné cenné papíry	256				
4.	Termínované vklady krátkodobé	244				
5.	Jiné běžné účty	245				
6.	Účty spravovaných prostředků	247				
7.	Souhrnné účty	248				
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou	249				
9.	Běžný účet	241	16 612 131.73		16 612 131.73	13 252 232.53
10.	Běžný účet FKSP	243	66 786.67		66 786.67	94 276.47
11.	Základní běžný účet územních	231				
12.	Běžné účty fondů územních	236				
13.	Běžné účty státních fondů	224				
14.	Běžné účty fondů organizačních složek	225				
15.	Ceniny	263	646.12		646.12	
16.	Peníze na cestě	262				
17.	Pokladna	261	29 398.17		29 398.17	32 947.44

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
	PASIVA CELKEM		450 673 508.28	454 608 130.12
C.	Vlastní kapitál		439 594 876.43	444 573 599.58
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		426 993 049.19	433 884 322.63
1.	Jmění účetní jednotky	401	370 450 894.27	374 850 943.71
2.	Fond privatizace	402		
3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	56 759 310.82	59 250 534.82
4.	Kurzové rozdíly	405		
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	- 201 177.90	- 201 177.90
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	-15 978.00	-15 978.00
7.	Opravy minulých období	408		
II.	Fondy účetní jednotky		12 601 827.24	10 689 276.95
1.	Fond odměn	411		
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	70 035.89	88 857.67
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	400 000.00	400 000.00
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	53 520.00	
5.	Fond reprodukce majetku, investiční fond	416	12 078 271.35	10 200 419.28
6.	Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		0.00	0.00
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období			
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432		
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočt.hospodaření		0.00	0.00
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222		
2.	Zvláštní výdajový účet	223		
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227		
4.	Agregované příjmy a výdaje minulých období	404		

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
D.	Cizí zdroje		11 078 631.85	10 034 530.54
I.	Rezervy		0.00	0.00
1.	Rezervy	441		
II.	Dlouhodobé závazky		2 682 898.76	2 063 210.80
1.	Dlouhodobé úvěry	451		
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453		
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455		
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456		
6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457		
7.	Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	458		
8.	Ostatní dlouhodobé závazky	459		
9.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	2 682 898.76	2 063 210.80
III.	Krátkodobé závazky		8 395 733.09	7 971 319.74
1.	Krátkodobé úvěry	281		
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282		
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283		
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289		
5.	Dodavatelé	321	1 949 956.90	2 204 636.76
6.	Směnky k úhradě	322		
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	41 008.00	27 708.00
8.	Závazky z dělené správy	325		
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		
10.	Zaměstnanci	331	2 197 411.00	1 801 539.00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	2 248.00	6 582.00
12.	Sociální zabezpečení	336	882 099.00	946 070.00
13.	Zdravotní pojištění	337	378 190.00	
14.	Důchodové spoření	338		
15.	Daň z příjmů	341		
16.	Jiné přímé daně	342	307 236.00	193 847.00
17.	Daň z přidané hodnoty	343	275.00	
18.	Jiné daně a poplatky	344		
19.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345		
20.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	1 086 227.95	651 404.54
21.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349		
22.	Přijaté zálohy daní	351		
23.	Přeplatky na daních	353		
24.	Závazky z vratek nepřímých daní	354		
25.	Zúčtování z přerozdělovaných daní	355		
26.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357		
27.	Ostatní závazky ze správy daní	359		
28.	Krátkodobé závazky z ručení	362		
29.	Pevné termínové operace a opce	363		
30.	Závazky z neukončených finančních operací	364		
31.	Závazky z finančního zajištění	366		
32.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368		
33.	Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	372		
34.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	731 956.94	1 081 000.00
35.	Výdaje příštích období	383	571 074.30	25 980.20
36.	Výnosy příštích období	384	40 000.00	48 250.00
37.	Dohadné účty pasivní	389	32 700.80	527 286.64
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	175 349.20	457 015.60

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Nádražní okruh 31
746 01 OPAVA

-2-

strana 4

IČO 00100595

Datum tisku: 26.01.2015 čas: 08.45

2. Výkaz zisku a ztráty

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 26.01.2015 čas: 08.46

Výkaz zisku a ztráty

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU
 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, SVAZKY OBCÍ, REGIONÁLNÍ RADY REGIONŮ SOUDRŽNOSTI
 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
 STÁTNÍ FONDY, POZEMKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY

IČO : 00100595	Název organizace : Slezské zemské muzeum
Právní forma : příspěvková organizace	Sídlo : Nádražní okruh 31, 746 01 Opava

sestavený k 31.12.2014
 v Kč, s přesností na dvě desetinná místa
 okamžik sestavení: 26.01.2015 08:46

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		68 874 460.26	0.00	71 213 751.04	0.00
I.	Náklady z činnosti		68 854 868.71	0.00	71 143 290.63	0.00
1.	Spotřeba materiálu	501	2 286 949.05		2 251 030.20	
2.	Spotřeba energie	502	4 529 836.40		6 215 556.64	
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných	503				
4.	Prodané zboží	504	227 453.93		235 117.30	
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506	- 115 211.20		-5 563.00	
6.	Aktivace oběžného majetku	507			-75 434.00	
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508				
8.	Opravy a udržování	511	2 129 789.37		3 247 904.01	
9.	Cestovné	512	655 224.49		833 159.93	
10.	Náklady na reprezentaci	513	228 195.62		149 384.52	
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516				
12.	Ostatní služby	518	8 547 868.79		7 783 291.23	
13.	Mzdové náklady	521	26 026 677.00		25 488 826.00	
14.	Zákonné sociální pojištění	524	8 407 291.00		8 259 241.00	
15.	Jiné sociální pojištění	525	69 181.00		66 972.00	
16.	Zákonné sociální náklady	527	1 439 277.32		1 420 344.66	
17.	Jiné sociální náklady	528				
18.	Daň silniční	531				
19.	Daň z nemovitostí	532	6 518.00		5 839.00	
20.	Jiné daně a poplatky	538	35 867.00		22 422.15	
21.	Vratky nepřímých daní	539				
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	5 534.00		126.30	
23.	Jiné pokuty a penále	542	487.00		12 000.00	
24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543				
25.	Prodaný materiál	544				
26.	Manka a škody	547			276 360.50	
27.	Tvorba fondů	548				
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	12 387 865.35		11 990 800.15	
29.	Zůstatková cena prodaného	552				
30.	Zůstatková cena prodaného	553				
31.	Prodané pozemky	554				
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555				
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	7 217.40		8 733.20	
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557				
35.	Náklady z drobného dlouhodobého	558	1 386 350.35		2 418 704.15	
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	592 496.84		538 474.69	

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
II.	Finanční náklady		12 231.55	0.00	31 760.41	0.00
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561				
2.	Úroky	562	1.17			
3.	Kurzové ztráty	563	12 230.38		31 760.41	
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564				
5.	Ostatní finanční náklady	569				
III.	Náklady na transfery		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Náklady vybraných ústředních vládních	571				
2.	Náklady vybraných místních vládních	572				
IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů	581				
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů	582				
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané	584				
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585				
5.	Náklady z ostatních sdílených daní a	586				
V.	Daň z příjmů		7 360.00	0.00	38 700.00	0.00
1.	Daň z příjmů	591	7 360.00		38 700.00	
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
B.	VÝNOSY CELKEM		68 874 460.26	0.00	71 213 751.04	0.00
I.	Výnosy z činnosti		6 068 442.68	0.00	4 898 532.37	0.00
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601			14 122.00	
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	2 593 269.00		1 979 635.00	
3.	Výnosy z pronájmu	603	1 091 597.00		1 137 055.00	
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	371 839.00		370 144.30	
5.	Výnosy ze správních poplatků	605				
6.	Výnosy z místních poplatků	606				
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607				
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	41 565.00		22 452.00	
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	1 229.04		71 751.50	
10.	Jiné pokuty a penále	642				
11.	Výnosy z odepsaných pohledávek	643				
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644				
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého	645				
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého	646	500.00		100.00	
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647				
16.	Čerpání fondů	648	1 724 875.82		1 164 797.42	
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	243 567.82		138 475.15	

pol.č.	Název položky		1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
II.	Finanční výnosy		1 582.90	0.00	16 137.33	0.00
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661				
2.	Úroky	662	691.62		1 346.44	
3.	Kurzové zisky	663	891.28		14 790.89	
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664				
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního	665				
6.	Ostatní finanční výnosy	669				
III.	Výnosy z daní a poplatků		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631				
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632				
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633				
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634				
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635				
6.	Výnosy z majetkových daní	636				
7.	Výnosy z energetických daní	637				
8.	Výnosy z daně silniční	638				
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639				
IV.	Výnosy z transferů		62 804 434.68	0.00	66 299 081.34	0.00
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních	671	62 804 434.68		66 299 081.34	
2.	Výnosy vybraných místních vládních	672				
V.	Výnosy ze sdílených daní		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických	681				
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů	682				
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané	684				
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685				
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686				
6.	Výnosy ze sdílené silniční daně	688				
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		7 360.00	0.00	38 700.00	0.00
2.	Výsledek hospodaření účetního období		0.00	0.00	0.00	0.00

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Nádražní okruh 31
746 01 OPAVA

-2-